

TREBALL FINAL DE GRAU

El joc didàctic i altres activitats amb el Trastorn de l'Espectre Autista (TEA)

Autor del treball: Marc Montero Casals

Matèria: Treball final de Grau (TFG)

Tipologia: Treball de recerca aplicada

Estudis: Educació Social

Nom de la tutora: Montserrat Garcia Oliva

Grau: Educació Social

Curs: 4t d'Educació Social

Any acadèmic: 2022-2023

Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés-URL

Universitat Ramon Llull

19 de maig de 2023

Resum

El present Treball de Final de Grau pretén investigar la relació entre el joc didàctic i altres activitats amb el Trastorn de l'Espectre Autista (TEA). La pregunta principal a respondre és "Quin benefici aporten els jocs didàctics i altres activitats al Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) en el context familiar i educatiu?". Així doncs, la línia metodològica és qualitativa, amb participació de dos perfils de participants; famílies i professionals amb contacte amb autisme. Els resultats obtinguts demostren el benefici del joc didàctic i altres activitats per una persona amb TEA a escala personal i social.

Paraules clau: Autisme, joc, família, professionals, beneficis.

Resumen

El presente Trabajo Final de Grado pretende investigar la relación entre el juego didáctico y otras actividades con el Trastorno del Espectro Autista (TEA). La pregunta principal a responder es "¿Qué beneficio aportan los juegos didácticos y otras actividades en el Trastorno del Espectro Autista (TEA) en el contexto familiar y educativo?". Así, la línea metodológica es cualitativa, con participación de dos perfiles de participantes; familias y profesionales en contacto con autismo. Los resultados obtenidos demuestran el beneficio del juego didáctico y otras actividades para una persona con TEA a nivel personal y social.

Palabras clave: Autismo, juego, familia, profesionales, beneficios.

Abstract

This Final Degree Project aims to investigate the relationship between educational games and other activities with Autism Spectrum Disorder (ASD). The main question to be answered is "What is the benefit of didactic games and other activities in the Autism Spectrum Disorder (ASD) in the family and educational context? Thus, the qualitative methodological line, with the participation of two profiles of participants; families and professionals in contact with autism. The results obtained demonstrate the benefit of didactic games and other activities for a person with ASD at a personal and social level.

Keywords: Autism, play, family, professionals, benefits.

Agraïments

A la meua família i entorn proper per donar-me energia i confiança en el fet que podia complir amb l'objectiu del present treball.

A l'Òscar Martínez i Montserrat Garcia, extutor i actual tutora del meu Treball final de Grau pel suport, orientació, implicació i temps que han dedicat en aquesta recerca.

Gràcies, als i les docents de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés-URL que m'han ajudat en el pensament, concreció i desenvolupament del present treball.

A l'Anna Estepa, la meua cap de pràctiques en l'Associació Social Andròmines, pel seu assessorament i suport en el desenvolupament del treball.

A les famílies participants pel seu temps, implicació i confiança com també a tots i totes professionals de l'Escola Sant Martí, TotTeràpia, Aliats amb l'autisme, Escola Turó de Guiera, CEE Francesc Bellapart, Fundació Bellaire, Escola La Farga, ABC Centro educatiu terapèutic TEA, CEE Educació Especial Ca n'Oriol i Escola la Sínia.

Moltes gràcies a tots i totes vosaltres, per fer d'aquest procés una experiència gratificant.

Sumari

1. Introducció i justificació	6
2. Pregunta inicial i objectius	7
2.1. Pregunta inicial	7
2.2. Objectius	7
3. Marc teòric	7
3.1. TEA	8
3.1.1. Conceptualització TEA	8
3.1.2. Desenvolupament històric	9
3.1.3. Teories explicatives	10
3.1.4. Graus	12
3.1.5. Característiques	13
3.1.6. Causes	14
3.1.7. Síntomes - Senyals d'alarma	15
3.1.8. Diagnòstic	17
3.1.9. Mètode	18
3.2. Joc didàctic i TEA	21
3.2.1. Conceptualització joc didàctic	21
3.2.2. Funcions del joc didàctic	22
3.2.3. Tipus de joc didàctic	24
3.2.4. Joc didàctic, activitats, família i TEA	25
3.2.5. Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA	27
3.3. TEA, joc didàctic i Educació Social	33
3.3.1. Documents professionalitzadors i el joc didàctic amb TEA	35
3.3.2. L'Educació Social i el joc didàctic amb TEA	36
3.3.3. Recerca aplicada en l'Educació Social envers el TEA i el joc didàctic	39
4. Metodologia del treball empíric	40
4.1. Explicació de l'aproximació metodològica escollida.	40
4.2. Organització de la recerca (fases i cronograma del TFG).	41
4.2.1. Fases	41
4.2.2. Cronograma	42

4.3. Principis ètics	43
4.4. Disseny del treball empíric	43
5. Anàlisi i discussió	46
6. Conclusions	63
7. Limitacions de l'estudi	64
8. Recomanacions per properes investigacions	64
9. Bibliografia	65
10. Annexes	68
Annex 1: Model Document Informació per als participants	69
Annex 2: Model Document Consentiment Informat	70
Annex 3: Taula famílies	71
Annex 4: Taula professionals	80
Annex 5: Taula recollida de dades famílies	90
Annex 6: Taula recollida de dades professionals	109
Annex 7: Resum entrevista família 1	166
Annex 8: Resum entrevista família 2	167
Annex 9: Resum entrevista família 3	168
Annex 10: Resum entrevista família 4	168
Annex 11: Resum entrevista família 5	169
Annex 12: Resum entrevista professionals Escola Sant Martí	170
Annex 13: Resum entrevista professional TotTeràpia	171
Annex 14: Resum entrevista professional Aliats amb l'autisme	172
Annex 15: Resum entrevista professionals SIEI Escola Turó de Guiera	173
Annex 16: Resum entrevista professional CEE Francesc Bellapart	174
Annex 17: Resum entrevista professional Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic TEA	175
Annex 18: Resum entrevista professional atenció a la diversitat - Escola La Farga	176
Annex 19: Resum entrevista professional ABC Centre educatiu terapèutic TEA	176
Annex 20: Resum entrevista professional CEE Educació Especial Ca n'Oriol	177
Annex 21: Resum entrevista professionals SIEI Escola la Sínia	178

Sumari de taules

Taula 1. Instruments i mostra de la recerca	45
Taula 2. Taula famílies	80
Taula 3. Taula professionals	90
Taula 4. Tècnica de recollida d'informació - entrevista famílies	109
Taula 5. Tècnica de recollida d'informació - entrevista professionals	166

Sumari d'imatges

Imatge 1. Cronograma TFG	42
Imatge 2. Document informació per als participants	69
Imatge 3. Document Consentiment Informat	70

1. Introducció i justificació

Com a professional del camp social i futur Educador Social, he decidit basar la meua recerca en una temàtica d'acció social, concretament en la dimensió de joc, activitats i autisme a conseqüència, que jo estic a les tardes a una Cooperativa a Sant Cugat del Vallès treballant com a treballador familiar amb nens i nenes amb necessitats educatives especials, principalment infants i adolescents amb Trastorn de l'espectre autista.

Així doncs, penso que aquesta recerca aplicada em pot permetre aprofundir i extreure informació molt interessant sobre el col·lectiu mencionat (TEA) a conseqüència que participaran dos contextos clau en la present recerca; per una banda, participarà el context familiar (pares i mares amb fills/es amb autisme) per enriquir la recerca envers diferents punts sobre la família, el joc didàctic, les activitats i el TEA i, per un altre costat, participarà el context educatiu (professionals en contacte amb TEA) a conseqüència que m'aportaran la seva perspectiva, coneixença i experiència d'acord amb TEA, el joc didàctic i altres activitats.

Penso que el tema que porto a terme en la recerca pel que fa a la dimensió (joc, activitats i autisme) com també a través de l'aprofundiment de la categoria 1 (Joc didàctic) i les subcategories d'aquesta (Importància, maneres de jugar, resposta al joc didàctic, funcions, aspectes educatius i emocionals, tipus de joc didàctic, aspectes motivacionals, context familiar i professional, estímuls, comunicació verbal, comunicació no verbal i aspectes negatius i solucions), amb relació a la categoria 2 (Activitats) i les subcategories d'aquesta (Tipus d'activitats, benefici personal i social, estímuls, aprenentatges i observació activitats de joc), finalment, envers la tercera i última categoria de l'estudi (Perspectiva familiar i professional) i les subcategories d'aquesta (Metodologies i estratègies, habilitats útils TEA i aspectes importants TEA). Tanmateix, pot ser positiu per aprofundir i conèixer per part de famílies i professionals (amb relació a quin benefici poden aportar els jocs didàctics i altres activitats a escala personal i social a infants i adolescents amb TEA).

La recerca actual pot valdre per dues coses, per un costat per portar a terme una intervenció socioeducativa a través del joc i altres activitats en contextos socials i educatius amb persones amb diversitat funcional, com també, val per tal que un futur Educador o Educadora Social recapti la informació necessària per estudiar i analitzar intervencions socioeducatives amb Autisme en contextos familiars i educatius com en el cas de la recerca del present treball.

A tall de conclusió, penso que aquesta recerca em pot ajudar a respondre una qüestió; quin benefici aporten els jocs didàctics i altres activitats en el context familiar i educatiu a infants i adolescents amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA)?

2. Pregunta inicial i objectius

2.1. Pregunta inicial

→ Quin benefici aporten els jocs didàctics i altres activitats al Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) en el context familiar i educatiu?

2.2. Objectius

1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.
2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.
3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.

3. Marc teòric

Aquest apartat del treball està dividit en tres punts, el primer apartat va relacionat amb el trastorn de l'espectre autista (TEA) a través de l'aportació de diferents autors de revistes acadèmiques i científiques, s'aprofundirà amb relació al concepte, història, teories lligades amb el TEA, causes, símptomes, senyals d'alarma, diagnòstic i mètode. Seguidament, el segon punt tracta d'aprofundir sobre el joc didàctic i el TEA, on s'aprofundirà sobre el concepte de joc didàctic, funcions del joc didàctic, tipus de joc didàctic, joc didàctic en el context familiar i educatiu, com també intervencions realitzades en TEA amb relació al joc didàctic com l'aportació d'articles científics i acadèmics envers conclusions, beneficis i aspectes positius i negatius entre el joc didàctic i l'Autisme. Finalment, el tercer i últim punt, correspon a tres conceptes clau i de gran pes en aquest treball (Joc didàctic, TEA i Educació Social) on es recolliran antecedents i es relacionen els conceptes a través dels documents professionalitzadors de l'Educació Social com també d'antecedents científics i acadèmics entre els tres conceptes i la present recerca.

3.1. TEA

En aquest primer punt del marc teòric s'aprofundirà amb relació al concepte de TEA (Trastorn de l'Espectre Autista), envers la història del concepte i la seva evolució, de teories explicatives que estan presents en el concepte, de les característiques que defineixen les persones amb autistes, els graus que hi ha, les causes, els símptomes, el diagnòstic i el tractament, acord amb aportacions científiques i acadèmiques de diferents autors especialitzats en el camp de la present recerca aplicada.

3.1.1. Conceptualització TEA

El concepte de Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), es compon d'una etimologia grega, concretament "autos" vol dir "si mateix" (Mebarak et al., 2009), fent referència al fet que les persones amb trastorn de l'espectre autista (TEA) es tanquen en si mateixes, fet que en part, provoca dificultats a l'hora d'interactuar, relacionar-se amb altres persones i expressar sentiments (De Lara, 2012). Tanmateix, es pot parlar d'un trastorn on hi ha limitacions pel que fa a habilitats socioemocionals envers el desenvolupament precoç, amb conseqüències negatives pel que fa al fet que l'infant amb TEA a l'hora de poder interactuar en contextos personals i socials (Reynoso et al., 2017) i, per tant, segons (Peterson i Barbel, 2014) és un trastorn complex i que afecta el neurodesenvolupament de la persona en diversos aspectes personals i socials (comunicació, comportament, interacció, etc.).

Això no obstant, segons (Herrera-Del Aguila, 2021), han sigut múltiples autors (Bleuler, Carl Jung, Minkowski, Kanner o Asperger entre altres) els que han elaborat el concepte de TEA (Trastorn de l'Espectre Autista), per tant, aquest concepte també es pot conceptualitzar com un trastorn del desenvolupament que afecta certes habilitats i que visualitza conductes repetitives en persones amb aquest trastorn. En conseqüència, a través d'aquest autor, podem dir que és un trastorn que obstaculitza el desenvolupament d'habilitats socioemocionals (empatia, capacitat d'escolta, començar una conversa, etc.) (Reynoso et al., 2017), a tall d'exemple, en la seva anàlisi de recerca (Capdepón et al., 2021) defineix el Trastorn de l'Espectre Autista com "*un trastorn del neurodesenvolupament que afecta les persones en la vida diària*", ja que s'ha de tenir present que les persones amb autisme un dels aspectes que s'ha de treballar de manera primordial, és l'autonomia personal i social en les tasques de la vida diària.

Com a conclusió d'aquest apartat de conceptualització, el manual de referència amb relació al TEA (Trastorn de l'Espectre Autista), concretament "Guía de consulta de los criterios

diagnòstics del DSM-5", s'expressa que les persones amb autisme manifesten deficiències en diferents contextos envers la comunicació i interacció social com també segueixen patrons restrictius, repetitius de comportament, interessos o activitats (America Psychiatric Association, 2013).

3.1.2. Desenvolupament històric

Tot va començar en el segle **XVI**, un monjo de l'època parla d'un nen de dotze anys i el seu cronista descriu aquest nen com una persona sense ànima, amb característiques autistes (Herrera-Del Aguila, 2021).

En el segle **XVII** s'havia avançat força, ja que en un llibre anomenant "Las florecillas de Sant Francisco" es descriu en el que ara entenem per característiques autistes (dificultats per entendre la comunicació no verbal, no entenia les claus socials, no detectava la intencionalitat de comportament de la resta de persones entre altres coses) fugint de la idea d'una persona sense ànima, per tant, personalitzant aquell individu (Artigas-Pallarès i Paula, 2012).

Malgrat que les principals característiques estan descrites ja en el segle XVII, no és fins en el segle **XX**, concretament en el **1911**, que s'utilitza el terme d'autisme per primera vegada en la literatura mèdica a conseqüència que Eugene Bleuler, inclou en la seva obra "Dementia praecox oder Gruppe der Schizophrenien" el terme autisme (Herrera-Del Aguila, 2021) i (Artigas-Pallarès i Paula, 2012).

Una mica més endavant, el psicòleg Jung, el **1923** aprofundeix amb aquestes característiques de la persona autista, ja que explica que una persona introvertida, era una persona que és divertida i gaudia de la seva soledat, en canvi, una persona amb profunda introversió, era signe d'una persona autista, en aquella època es creia que era un signe d'esquizofrènia (Artigas-Pallarès i Paula, 2012).

A mitjans del segle XX, en el **1943**, va arribar un dels autors rellevants juntament amb Asperger, envers el concepte autisme, i no és un altre que Leo Kanner, entre altres coses, va escriure un article "Autistic disturbances of affective contact", i que gràcies a aquest, el terme autisme té el significat i la forma que té actualment com també va portar a terme entre altres coses un estudi amb onze nens amb conductes poc normals, on a tall de conclusió va extreure que tenien característiques com problemes en el llenguatge, incapacitat per establir contacte i relacionar-se amb altres persones, resistència als canvis en l'ambient o entre

altres coses a fer sempre una sèrie de rituals (Herrera-Del Aguila, 2021) (Mebarak et al., 2009) i (Artigas-Pallarès i Paula, 2012).

Hans Asperger en el **1944** va portar a terme una descripció de pacients amb característiques similars a les que va anomenar Kanner en el **1943**, és a dir, persones amb falta d'empatia, amb conductes repetitives, dificultat per fer amics, dificultat en la comunicació no verbal, etc. (Herrera-Del Aguila, 2021).

Uns anys més tard, concretament, en **1962**, va sortir publicat el manual DSM II, on la paraula autisme, feia referència encara a característiques de l'esquizofrènia infantil (Herrera-Del Aguila, 2021).

En el **1974**, l'OMS (Organització Mundial de la Salut), va incloure en la Classificació Internacional de malalties, un capítol especial pels trastorns mentals, concretament en el capítol V (F) de la vuitena edició. Tanmateix, el CIE 9 i CIE 10 (on el concepte autisme, s'anomenava trastorn generalitzat del desenvolupament) es va anar modificant fins que en el C 11 s'ha consolidat i anomenat com trastorn de l'espectre autista (Herrera-Del Aguila, 2021).

Més tard, en el **1980**, amb la publicació del manual DSM III, l'autisme, s'associa a un diagnòstic propi, concretament s'anomena "autisme infantil". En definitiva, l'any **1987**, quan es publica el manual DSM III-R, es canvia "autisme infantil" per "trastorn autista". Posteriorment, van sortir els manuals DSM IV i DSM-IV TR que va contemplar l'autisme d'acord amb tres característiques clares; alteració en la interacció social, en la comunicació, patrons de comportament, interessos, activitats restringides i estereotipades. En el DSM V, es consolida el concepte "Trastorns de l'Espectre Autista" substituint el concepte "Trastorns generalitzats del desenvolupament" fins a l'actualitat (Herrera-Del Aguila, 2021).

3.1.3. Teories explicatives

Les teories explicatives serveixen per a donar resposta a manifestacions neurològiques i conductuals amb relació a nenes i nenes amb TEA i van sorgir entre el 1980 i 1990 (Mebarak et al., 2009).

Així doncs, podem basar-nos en tres teories explicatives relacionades amb l'autisme; la teoria de la ment, la teoria de la coherència central i les funcions executives (Hervás et al., 2012).

Teoria de la ment

És la capacitat que tenim com a persones d'interferir amb relació als pensaments, sentiments i intencions dels altres com també dels nostres (Hervás et al., 2012).

Seguint la definició anterior, segons (Uribe-Ortiz et al., 2010) la teoria de la ment és "una habilitat de gran complexitat" com també "és un sistema de coneixements que entre altres coses que permet a la persona explicar o comprendre comportaments propis o aliens, com previsualitzar-los i controlar-los".

En fi, la teoria de la ment, està relacionada amb l'autisme a conseqüència que els nens i nenes amb TEA, són persones que de per si no entenen les segones intencions, les bromes, etc., per tant, per això comporta que tinguin grans dificultats amb relació a contextos socials, concretament pel que fa a la interacció social amb altres persones.

Teoria de la coherència central

És la capacitat d'integrar la informació (visual o auditiva) per tal de donar llum a la realitat a través d'una visió general i a la vegada contextualitzar la realitat (Hervás et al., 2012). Tanmateix, la coherència central permet agafar els estímuls d'una situació, agafant els aspectes més importants d'aquesta i donar-li el significat real en el context on es produeix i, per tant, englobar aquest conjunt de fets en una coherència lògica entre situació, estímuls i context (Crespo-Eguílaz et al. 2012).

Es relaciona aquesta teoria amb l'autisme a conseqüència que les persones amb TEA, tenen tendència a no portar a terme una visió general de les situacions que es troben en la vida quotidiana, sinó que són més propens a fixar-se en coses concretes i, per tant, la seva contextualització de la realitat no va acord amb la que realment és.

Funcions executives

És la capacitat de portar a terme solucions a un problema nou, a la vegada que fas planificacions sobre el que pot passar envers les solucions portades a terme amb relació a un problema nou detectat (Hervás et al., 2012).

Les funcions executives engloben habilitats de planificació, flexibilitat, autoregulació, enfocament atencional, etc., per tant, una disfunció executiva comporta que la persona tingui dificultats per a portar una vida independent a conseqüència, que aquesta disfunció obstaculitza la presa de decisions, la regulació emocional, l'adaptació a imprevistos, etc. (Martos-Pérez i Paula-Pérez, 2011) en conseqüència, aquesta teoria està relacionada amb l'autisme, ja que una persona amb el mencionat Trastorn té mancances en els aspectes anteriors.

Tot amb tot, amb relació a les funcions executives, s'ha de tenir en compte que els nens i nenes amb TEA (Trastorn de l'espectre autista), tenen severes dificultats a l'hora de portar a terme organitzacions, planificacions i presa de decisions personals, per tant, segons (Hervás et al., 2012), la funció executiva és la capacitat de planificar, organitzar i prendre decisions.

3.1.4. Graus

El Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) està dividit principalment en tres graus de gravetat (America Psychiatric Association, 2013) acord que segons (Hernández et al., 2015) un TEA pot tenir limitacions en conductes de relació no verbal i verbal, absència de conductes espontànies, manca d'expressió d'emocions, comunicació de gestos, etc., per tant, això pot comportar que l'infant amb el mencionat trastorn es pugui ubicar en un grau o un altre com s'expressa en l'apartat següent:

- **Grau 1:** Una persona amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) amb grau 1 necessita ajuda, són persones amb un grau de desorganització i planificació sever, pel que fa a la comunicació social, presenta dificultats rellevants a l'hora de comunicar-se (respostes molt breus i amb molt poc contingut cap a l'altra persona) com també es pot observar amb persones amb TEA amb grau 1 una quasi nul·la predisposició a interactuar amb altres persones de l'entorn on estiguin. Tanmateix, pel que fa a comportaments restringits i repetitius, el fet de portar a terme aquests tipus de comportaments, té una conseqüència negativa a l'hora de funcionar en contextos, a conseqüència, que el fet de voler portar a terme rituals abans de cada acció provoca que no generin expectatives d'interès d'altres persones en voler interactuar amb ells (America Psychiatric Association, 2013).
- **Grau 2:** Una persona amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) amb grau 2 necessita ajuda rellevant, a conseqüència que a escala de comunicació té limitacions notables

a l'hora de portar a terme la comunicació verbal i no verbal. Tanmateix, les persones TEA amb grau dos són persones predisposades a limitar-se a començar a interactuar en una conversació com també a expressar respostes molt curtes i poc normals amb l'interlocutor (America Psychiatric Association, 2013).

- **Grau 3:** A conseqüència que en el grau 3 pel que fa a la comunicació social, la limitació verbal i no verbal és molt severa (limitació molt gran a l'hora d'interactuar socialment o respostes sense contingut), provoca una conseqüència negativa (alteracions) en el funcionament. Tanmateix, mostra una gran inflexibilitat pel que fa a comportament (gran ansietat), mostren una predisposició molt negativa a l'hora de fer front als canvis com també amb relació a altres comportaments restringits i repetitius provoquen una conseqüència negativa amb relació al funcionament d'altres àmbits (America Psychiatric Association, 2013).

3.1.5. Característiques

Segons (America Psychiatric Association, 2013) podem parlar de característiques amb relació a dos apartats, el primer apartat fa referència a la comunicació i interacció social i el segon apartat va amb relació a patrons restrictius, repetitius, interessos o activitats, ja que segons (Hernández et al., 2015) una persona amb Trastorn de l'espectre autista mostra deficiències i alteracions en la interacció social com també té interessos estereotipats, limitats i repetitius entre altres coses.

Per tal causa, amb relació al primer apartat (comunicació i interacció social) les característiques d'una persona amb trastorn de l'Espectre Autista (TEA) segons (America Psychiatric Association, 2013) i (Peterson i Barbel, 2014):

- Mancances en la reciprocitat socioemocional, entre altres coses en la interacció social.
- Mancances en la comunicació verbal i no verbal, per exemple a escala visual, gestos, expressió facial entre altres.
- Mancances en el manteniment, desenvolupament i comprensió de les relacions (dificultats en segons quins contextos socials, fer amics, compartir joguines entre altres coses).

Amb relació al segon apartat (patrons restrictius, repetitius, interessos o activitats):

- Moviments, utilització d'objectes o comunicació estereotipada o repetitiva, per exemple alienació d'objectes.
- Inflexibilitat en rutines o rituals de comportament verbal i no verbal (angoixa a petits canvis, fer sempre el mateix camí, fer sempre els mateixos rituals en certes accions entre altres coses).
- Interessos restringits, per exemple gran estima per objectes inusuals.
- Gran activitat amb relació a estímuls sensorials o gran interès amb relació a aspectes sensorials de l'entorn, per exemple gran interès per les llums de casa.

3.1.6. Causes

Segons (Vergara et al., 2018), el TEA (Trastorn de l'Espectre Autista), és una síndrome de disfunció neuropsiquiàtrica, a conseqüència que, engloba un conjunt de diferents símptomes i que en part, existeix la presència d'un trastorn en el sistema nerviós central, en concret en el cervell, ja que segons (Mebarak et al., 2009) la majoria de les persones autistes presenten disfunció cerebral.

Les causes del TEA (Trastorn de l'Espectre Autista) actualment es desconeixen, tot i que és cert que a través d'investigacions científiques s'han pogut presentar hipòtesis i possibles causes, la veritat és que actualment no hi ha res cert, però pot ser resultat d'algun factor ambiental i alguna causa uterina, que a la vegada interactuen amb alguna causa genètica (Vergara et al., 2018).

Tanmateix, investigacions científiques, expressen que l'autisme és una desorganització hereditària, i que en part, aquesta desorganització neurològica és una de les més influents a escala genètica (Vergara et al., 2018).

Continuant amb el fil anterior, segons (Reynoso et al., 2017), les persones amb TEA poden tenir antecedents familiars amb el mencionat trastorn, com també un historial mèdic amb relació a risc neurològic perinatal i d'epilèpsia.

3.1.7. Síntomes - Senyals d'alarma

Els símptomes en TEA (Trastorn de l'Espectre Autista) poden ser lleus o greus (Peterson i Barbel, 2014) depenent del desenvolupament de la persona, fet que en part, també a través d'una intervenció i un acompanyament aquests símptomes poden millorar a escala familiar, escolar i social. Tanmateix, "els símptomes són visibles a partir dels divuit mesos i es consoliden en els trenta-sis mesos" (Reynoso et al., 2017) i segons (Hervás et al., 2012) els símptomes poden ser:

- Nou mesos: El nen/a no segueix la mirada d'un objecte.
- Dotze mesos: No intenta agafar l'objecte fora del seu abast, absència o disminució del balbuceig, absència o disminució de gestos.
- Quinze mesos: El nen/a no estableix contacte visual quan parla amb algú, no extens els braços abans que l'agafin, no mostra atenció compartida, no forma de manera consistent al seu nom, no respon a ordres senzilles.
- No diu paraules senzilles (setze mesos), per exemple "papà" o "mamà" amb sentit.
- Divuit mesos: No assenjala parts del seu cos, no expressa paraules amb significat, no realitza joc simbòlic, no reacciona quan una persona assenjala un objecte, no assenjala objecte, no verbalitza, no manté contacte visual, no porta objectes entre altres coses.
- Vint-i-quatre mesos: No fa servir frases de dues paraules, no imita tasques domèstiques, no mostra interès per altres nens o nenes.
- A partir dels trenta-sis mesos:

Amb relació a la comunicació; Desenvolupament deficient del llenguatge, escàs ús del llenguatge, dèficit en la comunicació no verbal (gestos, entonació, volum, ritme, velocitat), no fa senyals per mostrar interès per una cosa, escassa imitació espontània entre altres coses.

A propòsit d'alteracions socials: No iniciació d'atenció conjunta, baixa resposta d'atenció conjunta, absència de somriure social per mostrar benestar, absència de

resposta al somriure social, escàs ús del contacte ocular per comunicar-se, absència d'accions/jocs, no dirigeix atenció cap a alguna cosa d'interès, falta d'interès per als seus iguals, no inicia jocs senzills amb altres nenes o nenes, no participa en jocs socials senzills, prefereix activitats solitàries entre altres coses.

Referent a interessos i conductes: Resistència als canvis, sensibilitat alta al soroll, jocs repetitius, hipersensibilitats, manierismes.

→ A partir de 4-5 anys:

Amb relació a la comunicació: Entonació inapropiada, absència de gestos, vocabulari inusual per la seva edat, limitació del llenguatge per comunicar-se, parlar de manera espontània sobre temes d'interès, escàs ús del llenguatge per compartir experiències personals, preguntes o expressions inapropiades acord amb el context.

Relativament a alteracions socials: dificultat per la integració del contacte ocular amb altres formes de comunicació (gestos, llenguatge), dificultat per unir-se al joc amb altres nens o nenes, intents inapropiats per unir-se a jugar amb altres nenes o nenes, no complir amb normes socials, limitació per apreciar normes per a la seva edat i cultura, les demandes socials no li agraden.

Entorn d'interessos i conductes: Dificultat de planificació, dificultat per comportar-se en segons quines situacions (passadís, gimnàs, etc.) o situacions imprevistes, interessos intensos i poc compartits, rituals-compulsions.

→ Adolescència:

Quant a la comunicació: Escàs ús del llenguatge per compartir experiències i vivències amb els seus iguals, absència de conversa social, comprensió literal del llenguatge, dificultat per establir una conversació, acord amb la seva edat.

Pel que fa a alteracions socials: Escàs interès per pertànyer a un grup, escàs interès per seguir la moda, dificultats de comprensió social, dificultat per mostrar-se assertiu.

A propòsit d'interessos i conductes: Interessos intensos i poc dirigits a establir una intenció vocacional.

3.1.8. Diagnòstic

Amb relació al diagnòstic i la història clínica en TEA, s'ha de posar especial èmfasi en avaluar les habilitats comunicatives, antecedents amb el desenvolupament cerebral precoç com les alteracions conductuals, entre altres coses. Tanmateix, a través del diagnòstic s'ha de tenir en compte l'edat com el nivell de funcionalitat de l'infant. (Reynoso et al., 2017).

Consegüentment, les proves diagnòstiques per al Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) es poden resumir entre altres segons (López et al., 2019):

- La prova de coeficient de l'espectre autista, que té com a objectiu identificar si l'infant compleix amb les característiques centrals de perfil d'autisme.
- Checklist for Autism in Toddlers (CHAT), un instrument per detectar rangs d'autisme en infants.
- CARS (Escala d'avaluació de l'autisme infantil), per tal d'identificar nens amb autisme, per tal d'avaluar la gravetat a través de pontatges quantificables basats en l'observació.
- ADI-R, entrevista clínica per al diagnòstic de l'autisme per tal d'avaluar amb profunditat sospites d'autisme.
- ADOS-G (Escala d'observació per al diagnòstic d'autisme), instrument que permet l'avaluació de conductes socials i de comunicació acord amb l'edat i el nivell de llenguatge per a un infant amb rangs autistes.

Quan parlem del diagnòstic del TEA, ens podem basar principalment en tres nivells, el primer faria referència a la vigilància del desenvolupament de l'infant, el segon nivell, estaria basat en la detecció d'un infant amb TEA i finalment, en el tercer nivell, estaria relacionat amb la valoració diagnòstica per part d'un equip de professionals (Hervás et al., 2012):

→ Primer nivell

En aquest nivell s'ha d'incloure informació per part de professionals d'Atenció Primària, utilització d'escales i proves envers el desenvolupament general de l'infant

com també la desviació realitzada per part dels professionals envers aquest (Hervás et al., 2012).

→ Segon nivell

Utilització de qüestionaris o altres instruments d'avaluació per tal d'observar, valorar i avaluar el desenvolupament i conducta del nen o nena (Hervás et al., 2012).

→ Tercer nivell

En cas de detecció d'autisme, ha d'actuar un equip multidisciplinari especialitat amb autisme, on realitzaran diferents accions (història familiar, examen físic i neurològic, examen general, examen de l'estat mental, examen motor, proves específiques autisme, investigació de laboratori, avaluacions específiques per determinar el perfil com per exemple, avaluació de la parla, del llenguatge i de la comunicació, avaluació cognitiva) entre altres coses (Hervás et al., 2012).

3.1.9. Mètode

En l'actualitat, es poden portar a terme molts tipus de mètodes (conductuals, farmacològics, educatius, etc.) per tal de cercar i estimular un desenvolupament envers àrees socials i comunicatives en un infant amb Trastorn de l'espectre autista, a través de diferents contextos; familiars, educatius, terapèutics, etc. (Capdepón et al., 2021) i (Mebarak et al., 2009) amb l'objectiu de fer front a símptomes del Trastorn mencionat (conductes repetitives, rituals, etc.).

Ara bé, el mètode amb nens amb TEA, depèn en cada cas, amb això volem dir, que en moltes ocasions, la família juga un paper si més no important, ja que moltes d'elles prefereixen portar un mètode només amb una intervenció socioeducativa i sense mètode farmacològic, a conseqüència que moltes d'elles pensen que aquests tipus de fàrmacs poden portar conseqüències negatives per als seus fills o filles. Així i tot, d'altres prefereixen tractar el cas amb ajuda professional i, per tant, utilitzar fàrmacs per a controlar en la mesura del possible els símptomes mencionats i combinar-ho amb una intervenció socioeducativa amb professionals, per exemple terapeutes ocupacionals.

Una detecció ràpida com també una utilització d'algun tipus d'intervenció amb relació als contextos on porta a terme accions personals i socials un nen o nena amb TEA (Trastorn de

l'espectre autista), pot millorar el pronòstic d'aquest/a, amb relació als símptomes mencionats anteriorment, habilitats cognitives com també a la seva adaptació funcional en l'entorn on estigui (Hervás et al., 2012).

S'ha de tenir present, que cada nen o nena amb TEA, és un món, i, per tant, cada diagnòstic és diferent i s'ha d'afrontar i tractar d'una manera específica, ja que com s'ha comentat anteriorment, un nen/a amb TEA pot tenir una diversitat funcional profunda, mitjana, lleu, etc., i, com a resultat, la intervenció no serà iguala amb un TEA sever que un lleu. Conseqüentment, la Teràpia cognitiva conductual pot ser efectiva en molts d'aquests casos si va acompanyada d'altres trastorns de conducta o psiquiàtrics acompanyats de tractaments farmacològics (Hervás et al., 2012).

Una de les moltes teràpies que es poden utilitzar en un mètode amb nens amb TEA, és l'anomenada teràpia de relació, una teràpia que pot ajudar a mares amb fills amb TEA a què aquestes acceptin millor que el seu fill té una diversitat funcional a través de la reducció de l'ansietat i l'estrès durant el desenvolupament del procés terapèutic, per tant, la teràpia filial de grup, pot ajudar a pares amb fills amb Trastorn de l'espectre autista accepta millor la situació dels seus fills i a establir una millor relació entre ells (Capdepón et al., 2021).

Per portar a terme un mètode a partir d'intervencions psicoterapèutiques, conductuals i repetitives, hem de tenir en compte i avaluar les habilitats del nen o nena, acord amb una meta pròxima que es pugui assolir com també tenir presents els recursos que tenim a l'abast per a poder aconseguir aquest objectiu (Reynoso et al., 2017).

Qualsevol intervenció amb un TEA, ha de tenir en la mesura del possible una sèrie de requisits (Hervás et al., 2012):

- Un mètode d'intervenció amb un TEA s'ha de portar a terme com més aviat millor, a poder ser durant els tres primers anys de vida, a través d'un seguiment periòdic com també per tal de portar a terme una intervenció ajustada al nen/a que ajudi en el seu desenvolupament personal i social.
- La intervenció ha d'estar coordinada entre tres agents; pares, escola i professional (terapeuta del nen/a), per tal d'aplicar les estratègies correctes de manera coordinada i conjunta per cercar el benefici personal i social del nen/a.

- La intervenció, en la mesura del possible, s'ha de poder portar a terme en l'entorn natural del nen/a.
- La intervenció ha de ser intensiva, és a dir, s'ha de portar a terme durant les hores que el nen estigui amb els tres agents comentats anteriorment; pares, escola i terapeuta, juntament amb les estratègies i pautes acordades entre els tres agents.
- Durant el procediment diagnòstic, com en el consens de la intervenció, a poder ser, s'ha de poder comptar amb un equip interdisciplinari com també si és necessari, amb altres professionals que ajudin a poder dissenyar una intervenció millor pel nen/a amb TEA.

Tot i això, un mètode a través d'una intervenció juntament amb un tractament farmacològic pot ser ideal per al nen, a conseqüència que els fàrmacs que s'utilitzen amb TEA tenen la funció d'equilibrar la conducta repetitiva, i altres símptomes mencionats anteriorment; control d'impulsos, ansietat, etc., però no menys important, també els pares han de saber que els fàrmacs mostraran resultats a mitjà o llarg termini i s'ha de tenir certa paciència per veure canvis significatius (Reynoso et al., 2017).

Ara bé, a través d'un mètode farmacològic es poden tractar els següents aspectes amb TEA (Reynoso et al., 2017) i (Mebarak et al., 2009):

- Conducta repetitiva: S'utilitzen fàrmacs antipsicòtics (risperidona o aripiprazole) per tal de fer front a conductes repetitives, hiperactivitat, etc.
- Ansietat, irritabilitat i depressió: Fluoxetina, citalopram, paroxetina, fluvoxamina, sertralina entre altres, per tal de fer front a la resistència al canvi del medi ambient en nens amb TEA, a problemes de depressió, canvis de rutines, etc., com també en altres casos es fan servir antidepressius tricíclics (imipramina, clomipramina entre altres).
- Intenció comunicativa: S'utilitzen inhibidors de l'acetilcolinesterasa (donepezil, galantamina, vareniclina entre altres) per tal de millorar la comprensió i la comunicació en nenes i nenes TEA.
- Trastorns de son: Per a tractar el son amb nens/es amb autisme, el que més s'empra és la melatonina.

- Anticonvulsius: S'usen principalment per a modular conductes, tot i que s'ha de tenir en compte que també en temes d'epilèpsia.

Com a conclusió, són moltes les famílies que finalment opten per fer un mixt, és a dir, un tractament natural o medicat juntament amb la complementació de teràpia per part de professionals del camp de l'autisme (psicològics, psiquiatres, terapeutes ocupacionals, logopedes, treballadors familiars, etc.). Ara bé, el fet de portar a terme un tractament natural o amb medicació dependrà de les famílies, dels professionals i a la vegada del nen/a amb TEA, a conseqüència que hi ha graus que no queda una altra opció que proporcionar una dosi de medicació per controlar crisis conductuals greus, que a la vegada poden comportar perjudicis per al mateix infant però també per al seu entorn (conductes agressives físiques, verbals, etc.).

3.2. Joc didàctic i TEA

En aquest segon punt del marc teòric, s'aprofundirà envers autors, investigacions i intervencions envers la relació que hi ha entre el joc didàctic i l'autisme, sobre els beneficis que pot aportar el joc didàctic a un nen o nena amb TEA, plasmar les dificultats que poden mostren aquests infants a l'hora d'utilitzar jocs didàctics, etc., i posant especial èmfasi en el fet que el joc per al desenvolupat d'un infant o un adult amb autisme pot ser molt positiu amb relació a molts aspectes personals i socials.

D'aquesta manera, s'ha de tenir present, que aquests dos conceptes tenen molta relació entre si, a conseqüència que els tres agents (família, escola i terapeutes) que s'ha comentat anteriorment i que entren en joc en una intervenció socioeducativa o professional en molts moments poden utilitzar el joc didàctic i altres activitats per tal de voler aconseguir certs aspectes de millora en un nen o nena amb TEA o simplement cercar el benefici personal i social d'aquests.

3.2.1. Conceptualització joc didàctic

Per joc didàctic, podem entendre un conjunt de recursos, activitats, materials dinàmics, interactius, etc., que tenen la funció de fomentar el desenvolupament d'habilitats i capacitats personals, lúdiques i d'aprenentatge en l'infant en l'entorn familiar, escolar o terapèutic. Tenint present, que qualsevol activitat relacionada com a joc, ha de tenir tres conceptes presents; el plaer, la llibertat i una finalitat en si mateixa, a conseqüència, que com a

principal idea, s'ha de tenir en compte que el joc a part de proporcionar benestar també ha d'aportar l'aprenentatge d'una sèrie d'aspectes o continguts (Ripoll, 2006).

Seguint el fil de la definició anterior, es pot definir el joc com “una recreació, a conseqüència que és una activitat molt positiva com també una de les estratègies més importants per aprendre i desenvolupar l'autonomia personal i social” (Andrade-Carrión, 2020), malgrat això, el joc didàctic pot variar segons els interessos i edats del nen o nena, però sempre tindrà una funció lúdica i de desenvolupament d'habilitats i capacitats personals i socials.

3.2.2. Funcions del joc didàctic

Segons (Higueras-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020) el joc didàctic és una estratègia metodològica aplicada a diferents àmbits i etapes educatives, per tant, amb relació als àmbits poden ser educatius, familiars, terapèutics, etc.

"El joc permet orientar l'interès del participant cap a l'àrea que s'impliquen l'activitat lúdica" (Andrade-Carrión, 2020), per tant, s'ha de tenir sempre en compte els interessos i motivacions de l'infant durant el joc didàctic a conseqüència, que depenent de l'àrea que es vulgui treballar amb l'infant durant l'activitat didàctica, s'optarà per un joc o un altre.

El joc té una funció molt important per a qualsevol infant, especialment en nens i nenes amb necessitats educatives especials, ja que aquest ajuda a desenvolupar competències motrius, socials, afectives, cognitives, etc. (Martínez, 2010).

Amb tot i amb això, el joc didàctic té una funció innovadora, pel fet que és un element de gran motivació per a nens i adolescents a conseqüència que una activitat lúdica pot despertar molts tipus de motivacions (Higueras-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020).

El joc és un essencial per al desenvolupament físic, intel·lectual, afectiu, social, emocional i moral per a totes les edats. Tanmateix, a través del joc didàctic es poden desenvolupar habilitats, destreses i coneixements (Gallardo-López i Vázquez, 2018):

En atenció amb això, a través del joc didàctic es poden treballar aspectes com:

- Motricitat
- Llenguatge

- Emocions
- Creativitat
- Estimulació sensorial
- Imaginació
- Vincle

A conseqüència, que el joc didàctic és un recurs que es pot adaptar a les necessitats i contextos d'intervenció, ja que hi ha multitud de jocs didàctics i cadascun d'ells té una finalitat amb el propòsit cercar el benefici educatiu, però també d'oci en la persona.

El joc didàctic té entre altres moltes funcions, contribuir positivament en el desenvolupament de la persona amb relació al seu desenvolupament personal i social envers l'àmbit psicomotriu, neurològic com en el cognitiu, com també en el progrés i evolució personal (Martínez, 2010).

Tot i això, pel que fa a l'àrea motora, el joc té una funció envers el desenvolupament de moviments, manipulació i exploració de l'entorn. Al mateix temps, amb relació als aspectes cognitius, el joc, ajuda a construir l'aprenentatge del nen o nena (Del Toro Alonso, 2013).

En edats infantils, es recomana un joc on el nen pugui posar en joc experimentacions de textures i funcions que objectes propers puguin ajudar al nen o nena a desenvolupar i construir coneixements envers el seu entorn (Del Toro Alonso, 2013).

Així doncs, com s'ha comentat anteriorment, s'ha de tenir en compte, que el joc didàctic no només serveix per jugar, sinó que al darrere de cada joc hi ha una intenció socioeducativa per tal de treballar, potenciar i consolidar aspectes personals i socials com:

- Els sentits i els moviments
- Experimentació de formes, colors.
- Desenvolupament de la psicomotricitat fina i grossa.
- La comunicació
- La creativitat

Sempre tenint en compte, que el joc didàctic, pot ser un recurs molt útil i positiu tot i que com diu (Ripoll, 2006), en utilitzar el joc didàctic s'ha de tenir present una sèrie d'aspectes per tal de donar-li una bona utilitat envers una intervenció:

1. Objectius que es volen assolir utilitzant el joc didàctic.
2. Tria del recurs.
3. Adequació del recurs als destins.
4. Posada en pràctica.
5. Avaluació del recurs segons els propòsits.

Això no obstant, comentar que a escala de funcions el joc, pot desenvolupar aspectes psicològics superiors i inferiors; la memòria, l'atenció i la percepció com també altres com per exemple l'abstracció, el simbolisme, la planificació, l'associació entre altres coses (Del Toro Alonso, 2013).

Al mateix temps, i seguint el fil del qual s'ha mencionat anteriorment, el joc pot tenir una funció molt vàlida amb relació a l'estimulació i el desenvolupament del nen, ja sigui des de l'aspecte de la psicomotricitat, des del comunicatiu o de l'afectiu social (Del Toro Alonso, 2013).

Per acabar aquest apartat, i després del que s'ha comentat anteriorment, es pot observar que el joc didàctic pot tenir una multitud de funcions a escala psicològica, cognitiva, social, etc., però sempre haurem de tenir en compte quin tipus de jocs serà més adient per al nen o nena segons la seva edat com també segons quins aspectes es volen potenciar i consolidar, pel simple fet que és molt important que l'infant desenvolupi certes habilitats i competències personals i socials acord amb la seva edat i que no cremi etapes tan ràpidament.

3.2.3. Tipus de joc didàctic

“Els jocs es poden classificar depenent del nombre de jugadors, de les dimensions (intel·lectuals, socials, culturals), de la tipologia o de l'espai entre altres coses” (Ripoll, 2006).

Avui en dia estan presents jocs didàctics com:

- Jocs de pintar.
- Joc de construcció.
- Puzles.
- Jocs de memòria.

- Jocs de textures.
- Jocs d'endevinalles.
- Jocs de números i lletres.
- Jocs d'associació.
- Jocs sensorials.

Consegüentment, depenent del grau de diversitat, dels interessos i del que es vol treballar com s'ha comentat anteriorment amb el nen o nena, s'obté per uns jocs o uns altres, tot i que s'ha de tenir en compte també un aspecte molt important i és el fet que, molts nens quan els hi agrada un joc, es capfiquen en jugar només aquell i deixen de banda altres que també podrien ajudar-los a desenvolupar habilitats, capacitats i altres destreses personals i socials, per tant, sempre és recomanable trencar la rutina mental i ensenyar-los altres tipus de jocs, ja que s'ha de tenir en compte que hi ha jocs didàctics individuals, per treballar aspectes més concrets en l'infant de manera individualitzada, com també hi ha jocs de cooperació, per exemple per fer-ho servir a l'escola entre alumnes o al context familiar entre pares i fills (Ripoll, 2006).

Ara bé, segons (Higueras-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020), el tipus de jocs didàctics en el context escolar aniran en direcció a ser un element facilitador per l'aprenentatge de l'alumne, com per exemple un joc didàctic de números o lletres de l'abecedari, de textures, etc. Per un altre costat, el joc didàctic en un context familiar, podrà ser per exemple per establir vincle afectiu, com un joc didàctic de socialització, on es treballin aspectes de llenguatge i de comunicació entre pares i fill.

3.2.4. Joc didàctic, activitats, família i TEA

Aquests quatre conceptes tenen molta relació entre si, a conseqüència, que en el context familiar juguen un paper si més no important, ja que segons (Castro, 2015) la família té un paper educatiu-estimulador (utilitzant per exemple jocs didàctics) com també normalitzador-inclusiu (portant a terme activitats amb els seus fills amb TEA per integrar-los a la societat), pel fet que és un context natural on l'infant aprèn els primers aprenentatges socials i a la vegada permet que es vagi integrant de manera progressiva a un correcte context natural, lúdic i social.

Malgrat això, s'ha de tenir present que per a un nen o nena amb TEA, la família per a ells és la seva màxima referència, i, per tant, aquesta juga un paper de gran pes en ells i elles a conseqüència que els hi donen suport i els ajuden a desenvolupar les seves capacitats

personals i socials a través com s'ha mencionat anteriorment del seu rol educatiu-estimulador i normalitzador-inclusiu, posant especial atenció en la interacció entre pares i fills amb Autisme (Castro, 2015).

A pesar de tot, segons (Castro, 2015), el fet que la majoria de les famílies que tenen un fill o filla amb TEA, no presenten greus problemes adaptatius a la tensió que pot comportar tenir un fill amb TEA, tot i que també s'ha de tenir present que depèn del grau, tipus, extensió, etc., del Trastorn de l'Espectre Autistes que té el teu fill, com també del context i de la situació familiar (suport socials, interacció pares i fill, recursos familiars, etc.) podran alterar o suavitzar el context familiar i, per tant, el desenvolupament personal i social del nen amb TEA no serà igual en un context familiar adequat i amb els recursos adients per tal que aquest pugui tenir un correcte desenvolupament personal i social, que en un context negatiu on podrà tenir moltes més limitacions i manca de recursos per tal de poder desenvolupar habilitats clau per al seu desenvolupament personal i social.

Per a qualsevol persona en aquest món l'entorn juga un paper de gran importància, i per als nens òbviament no serà diferent, així que per a un bon desenvolupament s'ha de tenir un entorn sa i sense obstacles, i en el cas de l'autisme, un bon entorn amb la complementació de segons quines teràpies pot ser una bona combinació per a l'infant però també per als pares, sigui per treballar la interacció o altres aspectes familiars (Capdepón et al., 2021).

A través d'una investigació (De Villar, 2021), basada en les relacions familiars entre pares i fills amb Trastorn de l'Espectre Autista a través del joc, es va arribar en l'apartat de resultats de la investigació envers l'augment del joc compartit, que les famílies van comentar que van notar canvis molt positius principalment pel que fa a la interacció com:

- Gestos
- Mirades
- Expressions
- Contacte

A tall d'exemple, segons (De Villar, 2021), en la seva investigació basada en les relacions de pares i fills amb TEA, a través de l'anàlisi d'entrevistes i altres instruments de recollida d'informació (com per exemple el quadern de camp, es va arribar a la conclusió entre altres coses, que el joc entre pares i fills amb TEA va ajudar a modificar conductes en l'infant pel que fa a:

→ Augment de la motivació intrínseca del joc en l'infant.

→ Importància del joc com a medi d'aprenentatge i de desenvolupament.

Ara bé, gràcies al joc la interacció entre pares i fills amb Trastorn de l'espectre autista pot augmentar considerablement com s'ha comentat en aquest apartat, però també pot potenciar-se molt un aspecte si més no important en el context de joc entre pares i fills amb TEA i és el fet que, el joc pot proporcionar una major acceptació per part del nen envers un adult en l'estona de joc, fet que té entre altres conseqüències, que un nen amb TEA pot compartir jocs amb els seus pares com també la cerca d'interacció amb ells (De Villar, 2021).

Seguint el fil de l'autor anterior, la intervenció d'un adult en un joc infantil, amb relació al treball corporal, té una conseqüència positiva entre l'infant i l'adult (pares), ja que augmenta l'empatia entre les parts com també la comunicació, pel fet que passa a ser molt més profunda i positiva (Martínez, 2010).

Per tant, el joc pot ser un medi molt beneficiós per a treballar aspectes personals i socials amb coordinació conjunta entre agents presents en el present treball (família, escola i professionals amb contacte amb autisme) com també per modificar conductes en el nen i que aquest pugui tenir més flexibilitat i desenvolupament envers diferents jocs com també per treballar altres aspectes dels mencionats, com per exemple que l'infant amb TEA a través del joc pugui potenciar la seva espontaneïtat a l'hora d'iniciar un joc, sigui per interès o per motivació envers un joc concret (De Villar, 2021).

En darrer terme, per tancar aquest apartat, hem de recordar que la família és un dels tres agents mencionats en aquest treball, juntament amb l'escola i professionals, per tant, com es pot veure en el següent apartat, el joc didàctic també juga un paper molt important pel que fa a l'escola, centres i la utilització per part de professionals en contacte amb TEA.

3.2.5. Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA

Avui en dia, els models d'ensenyança i aprenentatge no només fan referència a l'aspecte estructural, sinó que també tenen conseqüències a l'hora de la utilització de metodologies més innovadores per part dels docents, per tant, aquest procés de transformació d'ensenyança i aprenentatge suposa que per als alumnes es pensin metodologies més encarades a treballar la seva autonomia personal i social, actituds actives, etc.

(Higueras-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020), com a resultat, en el cas de l'autisme la utilització de jocs didàctics a la vegada que amb activitats complementàries per treballar altres àrees personals i socials pot ser clau per a un correcte desenvolupament de l'infant a la vegada que es treballen diferents àmbits a escala educativa com:

- Àmbit lingüístic (expressió escrita, funcions comunicatives, expressió oral, etc.).
- Àmbit d'autonomia personal i social (conducta, gestió de temps, iniciativa, etc.).
- Àmbit sensorial.
- Altres àmbits personals i socials.

La utilització del joc didàctic i altres activitats que es poden portar a terme en escoles i centres d'educació especial poden ser de gran benefici per a nens i nenes amb Trastorn de l'Espectre Autista, ja que com he comentat anteriorment, es poden treballar aspectes com els sentits i els moviments, experimentació de formes i colors, desenvolupament de la psicomotricitat fina i grossa, la comunicació, la creativitat, motricitat, llenguatge, emocions, creativitat, estimulació sensorial, imaginació, vincle, etc., a conseqüència, que quan el joc didàctic és utilitzat en el context educatiu, podem parlar d'un element facilitador d'aprenentatge envers l'alumne a la vegada que pot ajudar al fet que l'alumne pugui augmentar el seu interès cap a l'aprenentatge sent a la vegada una eina molt útil per als docents, ja que permet ensenyar i treballar aspectes emocionals, cognitius o conductuals (Higueras-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020), per tant, en una escola o centre inclusiu, el joc didàctic pot ajudar al fet que els nens amb autisme augmenten la seva motivació envers l'aprenentatge perquè poden sentir motivació a l'hora de jugar o dur a terme activitats del seu interès personal o social, a conseqüència que si el professional utilitza altres recursos menys atractius per a l'infant, podria ser més difícil treballar aspectes d'aprenentatge o desenvolupament, ja que el nen o nena no sentirà la mateixa motivació com el fet de jugar o accomplir activitats més divertides per a ell.

Tanmateix, en aquestes escoles i centres d'educació especial, estan presents una sèrie de professionals de gran importància per tal de portar accions amb jocs didàctics i altres activitats amb TEA, com poden ser professionals del SIEI (Suport intensiu escolarització inclusiva), de psicomotricitat, de reforç, d'educació especial, TIS, educadors i educadores d'EE, psicòlegs, vetlladors/es, i altres professionals d'atenció a la diversitat, que entre altres coses tenen objectius envers el desenvolupament d'habilitats i competències de motricitat,

llenguatge, emocions, estimulació, creativitat, etc., a la vegada amb metodologies i estratègies com:

- TEACCH.
- PECS.
- Suport Conductual.
- Habilitats socials.
- Altres metodologies i estratègies.

Així doncs, estudis i investigacions amb relació als quatre conceptes mencionats en el present apartat, entre elles la investigació de (González-Moreno, 2018), van remarcar el fet que l'efecte del joc en intervencions educatives i professionals com a estratègia pedagògica aporten un benefici positiu amb relació al desenvolupament del llenguatge en la seva funció medidora, comunicativa i reguladora en un nen amb trastorn de l'espectre autista des de l'àmbit de l'educació inclusiva, ja que la funció comunicativa permet el desenvolupament de funcions mediatitzades i reguladores del llenguatge com també en la present investigació s'afirma que el joc proporciona efectes positius envers conductes altruistes o prosocials. Tanmateix, a través de la investigació de (González-Moreno, 2018), remarca que el joc en nens amb Trastorn de l'espectre Autista permeten treballar habilitats i competències que ajuden al fet que ells puguin establir vincles més propers amb altres persones:

- Iniciativa personal i social.
- Reciprocitat emocional.
- Imitació social.

Com també el fet que amb el suport de gestos per part d'un adult poden ajudar a l'infant a comprendre millor la situació, context i intencionalitat del joc (González-Moreno, 2018).

Això no obstant, si les intervencions amb nens i nenes amb Trastorn de l'Espectre Autista es porten a terme en l'etapa infantil, suposarà per a ells i elles un benefici molt positiu, tant pel que fa a en el context escolar, que permetrà a l'infant alineant poder desenvolupar aprenentatges i desenvolupaments tot tenint en compte que els professionals del centre hauran de tenir present que s'hauran de fer els canvis curriculars adients (González-Moreno, 2018), ja que s'ha de tenir present que en una escola o centre d'educació especial, cada nen tindrà unes necessitats i un desenvolupament personal i social que un altre, i el treball de les ares personal i socials d'un serà molt diferent del company o companya del costat.

De manera que, el joc didàctic i altres activitats en contextos socioeducatius i educatius, poden ser de gran benefici per a nens amb TEA perquè puguin desenvolupar i consolidar habilitats i competències personals i socials, però també perquè puguin establir vincles propers i positius entre companys i companyes com també entre adults de referència.

Segons (Higuera-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020), el joc didàctic té molta importància en el context educatiu en l'actualitat, ja que estudiants i docent expressen que el joc didàctic ha de ser una eina clau a l'hora de treballar i fomentar aprenentatges tot i que, avui en dia encara hi ha obstacles d'utilització d'aquest recurs, a conseqüència, professional prefereixen metodologies més tradicionals i no tan innovadores com el joc didàctic en l'aula especial o ordinària.

Segons investigacions, estudis i intervencions, entre les de (González-Moreno, 2018) en l'etapa infantil una de les activitats que es desenvolupa entre aquesta etapa de manera primordial és el joc. Tanmateix, amb conseqüència molt positiva cap a l'infant tant pel que fa a aspectes psicològics, aspectes emocionals com també la funció simbòlica.

El joc didàctic i el TEA (Trastorn de l'espectre autista) són dos conceptes que si es porten a terme les estratègies i pautes correctes poden donar molt de si i, per tant, beneficiar a qualsevol nen o nena amb TEA, tot i que també, si passa el contrari, el joc didàctic pot quedar en un simple entreteniment objector per al nen i sense cap finalitat socioeducativa.

Això sí, a través de la recerca envers (Higuera-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020), en l'apartat de resultats, es menciona el fet que el joc didàctic pot ser una eina molt positiva pel que fa a la inclusió d'alumnes amb necessitats especials, ja que el joc es podria adaptar a les necessitats de cada infant en el context i condicions escolars per tal que aquesta adaptació més individualitza suposes per al nen o nena un millor desenvolupament i es fa referència a una sèrie de conceptes claus a mencionar envers el joc didàctic i el context educatiu:

- Col·laboració.
- Cooperació.
- Interès.
- Motivació.

Aquest conjunt de paraules poden reflectir la realitat, a conseqüència que és cert que hi ha nens amb necessitats educatives especials, concretament TEA que es troben en escoles i

centres d'educació especial i aquestes paraules estan en l'ordre del dia i els professionals que es troben en aquestes escoles o centres utilitzen el joc per a fomentar valors la col·laboració, cooperació, interès, motivació entre altres, tot i que també s'ha de tenir present que nens amb TEA es troben en escoles ordinàries i els docents per les ràtios d'alumnes no poden treballar de la mateixa manera que una escola inclusiva, és a dir, l'atenció personalitzada i la utilització del joc didàctic afegint i utilitzant la cooperació, la col·laboració, l'interès entre un alumne amb TEA i un alumne sense cap mena de diversitat en una escola ordinària en moltes ocasions no es porta a terme i, per tant, aquests valors inclusivament no es treballen de la mateixa manera en una escola ordinària que en una escola o centre d'educació especial.

De manera que, són molts els estudis, investigacions, intervencions, etc., que s'han portat a terme en el context social i concretament en l'àmbit de l'autisme amb relació al joc i en part, hem de tenir en compte que un nen o nena amb TEA pot mostrar aspectes negatius com els mencionats anteriorment i, per tant, poden sorgir dificultats a l'hora de jugar a conseqüència que un TEA pot amb relació al joc didàctic:

- Obsessionar-se i interessar-se per una sèrie de jocs didàctics molt limitats, segons els interessos personals del nen o nena.
- Utilitzar el joc didàctic d'una manera repetitiva i sense cap mena de benefici a escala d'habilitats personals i socials, a conseqüència que poden utilitzar peces del joc didàctic simplement per posar-les en ordre.
- Falta de capacitat imaginativa.
- Cansar-se ràpidament per un joc didàctic, en cas que no trobi per a ell o ella interessos personals i motivacionals.

Entre altres, en una intervenció realitzada amb un nen amb autisme a través de joc segons (González-Moreno, 2018), es va arribar a la conclusió, que el joc va impactar en el desenvolupament comunicatiu, emocional i simbòlic del nen de manera positiva. Així doncs, en la mateixa investigació, es va posar especial èmfasi en el fet que un adequat context familiar/educatiu on el nen pugui desenvolupar aprenentatges personals, educatius i socials a la vegada que s'utilitzin jocs i altres activitats, permeten un millor desenvolupament psicològic com també promouen altres capacitats socials que faciliten la capacitat comunicativa, personal i social, aspectes clau a treballar amb TEA, a conseqüència que

com s'ha comentat anteriorment, aquests infants tenen dificultats severes a l'hora d'interactuar amb els seus iguals. En conseqüència, el desenvolupament personal i social d'un infant amb TEA que ha viscut en un entorn adequat i on l'atenció de la seva família ha sigut positiva i li ha donat a l'infant els recursos i les eines adequades serà diferent d'un infant amb TEA en una família desestructurada on el nen o nena no ha pogut gaudir dels "privilegis" d'un nen amb autisme d'una família ben estructurada i amb atenció plena cap al seu fill o filla amb autisme.

Tanmateix, estudis i investigacions posen èmfasi en el fet que el joc didàctic conjunt comporta un benefici molt positiu per un nen amb TEA amb relació a diferents apartats (González-Moreno, 2018):

→ Joc compartit

- Comprensió mútua.
- Enfortiment de la relació entre nen i adult.
- Diversió compartida.

Així doncs, el joc compartit pot ajudar a comprendre mútuament entre pares i fills amb TEA, a enfortir la seva relació com també a crear un context de diversió conjunta, amb conseqüències molt beneficioses pel que fa a la relació entre iguals com també a l'hora del desenvolupament personal i social de l'infant.

→ Comunicació no verbal

- Augment de l'atenció compartida.
- Augmentat del llenguatge no verbal (Augment de gestos).

El joc pot ajudar a desenvolupar aspectes no verbals molt importants en l'infant, com poden ser la potenciació de gestos i l'augment de l'atenció compartida entre pares i infants amb TEA.

→ Comunicació verbal

- Augment del llenguatge verbal.
- Augment de la intenció comunicativa.
- Major imitació del llenguatge.

Això no obstant, el joc amb relació a la comunicació verbal, pot tenir conseqüències molt positives com per exemple la potenciació del llenguatge verbal, la intenció comunicativa i la imitació del llenguatge envers l'adult.

El joc pot ser un recurs molt útil per a desenvolupar habilitats personals i socials en l'infant, ja sigui com a eina educativa i de relació en el context familiar, educatiu i terapèutic, ja que el joc didàctic per la seva polivalència es pot adaptar a diferents contextos i intervencions amb la finalitat de cercar un benefici personal i social per al nen o nena amb autisme amb el qual s'està fent una intervenció i s'està treballant diferents àrees.

Amb tot, en la mateixa recerca s'extreu una informació de gran interès amb relació al joc didàctic, i és el fet, que les persones entrevistades que van participar en la investigació de (Higuera-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020), es va poder extreure dues vies de perspectives, per un costat unes persones entrevistades van comentar que el joc didàctic ho veien com un recurs, mètode o repte i, en canvi, l'altra part de persones entrevistades, veien el joc didàctic com una activitat de dinamisme i diversió tot i que, tots els entrevistats de la investigació van coincidir en un fet clau, el joc didàctic pot ser un recurs innovador per tal de fomentar i treballar aprenentatges significatius, per tant, pot aportar un aprenentatge molt significatiu a través de la seva dimensió lúdica, ja que a més, es pot utilitzar en qualsevol etapa educativa i en qualsevol context familiar o educatiu.

En fi, podem extreure conclusions amb relació al fet que el joc didàctic pot aportar a un nen amb TEA beneficis com la potenciació entre altres coses de la comunicació verbal, no verbal i joc compartit entre fill i adult.

3.3. TEA, joc didàctic i Educació Social

En aquest tercer i últim apartat del marc teòric, es pretén establir una relació entre tres conceptes clau del present treball; TEA, joc didàctic i Educació Social a través d'estudis i investigacions de diferents autors, com també amb el suport dels Documents professionalitzadors d'Educació Social, ja que s'ha de tenir present, que un Educador Social, entre els molts àmbits i col·lectius que pot intervenir, és en l'atenció socioeducativa a la diversitat, en el cas del present treball a través de jocs didàctics i altres activitats complementàries que poden ser un recurs molt eficient per al desenvolupament d'aspectes personals i socials.

Així doncs, a través d'un article "El Juego como herramienta educativa del Educador Social en actividades de Animación Sociocultural y de Ocio y Tiempo libre con niños con Discapacidad" de la revista d'Educació Social RES, segons (Del Toro Alonso, 2013) el joc és una eina que ofereix a un nen amb diversitat funcional el fet de poder aprendre, jugar i viure altres coses, ja que gràcies al joc l'infant pot experimentar, participar, sentir plaer, diversió, etc. i, per tant, viure coses extraordinàries que en part li permeten treballar molts aspectes personals i socials.

El joc didàctic pot ser una eina educativa molt polivalent a l'hora de treballar amb una persona amb diversitat funcional, ja que pots adaptar el joc didàctic a les necessitats personals i socials del nen, cercar i pensar accions per tal de jugar i poder treballar potencialitats a través del joc, en el cas d'un nen amb TEA, es poden treballar aspectes com el llenguatge, les emocions, la creativitat, etc. (Del Toro Alonso, 2013).

Per regla de tres, el joc pot aportar una doble via amb nens amb diversitat funcional, entre ells nens amb TEA; ja que el joc didàctic pot treballar l'aprenentatge i la comunicació, fet que amb nens amb diversitat, pot ser un recurs molt vàlid i de gran ajuda per a l'estimulació de qualsevol nen amb necessitats educatives especials, ja sigui pel que fa a l'aspecte psicomotor com del comunicatiu i afectiu (Del Toro Alonso, 2013).

En un article de la revista d'Educació Social RES, s'expressa que entre altres funcions un educador/a social té la funció de *"implementación y evaluación de las acciones de apoyo para reforzar el componente socioeducativo de la intervención en cualquier edad del usuario, y prioritariamente con las personas que tienen especiales dificultades en su proceso de socialización"* (De Sanmamed Santos i Zaguire, 2012).

Així doncs, envers la definició de (De Sanmamed Santos i Zaguire, 2012), l'educador o educadora social pot utilitzar el joc didàctic com altres activitats en una intervenció socioeducativa, concretament en persones que tinguin problemes de socialització, com pot ser en el cas de nens i nenes amb Trastorn de l'espectre autista, en diferents contextos entre aquests el de la recerca aplicada actual, el context familiar i educatiu on es pot treballar aspectes de socialització pel que fa a la interacció entre pares i fills amb TEA com també entre nens amb TEA i companys i companyes seves a escala educativa.

Tanmateix, segons (Cuesta et al., 2016) *"la intervenció amb persones amb Trastorn de l'espectre autista (TEA) ha de poder englobar un conjunt de necessitats de la persona envers diferents entorns, afavorint el seu desenvolupament personal i social"*, per tant,

l'educador o educadora social, té coneixements sobre com utilitzar el joc didàctic en si a conseqüència que durant la carrera cursa una matèria especialitzada en la didàctica, on entre altres coses l'educador/a social aprèn a dissenyar accions socioeducatives envers diferents col·lectius i diferents contextos, com pot ser el cas de la recerca actual, on hi ha un col·lectiu específic que es volen conèixer i analitzar (TEA) i tres contextos presents (el familiar, l'educatiu i el professional) com també sap com portar a terme intervencions socioeducatives en diferents contextos, entre ells els de la diversitat, ja que com he comentat anteriorment també hi ha alguna matèria "Acompanyament a persones amb diversitat funcional" on pot aprendre eines, models, teories i mètodes socials que li permetran portar a terme metodologies d'intervenció per tal de cercar el desenvolupament personal i social de persones amb diversitat funcional, entre elles persones amb Trastorn de l'espectre autista i acompanyar-les en aquest procés.

3.3.1. Documents professionalitzadors i el joc didàctic amb TEA

Per a qualsevol educador i educadora social envers la seva professió, s'ha de tenir en compte un document de referència, és l'anomenat "Documents professionalitzadors" on entre altres coses es podrà cercar la definició del concepte de la professió, les funcions i competències d'un professional de l'Educació Social, el Codi deontològic, etc.

S'ha de remarcar i aclarir, que l'anomenat "Documents professionalitzadors", no correspon al Col·legi d'Educadors i Educadores Socials de Catalunya, sinó que correspon a (ASEDES, 2007), ja que ASEDES, és l'entitat que després s'ha transformat en "El Consejo de colegios de Educación Social en España", per tant (ASEDES, 2007), actualment, fa referència a "Consejo General de Colegios de Educadoras y Educadores Sociales", com a resultat, és la unió de tots els col·legis d'Educadores i Educadors Socials.

Amb tot i això, aquest document de referència en la professió de l'Educació Social, el podem relacionar amb els 3 conceptes de l'últim punt del marc teòric del Treball final de grau amb relació al fet que segons (ASEDES, 2007):

Segons (ASEDES, 2007) l'Educació Social, es defineix com "*Dret de la ciutadania que es concreta en el reconeixement d'una professió de caràcter pedagògic, generadora de contextos educatius i accions mediadores i formatives*".

Tanmateix, segons (ASEDES, 2007) la incorporació de l'Educació Social en la societat permet:

- La potenciació de la sociabilitat i la circulació social.
- La promoció cultural i social.

Així doncs, l'Educador o Educadora Social pot potenciar aspectes relacionals en nens i nenes amb Trastorn de l'espectre Autista (TEA) a escala de socialització entre familiars i companys i companyes d'escola o centres d'Educació Especial utilitzant per exemple el joc didàctic com a eina educativa i relacional envers la promoció cultural i social d'aquest col·lectiu de l'Educació Social a conseqüència que segons (ASEDES, 2007) un Educador o Educadora Social porta a terme funcions amb relació al joc didàctic, el TEA i l'Educació Social però també amb relació a la recerca aplicada del present treball:

3.3.2. L'Educació Social i el joc didàctic amb TEA

Segons (ASEDES, 2007), el joc i altres activitats són un recurs molt eficient per un Educador/a Social a l'hora d'intervenir amb una persona amb necessitats educatives especials a conseqüència que aquest professional té la polivalència per poder intervenir en diferents contextos.

L'educador o educadora Social compta entre altres amb els següents punts:

- Domini de metodologies educatives, utilitzant per exemple el joc didàctic i altres activitats per a potenciar aprenentatges socioeducatius.
- Coneixement i destresa per crear i promoure xarxes entre individus (pares i fills amb TEA i professionals), col·lectius (Persones amb diversitat funcional) i institucions (escola i centres).
- Capacitat per potenciar les relacions interpersonals, a través del joc i d'altres activitats.
- Capacitat per crear i establir relacions educatives, per exemple emprant el joc i altres activitats a l'escola o centres d'Educació Especial com a medi relacional.

- Saber portar a terme dinamitzacions socials envers diferents col·lectius i en diferents contextos.

Per tant, podem observar que l'Educador o Educadora Social compta amb coneixements, destreses i recursos educatius i socials per tal de poder portar a terme estratègies i tècniques en una intervenció socioeducativa en diferents contextos (familiar, educatiu, terapèutic, etc.) i potenciar habilitats i competències personals i socials d'un individu, com pot ser un infant amb TEA que cal potenciar en ell la interacció amb els seus pares o amb el docent de l'escola a través del joc didàctic o altres activitats que permetin a l'infant interactuar i establir un vincle positiu amb adults de referències (pares, germans, professors, terapeutes, etc.)

→ **CAPÍTOL II dels Documents professionalitzadors**

Per tal causa, en el CAPÍTOL II "Principis deontològics generals" segons (ASEDES, 2007) hi ha uns principis que posen en manifest la importància de l'Educació Social en una intervenció socioeducativa, per exemple amb relació al joc didàctic i a les activitats d'un Educador o Educadora Social en un infant amb Trastorn de l'espectre autista:

→ **Principi de respecte pels subjectes de l'acció socioeducativa**

L'educador o Educadora Social tindrà sempre en compte la dignitat i el respecte per la persona amb el que es fa la intervenció socioeducativa, respectant sempre la seva autonomia i llibertat (ASEDES, 2007).

Per posar una mostra, una intervenció socioeducativa portada a terme per un Educador Social en un context concret i amb una persona amb TEA, sempre es tindrà en compte la dignitat, llibertat i el respecte cap a l'infant, tenint en compte que el principal propòsit és que ell pugui desenvolupar competències personals i socials a través en aquest cas del joc didàctic i d'altres activitats.

→ **Principi de l'acció socioeducativa**

L'educador o educadora social envers una acció socioeducativa, tindrà el propòsit de portar a terme aprenentatges educatius amb el subjecte com també tindrà en compte que el protagonista de la intervenció serà el subjecte.

Tanmateix, en la secció primera "L'educador o educadora social en relació amb la seva professió" segons (ASEDES, 2007) en una intervenció socioeducativa en qualsevol context tindrà en compte entre altres els següents articles:

→ **Article 1:** L'Educador o Educadora social en una intervenció socioeducativa vetllarà per la igualtat entre ell o ella i amb la persona amb la qual es porti la intervenció socioeducativa, amb relació a la no discriminació de cap mena.

En atenció a això, un Educador Social en intervenir amb una persona amb Trastorn de l'espectre autista, durant una intervenció socioeducativa utilitzant el joc didàctic o fent altres activitats, es compromet a mai discriminar una persona amb diversitat funcional, ja que són persones com qualsevol altre i mereix el respecte i tenen el dret de fer les coses que fan les persones que no tenen cap classe de diversitat funcional.

→ **Article 2:** Amb relació a les accions socioeducatives, un Educador Social no utilitzarà mètodes o tècniques que vulnerin la persona amb la qual s'està intervenint.

Així doncs, l'Educació Social a l'hora d'intervenir o investigar una intervenció socioeducativa, tindrà en compte en utilitzar tècniques, metodologies o instruments que no vulnerin les persones que participen en la intervenció o investigació.

→ **Article 3:** En una intervenció socioeducativa, es tindran en compte les decisions de la persona o dels seus representats legals.

Això vol dir, que en una intervenció en un context familiar, sempre respectarà la persona del subjecte com la dels pares del subjecte i, per un altre costat, en un context educatiu, sempre respectarà la decisió de portar a terme segons quina intervenció socioeducativa del tutor del subjecte.

Ara bé, en la secció segona "L'educador o educadora social en relació amb la seva professió" segons (ASEDES, 2007):

→ **Article 9:** Envers accions socioeducatives, l'Educador o Educadora Social recollirà la informació necessària per a analitzar i avaluar professionalment i amb la metodologia adient envers la utilització d'instruments de recollida d'informació per tal de portar a terme una acció socioeducativa adient a la situació i context d'intervenció.

- **Article 10:** L'educador Social en una intervenció socioeducativa, portarà a terme les accions que cregui oportunes, acord amb la professió a la qual pertany, és a dir, l'Educació Social tindrà sempre en compte el respecte, els termes socials, el prestigi, i els mètodes i instruments adients per tal de posar en joc una intervenció socioeducativa eficient i positiva en tot moment.

Així doncs, un Educador o Educadora Social que porta a terme una intervenció socioeducativa en qualsevol context, tindrà sempre en compte els valors socials i ètics de l'Educació Social com també partirà sempre del respecte i de l'honor de la professió a la vegada que utilitzi instruments i mètodes en les seves intervencions com investigacions en benefici de la professió.

3.3.3. Recerca aplicada en l'Educació Social envers el TEA i el joc didàctic

Segons (ASEDES, 2007) un Educador o Educadora Social amb relació a una recerca aplicada a una intervenció socioeducativa té la capacitat i el coneixement, acord amb:

- Domini de mètodes, estratègies i tècniques d'anàlisi de contextos socioeducatius.
- Coneixement de les diferents polítiques socials i educatives.
- Capacitat d'anàlisi i avaluació del medi social i educatiu.

En darrer terme, un Educador o Educadora Social té la capacitat professional per portar a terme la funció de coneixement, anàlisi i investigacions dels contextos socials i educatius, com pot ser la investigació del present treball on es porta a terme un aprofundiment a escala de coneixement, anàlisi i investigació envers els infants amb necessitats educatives especials, concretament infants amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) en contextos socials (context familiar), ja que participen famílies amb fills i filles amb Autisme com també en contextos educatius (context escolar), pel fet que participen professionals que estan en contacte amb TEA com podem ser professionals amb contacte amb autisme i en conseqüència, on l'Educador Social haurà de saber portar a terme i a la vegada dominar mètodes, estratègies i tècniques d'anàlisi de contextos socioeducatius com també analitzar i avaluar el medi social i educatiu on es desenvolupa la recerca aplicada a la intervenció actual tenint sempre en compte les polítiques socials i educatives acord amb les accions portades a terme.

4. Metodologia del treball empíric

En aquest apartat del treball final de grau d'Educació Social (TFG) s'aprofundirà amb relació a l'estructura i metodologia del treball empíric, fent referència als diferents elements que la conformen (el perquè es porta a terme la investigació, objectius, tipus de recerca, instruments de recollida d'informació, etc.).

Així doncs, la present recerca aplicada a l'Educació Social es porta a terme per tal d'investigar en el context familiar i educatiu a través de famílies i professionals amb contacte amb el Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) quin benefici pot aportar el joc didàctic i altres activitats a infants i adolescents amb el mencionat trastorn com també aprofundir i investigar envers altres aspectes a través de pares i professionals amb contacte amb TEA en benefici de la present recerca.

A través de la recerca es pretén dissenyar, executar, analitzar i presentar informació i resultats envers el joc didàctic i el TEA acord amb el temps estipulat de la durada de la present recerca aplicada envers el treball final de grau d'Educació Social (TFG) basada en la temàtica de l'Acció Social acord en l'estudi de la dimensió del joc, activitats i autisme en el context familiar i educatiu.

Conseqüentment, els objectius de la recerca mencionats en l'inici del treball són els següents:

1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.
2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.
3. Conèixer i analitzar els beneficis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.

4.1. Explicació de l'aproximació metodològica escollida.

A través d'una metodologia empírica qualitativa, es portarà a terme dos formats d'entrevista en dos contextos diferents, per una part es portaran a terme entrevistes semiestructurades a

famílies amb fills amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) i per un altre, es portarà a terme el mateix format d'entrevista a professionals de diferents entitats i centres (professors d'educació especial, psicopedagogs, vetlladors/es, tècnics socioeducatius, docents d'atenció a la diversitat, etc.). Així doncs, s'opta per entrevistes semiestructurades amb profunditat a conseqüència que és un format d'entrevista que permet adaptar-se al perfil dels entrevistats, aprofundir amb relació als aspectes clau i concrets de l'estudi d'una manera més reflexiva, distesa i enriquidora, és un format que dona molt més de si que altres instruments de recollida de dades més tancats (per exemple qüestionaris), entre molts més aspectes.

4.2. Organització de la recerca (fases i cronograma del TFG).

L'organització de la recerca aplicada és la següent:

4.2.1. Fases

La **primera fase** pretén construir la base de la recerca aplicada; concretar la temàtica, el que es vol resoldre amb la investigació, estudiar possibles participants i entitats, concretar la metodologia més adient, com també redactar la introducció i justificació, formular la pregunta inicial, els objectius de la recerca com cercar bibliografia i anar construint el marc de referència a través d'autors rellevants envers aquesta.

La **segona fase**, tracta d'explicar la metodologia escollida, l'organització de la recerca (fases i cronograma), parlar dels principis ètics de la investigació com finalment desglossar el disseny del treball empíric (participants, instruments, procediment i tractament de les dades).

La **tercera fase** exposa de manera descriptiva les dades recollides envers els instruments passats a participants i entitats de la recerca com posteriorment s'analitzen posant especial èmfasi en el fet si aquestes dades donen resposta al marc de referència i els objectius de la recerca aplicada per tal de veure si queda contestada la pregunta inicial del treball empíric.

La **quarta fase** engloba les conclusions finals de la recerca, portant a terme per part de l'investigador principal, valoracions i reflexions envers la investigació, mencionant limitacions de l'estudi, recomanacions per a futures investigacions.

4.2.2. Cronograma

Fase	Tasques	Octubre				Novembre				Desembre				Gener				Febrer				Març				Abril				Maig				Juny				Responsable	Supervisió		
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4				
	setmanes del mes																																								
Primera fase	Introducció i justificació, pregunta inicial i objectius i redacció del marc teòric.																																					Marc Montero	Montserrat Garcia		
Segona fase	Explicar la metodologia escollida, organització de la recerca com el disseny del treball empíric.																																					Marc Montero	Montserrat Garcia		
Tercera fase	Resultats, anàlisi i discussió de les dades.																																					Marc Montero	Montserrat Garcia		
Quarta fase	Conclusions																																					Marc Montero	Montserrat Garcia		

Imatge 1: Cronograma TFG. Font: elaboració pròpia

4.3. Principis ètics

La present recerca té present la confidencialitat, intimitat i el consentiment informat dels i de les participants envers la present investigació aplicada i, per tant, els principis següents:

- Principi d'autonomia, present en el document de consentiment informat, per tal que la o el participant rebi tota la informació necessària envers la recerca en la qual participa, que pugui comprendre de manera clara i entenedora tot el que es menciona, amb el dret a preguntar i resoldre qualsevol dubte i finalment, signa en cas de voler participar en la recerca.
- Principi de beneficència, per tal d'expressar que l'investigador principal utilitzarà les seves accions envers la recerca i les dades únicament en benefici de la investigació.
- Principi de justícia, amb relació als aspectes i objectius envers la selecció dels i de les participants entre altres en termes de no exclusió.

Així doncs, com qualsevol recerca, comptarà amb dos documents clau amb relació a l'ètica; per una part el **full informatiu per als participants** de la present recerca i, per un altre costat, amb el **document de consentiment informat** per tal que els i les participants signin en cas d'acceptar participar en la investigació.

4.4. Disseny del treball empíric

- Participants (mostra):

Les estratègies d'accés a la mostra són principalment dues; per una part, l'investigador principal a conseqüència que com s'ha mencionat en l'inici del treball treballa en una cooperativa a Sant Cugat del Vallès amb atenció domiciliària amb infants/adolescents amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) a través de l'Ajuntament de Sant Cugat del Vallès. Per tant, s'ha optat per entrevistar a les famílies amb les quals té contacte i accepten participar i, per un altre costat, l'investigador principal ha contactat amb professionals i entitats de Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès i Barcelona que tracten i treballen amb autisme per tal de recollir informació envers el tema principal del treball; quin benefici pot aportar el joc didàctic i altres activitats en el TEA.

Els participants de la recerca estaran dividits en dos blocs, en un primer bloc estaran presents famílies que visquin a Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès o Barcelona amb fills/es amb Trastorn de l'espectre Autista (TEA) i en un segon lloc, estaran presents professionals amb coneixement i experiència professional envers el mencionat Trastorn en el context educatiu i terapèutic.

Els criteris d'inclusió i exclusió de la mostra s'han basat envers el fet que siguin famílies de Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès o Barcelona amb fills/es amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA), com que siguin professionals que puguin aportar per experiència, coneixement i formació envers el TEA i el joc didàctic i, per tant, tota família o professional sense contacte, experiència o formació amb TEA ha quedat descartada la seva participació. Això no obstant, s'ha optat per famílies i professionals de Sant Cugat del Vallès, Cerdanyola del Vallès o Barcelona, a conseqüència que les famílies que participen en les entrevistes, els seus fills/es amb autisme són amb els que estic a les tardes a la Cooperativa de Sant Cugat del Vallès (Suara Cooperativa de Sant Cugat) i, per tant, en optar en el seu moment per portar a terme una recerca aplicada, en part m'havia d'assegurar de tenir els suficients contactes i un cert grau de predisposició per portar a terme aquesta metodologia, a més, trobar famílies amb fills/es amb TEA no és fàcil i que s'obrin sense conèixer-te encara menys. Al mateix temps, amb els professionals, les famílies entrevistades juntament amb contactes personals m'han ajudat a cercar professionals amb coneixements i experiència amb TEA (professionals que viuen en les localitats mencionades). Finalment, una de les altres raons ha sigut per tema de proximitat, l'entrevistador de la recerca és de Cerdanyola del Vallès, i, per tant, en voler portar a terme la majoria d'entrevistes de manera presencial (és molt més enriquidor), doncs, la proximitat entre la localitat de l'investigador i la de les persones entrevistades juntament amb la confiança i predisposició, han sigut claus a l'hora de marcar aquests criteris d'inclusió o exclusió.

Per concloure, cal mencionar que participen en la recerca actual cinc famílies amb fills/es amb Autisme i deu professionals d'entitats i centres envers el citat trastorn i el tema principal de la recerca; el joc didàctic i l'autisme.

→ Instruments:

Les tècniques emprades envers la recerca, són principalment, instruments qualitatius, concretament, entrevistes semiestructurades per a recollir dades qualitatives en el context familiar per part de famílies amb fills/es amb Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) i en el context educatiu/terapèutic per part de professionals amb formació, experiència i

coneixement amb Autisme. Així doncs, s'ha optat per una tècnica qualitativa per recollir dades, a conseqüència que a través de les entrevistes semiestructurades es podran recollir i analitzar qualitativament la perspectiva, coneixement i experiència de famílies i professionals en contacte amb TEA amb relació al tema del treball; el benefici del joc didàctic en TEA.

Instruments	Mostra
Entrevista a famílies.	5 entrevistes semiestructurades.
Entrevista professionals.	10 entrevistes semiestructurades.

Taula 1: Instruments i mostra de la recerca. **Font:** elaboració pròpia.

→ Procediment:

Un cop acordat i concretar dies i hores amb els i les participants de les entrevistes, s'han portat a terme amb la majoria dels casos de manera presencial, entregant a cada participant els documents ètics pertinents, el format d'entrevista i portant a terme abans d'iniciar l'entrevista una conversa explicant el Treball final de grau d'Educació Social envers l'autisme i el joc didàctic.

Conseqüentment, la temporalització de recollida de dades s'ha concretat entre quatre setmanes entre gener i febrer; del 18/01/2023 al 10/02/2023.

→ Tractament de les dades:

Les dades dels dos tipus de participants es recullen en dues taules Word amb les categories i subcategories mencionades a continuació, en una primera taula estarà present les frases més destacades de cada família acord amb la categoria 1, categoria 2 i subcategories de cada categoria i en una segona taula, estarà present les frases clau dels professionals acord amb la categoria 1, categoria 2 i subcategories de cada categoria on aquestes dades es descriuran i s'analitzaran en l'apartat de resultats i anàlisi de discussió del Treball final de grau.

Així doncs, les dades obtingudes s'analitzen acord amb la categoria 1 (Joc didàctic) i les subcategories d'aquesta (Importància, maneres de jugar, resposta al joc didàctic, funcions, aspectes educatius i emocionals, tipus de joc didàctic, aspectes motivacionals, context

familiar i professional, estímuls, comunicació verbal, comunicació no verbal i aspectes negatius i solucions), amb relació a la categoria 2 (Activitats) i les subcategories d'aquesta (Tipus d'activitats, benefici personal i social, estímuls, aprenentatges i observació activitats de joc), finalment, envers la tercera i última categoria de l'estudi (Perspectiva familiar i professional) i les subcategories d'aquesta (Metodologies i estratègies, habilitats útils TEA i aspectes importants TEA). En la major part de cada categoria i subcategoria estarà present els dos tipus de participants, per una part les dades recollides envers les famílies en el context familiar i, per una altra part, les dades recollides amb relació als professionals en el context educatiu/terapèutic.

5. Anàlisi i discussió

En aquest apartat, es farà una anàlisi i discussió de les dades obtingudes en relació amb la investigació aplicada envers la categoria 1 (Joc didàctic) i les subcategories d'aquesta (Importància, maneres de jugar, resposta al joc didàctic, funcions, aspectes educatius i emocionals, tipus de joc didàctic, aspectes motivacionals, context familiar i professional, estímuls, comunicació verbal, comunicació no verbal i aspectes negatius i solucions), amb relació a la categoria 2 (Activitats) i les subcategories d'aquesta (Tipus d'activitats, benefici personal i social, estímuls, aprenentatges i observació activitats de joc), finalment, envers la tercera i última categoria de l'estudi (Perspectiva familiar i professional) i les subcategories d'aquesta (Metodologies i estratègies, habilitats útils TEA i aspectes importants TEA).

Tanmateix, en aquest apartat, es fa una anàlisi crítica de les dades obtingudes de les entrevistes amb familiars i professionals amb contacte amb TEA a la vegada que s'establirà una relació amb el marc teòric de la present investigació i els objectius d'aquesta.

Les tres categories estan vinculades a l'objectiu 1 de la recerca; conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar, a l'objectiu 2; Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional com l'objectiu 3; conèixer i analitzar els beneficis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.

Categoria 1 (C1): Joc didàctic

Aquesta categoria està dividida en dotze subcategories que conformen el total de la dimensió Joc, activitats i autisme de la present investigació i que es refereixen a

importància, maneres de jugar, resposta al joc didàctic, funcions, aspectes educatius i emocionals, tipus de joc didàctic, aspectes motivacionals, context familiar i professional, estímuls, comunicació verbal, comunicació no verbal i aspectes negatius i solucions.

Subcategoria 1 (SC1): Importància

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

En el context familiar s'expressa per part de les famílies participants que el joc didàctic és molt important, ja que entre moltes altres coses permet treballar aspectes personals i socials, concretament habilitats i emocions: **"El joc didàctic és un pilar fonamental per al meu fill, ja que és un dels canals essencials per treballar tota mena d'habilitats i emocions"** (Família 4). Així doncs, els participants de l'altre context col·laborador de l'estudi, coincideixen amb les famílies pel que fa a importància del joc didàctic amb autisme: **"Molta importància, el joc sempre és important. Un nen amb TEA, a través d'ell, pot aprendre els torns d'espera i altres aspectes envers el joc didàctic; habilitats personals, gestió d'emocions, etc."** (Professionals d'Atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí). Ara bé, els professionals, exposen un aspecte clau amb relació al joc i l'autisme, i és el fet que remarquen que el joc didàctic sempre s'ha d'utilitzar en la mesura del possible tenint en compte una sèrie de condicions per tal que sigui eficient amb un TEA: **"El joc didàctic amb autisme, ha de ser a través d'unes condicions; saber que vols ensenyar amb el joc didàctic i com ho vols ensenyar al nen/a, que sigui tot molt pautat i estructurat, que es comenci amb objectius molt concrets a més generals, i saber quin és l'interès de l'infant, al final el joc didàctic és una eina que permet desenvolupar la socialització per a un nen amb Trastorn de l'espectre Autista"** (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire). Tanmateix, aquests posen de manifest un aspecte no menys important, i és el fet que el joc didàctic hauria de ser un recurs més utilitzat en les aules: **"Hauria de ser un recurs més utilitzat, perquè és complementar la formació i l'educació de l'alumne amb TEA. Jo penso que no s'acaba de fer del tot dins de l'aula, però és un aspecte que es podria treballar per implementar-lo més dins de l'aula i estar més present"** (Professional d'atenció a la diversitat de l'escola La Farga).

Per tant, la perspectiva i aportació de les famílies i professionals participants envers la importància del joc didàctic consensua i reforça l'apartat teòric del present treball envers la importància del joc didàctic a escala d'oci i aprenentatge personal i social (Ripoll, 2006).

Subcategoria 2 (SC1): Maneres de jugar

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

En general, l'opinió de les famílies entrevistades va en direcció al fet que els seus fills/es amb autisme depenent del joc poden jugar i mostrar diferents comportaments: **"La meva filla juga de diferents maneres; de manera restringida i repetitiva, seguint la finalitat del joc i, a vegades de manera pautaada"** (Família 3). Al mateix temps, les famílies remarquen que per als seus fills entendre les instruccions del joc és essencial per no frustrar-se: **"El primer pas per al meu fill, és entendre les instruccions o les regles del joc, això li proporciona seguretat, tranquil·litat i confiança i l'ajuda a jugar amb èxit i gaudint del joc"** (Família 4). Per una altra banda, els professionals conflueixen amb les famílies tot i que amb diferents matisos, ja que expressen que la manera de jugar d'un infant amb autisme pot variar acord amb diferents factors: **"Depenent si juga de manera individual, col·laborativa, del grau d'autisme, del tipus de joc i de l'acompanyament que si li pot donar durant el joc didàctic. Podran jugar de manera més lliure o més pautaada, segons quins aspectes es vulguin desenvolupar en l'infant"** (Professionals del SIEI de l'Escola la Sínia), concretament pel que fa a capacitats i necessitats: **"Depèn de les seves capacitats i de les seves necessitats. Hi ha tres graus de suport en l'autisme, per tant, hi haurà nens amb autisme que necessitaran més suports per poder jugar i altres nens amb TEA que necessitaran menys suports"** (Professional d'Aliats amb l'autisme).

En darrer terme, els patrons o comportaments restrictius, repetitius de comportament, interessos o activitats comentats per les famílies i els professionals tant a escala positiva com negativa durant el joc didàctic d'una persona amb autisme harmonitzen amb l'aportació teòrica segons (America Psychiatric Association, 2013) (Hernández et al., 2015).

Subcategoria 3 (SC1): Resposta al joc didàctic

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

En gran part, les famílies coincideixen en el fet que els seus fills poden respondre de diferent manera envers un joc didàctic: **"La meva filla respon de vegades de manera positiva envers els estímuls d'un joc didàctic, però, també de manera negativa, depenent del joc"** (Família 3). De manera simultània, els professionals coincideixen amb les famílies pel que fa a la resposta d'un nen amb autisme davant d'un joc didàctic: **"Poden**

respondre de manera positiva o negativa. Depenent del nen/a, del seu grau, dels estímuls que pugui acceptar o rebutjar. És molt important utilitzar jocs didàctics adients i fer servir l'anticipació, la pauta, l'adaptació i flexibilització per tal de moments més rígids poder reconduir la situació i que el nen redueixi aquelles respostes més negatives" (Professionals del SIEI de l'Escola la Sínia). Malgrat això, els professionals ostenten la necessitat de proporcionar jocs didàctics a un TEA al seu nivell: "Has de proporcionar a un nen amb autisme un joc didàctic acord amb el seu grau d'autisme. Si els hi dones un nivell de joc superior al seu grau, les possibilitats del fet que ell senti motivació, aprengui i pugui treballar els aspectes que vulguis treballar amb ell, seran molt baixes" (Professional de TotTeràpia) juntament amb suports necessaris per evitar situacions negatives: "Les persones amb autisme, en general, necessiten suport amb l'aspecte dels estímuls. Un nen amb autisme pot reaccionar molt malament, per què no se li han donat els suports necessaris perquè poder seguir un determinat joc, tenint en compte que no vol dir que el nen/a no ha volgut jugar, o que no ha entès el joc, sinó que li han faltat suports per seguir el joc didàctic" (Professional d'Aliats amb l'autisme).

Per tant, les evidències per part de les famílies i professionals participants amb relació a la resposta envers el joc didàctic d'una persona amb autisme, enrobusteix la teoria (America Psychiatric Association, 2013).

Subcategoria 4 (SC1): Funcions

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Les famílies participants ostenten que el joc didàctic pot tenir funcions molt positives per als seus fills amb autisme: "La funció principal, és facilitar l'aprenentatge i desenvolupament de tot tipus d'habilitats que, suposin un repte per a un nen amb autisme" (Família 4). De manera paral·lela, els i les professionals participants confraternitzen amb les famílies amb relació a les funcions personals, socials i emocionals que pot tenir el joc didàctic per un TEA: "Funcions de tota classe; d'aprenentatge, d'autonomia personal i social, d'atenció, de concentració, de vocabulari, de comunicació, etc. El joc didàctic és molt ampli i permet treballar i implementar tot el que es vulgui treballar amb un nen o nena amb autisme" (Professional del Centre educatiu terapèutic TEA).

"Funcions de desenvolupament de la persuasió, intel·ligència, la memòria, socialització, habilitats socials, iniciativa, autoregulació, acceptació de joc

col·laboratiu, etc. Pensem que el joc didàctic pot ser una gran font d'aprenentatge per a un nen o nena amb TEA" (Professionals del SIEI de l'Escola la Sínia).

En conseqüència, els testimonis remarquen que el joc didàctic té una funció d'ajuda envers el desenvolupament de competències personals i socials, fet que en part sustenta la lectura (Martínez, 2010) i (Del Toro Alonso, 2013). Amb tot i això, els i les participants posen èmfasi en el fet que el joc didàctic és una eina molt útil en el context familiar, educatiu i terapèutic, fet que reforça l'aportació citada (Higueras-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020) definint el joc didàctic com una eina innovadora, útil i adaptativa.

Subcategoria 5 (SC1): Aspectes educatius i emocionals

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Les famílies relaten i coincideixen en el fet que el joc didàctic pot ajudar a treballar diferents aspectes educatius i emocionals: **"Treballem el respecte, la solidaritat, els torns d'espera, l'autoregulació emocional, l'expressió d'emocions entre molts altres aspectes. En general, es poden treballar molts aspectes educatius i emocionals a través del joc didàctic, ja que són aspectes on un infant amb TEA presenta moltes mancances" (Família 2)**, junt amb aquestes, els i les professionals van en la mateixa línia que les famílies envers els aspectes que es poden treballar entre el joc didàctic i l'autisme: **"Aspectes educatius podria comentar àrees més curriculars com; la llengua, les matemàtiques, ja que pots fer jocs didàctics de números i de paraules per tal d'utilitzar el joc didàctic com la motivació per aprendre. Amb relació als aspectes emocionals; la gestió d'emocions, autoanàlisi, habilitats socials" (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire)** com també: **"Amb relació als aspectes educatius; la col·laboració i l'aprenentatge. Envers els emocionals; l'autocontrol, la frustració, el control de la ira i la col·laboració (Professionals del SIEI de l'Escola la Sínia)".**

Per tal causa, la teoria de (Martínez, 2010), expressant que el joc didàctic contribueix en el desenvolupament personal i social i, per tant, a la vegada ajuda a desenvolupar i treballar aspectes educatius i emocionals, en atenció a això, concorda amb els fragments de les famílies i professionals.

Subcategoria 6 (SC1): Tipus de joc didàctic

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

La majoria de les famílies coincideixen amb els jocs didàctics utilitzats amb els seus fills: **"Puzles, jocs de memòria i jocs de categories" (Família 1), "Jocs d'organització de colors, de formes i animals, jocs numèrics, puzles, jocs de memòria i jocs d'associació" (Família 3)**. Amb tot, a diferència de les famílies, els i les professionals posen en relleu l'aspecte d'interès: **"Amb els jocs que el nen amb Trastorn de l'espectre autista mostri interès. A partir del seu interès començarà a introduir una nova realitat, li farà veure temes d'espai, d'entorns i contextos, de vincles, etc. A mesura que observes que ell va acceptant treballar més aspectes, pots anar augmentant els tipus de jocs didàctics" (Professionals del SIEI de l'Escola Turó de Guiera)**, encara més, el professional 7 posa l'accent en un aspecte concret, i és el fet de la necessitat de treballar l'adaptació a través del joc didàctic: **"Depèn del grau i de l'interès del nen o nena amb autisme. Sempre va bé introduir a vegades jocs didàctics que no els agrada tant per trencar la seva rutina i treballar altres aspectes com la flexibilització i l'adaptació" (Professional d'atenció a la diversitat de l'escola La Farga)**.

Després de tot, les aportacions de famílies i professionals envers la perspectiva de tipus de jocs didàctics va en paral·lel amb la part teòrica de (Ripoll, 2006) com també (Higuera-Rodríguez i Molina-Ruiz, 2020) reforçant el joc didàctic i la seva varietat per actuar com un element facilitador d'aprenentatge per una persona amb necessitats educatives especials.

Subcategoria 7 (SC1): Aspectes motivacionals

Relacionat amb l'objectiu 1:

Amb relació als aspectes motivacionals que pot cridar l'atenció d'un TEA utilitzant el joc, doncs, els pares i mares amb fills amb autisme participants destaquen que els seus fills els motiva jocs didàctics relacionats amb els seus dibuixos preferits: **"El meu fill escull o li agraden els jocs didàctics que apareixen els seus dibuixos preferits, com els Teletubbies o el Pocoyó" (Família 1)** i a poder ser que siguin jocs didàctics sensorials: **"Li motiven i li agraden jocs sensorials, que siguin de llums, colors i textures" (Família 2)**.

Subcategoria 8 (SC1): Context familiar i professional

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Són moltes les famílies que posen de manifest que el joc didàctic en el context familiar ajuda entre altres coses a crear vincle, a conseqüència, que el joc és un canal d'interacció molt polivalent i positiu per a un nen o nena amb autisme i el seu entorn familiar: **"En el context familiar, el joc didàctic és molt important, ja que ajuda al nen a millorar el seu canal d'interacció amb diferents membres de la família com també als seus membres a poder acostar-se més al nen i a entendre'l. Es poden treballar molts aspectes socials, emocionals i d'aprenentatge general"** (Família 4). Amb tot i amb això, expressen que el joc ajuda a desenvolupar aspectes socials, emocionals i d'aprenentatge amb un TEA: **"El joc didàctic en el context familiar és essencial, sobretot per treballar l'aspecte d'interacció, a conseqüència, que per a un nen amb autisme, és un dels aspectes que s'ha de treballar més i, a través del joc, ho podem fer"** (Família 5). A l'una, professionals consonen amb les famílies envers la importància del joc didàctic: **"Li donem molta importància. Per tal de treballar a través del joc didàctic el llenguatge, l'autonomia personal i social i l'estimulació sensorial. Posant especial èmfasi en aquest últim aspecte, per tal d'atraure l'atenció i motivació dels nostres alumnes als diferents tipus de jocs didàctics que els oferim"** (Professional de l'Escola d'Educació Especial CEE Francesc Bellapart), tot i que algun professional expressa la necessitat de donar més importància al joc didàctic en les aules: **"Li dono molta importància, tot i que s'hauria de donar més importància de la qual se li dona actualment en les aules, ja que és una eina molt positiva per treballar aspectes emocionals, lingüístics, raonament, etc."** (Professional d'atenció a la diversitat de l'escola La Farga).

En definitiva, es pot observar que l'aportació familiar compleix amb la teoria de (Castro, 2015) amb relació al fet que la família té un paper o rol educatiu-estimulador i, a la vegada, l'argumentació conjunta de famílies i professionals va acord amb la investigació (De Villar, 2021) a conseqüència que parla del benefici del joc didàctic en el context familiar i educatiu a escala d'augment de la motivació intrínseca del joc en l'infant com també d'importància del joc com a medi d'aprenentatge i de desenvolupament personal i social de l'infant.

Subcategoria 9 (SC1): Estímuls

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

El joc didàctic permet treballar tota classe d'estímuls segons la majoria de les famílies: **"El joc didàctic és una forma essencial d'estimular al meu fill amb TEA en diferents aspectes. Es tracta d'una forma de jugar molt polifacètica, que en realitat, permet**

treballar qualsevol estímul. És un recurs molt polivalent" (Família 4). Tanmateix, els professionals cooperen amb la perspectiva familiar envers el desenvolupament d'estímuls a través del joc didàctic: **"Estímuls sensorials, emocionals, comunicatius i expressius. El joc didàctic és molt ampli, útil i polivalent" (Professional CEE Educació Especial Ca n'Oriol).** Això sí, amb certa prudència, ja que les professionals de l'Escola Turó de Guiera comenten que hi ha infants amb autisme que són hipersensibles a certs estímuls i poden arribar a rebutjar el joc didàctic: **"Estímuls auditius, visuals, associatius, etc. Tanmateix, s'ha de tenir en compte que els nens amb autisme són hipersensibles i depenent del grau de la hipersensibilitat que mostri aquests estímuls poden causar rebuig" (Professionals del SIEI de l'Escola Turó de Guiera).**

Subcategoria 10 (SC1): Comunicació verbal

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Segons les famílies, el joc didàctic ajuda a desenvolupar el llenguatge, la comprensió i la millora dels canals de recepció del llenguatge: **"El Sasha té poca comunicació verbal, tot i que és cert, que he pogut observar que el joc didàctic ha ajudat al meu fill a desenvolupar el llenguatge, a conseqüència que sempre he tractat durant la utilització dels jocs didàctics a acompanyar-los de verbalitzacions amb el fi d'anar augmentat la comprensió i la millora de canals receptius del llenguatge abans d'esperar que el meu fill comences a fer sons o paraules. Per tant, de les selectives paraules que fa servir el meu fill durant el dia, han sigut gràcies al treball del joc didàctic" (Família 4).** Malgrat això, els professionals evidencien, que el joc didàctic en l'aspecte de comunicació verbal amb un TEA dependrà en gran part del grau, del perfil de cada nen o nena i de la necessitat de suports. Nogensmenys, remarquen que el joc didàctic pot ajudar a treballar el desenvolupament del llenguatge i de la comunicació: **"Segons el grau i les característiques d'un infant amb autisme, la comunicació verbal pot ser un aspecte complicat, a conseqüència, que tenen mancança amb el tema de l'abstracció i el simbolisme. Per tant, el llenguatge és molt limitat tot i que gràcies al joc didàctic es pot treballar molt bé el tema de desenvolupament de la comunicació i el llenguatge" (Professional de TotTeràpia) com també del vocabulari: "A través del joc didàctic es pot treballar i observar un augment en el desenvolupament del llenguatge i vocabulari, com per exemple a través de la repetició de paraules o vocals" (Professional del Centre educatiu terapèutic TEA).**

Per consegüent, famílies i professionals coincideixen amb l'aspecte teòric de (González-Moreno, 2018) amb relació al benefici del joc didàctic pel que fa a l'augment o millora de la comunicació verbal.

Subcategoria 11 (SC1): Comunicació no verbal

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

S'expressa que el joc didàctic pel que fa a la comunicació no verbal pot ajudar a augmentar una millora amb relació a l'augment del contacte visual d'un infant amb autisme: **"A través del joc didàctic he pogut observar un augment del contacte visual amb la família. En moltes estones del joc requereix concentració i atenció i hem pogut treballar molt aquest aspecte, que ens miri més als ulls quan li diem les coses"** (Família 1). A la vegada, a part de millorar el tema del contacte visual, la família 4 expressa que pot observar una millora d'atenció, iniciativa, vincle, regulació emocional, rigidesa, entre altres aspectes en el seu fill amb autisme: **"He notat que a través del joc didàctic el meu fill ha millorat la seva atenció, autonomia, contacte visual, iniciativa, millora del vincle emocional i afectiu, regula molt millor les seves emocions, redueix els nivells de rigidesa i nerviosisme com també fa atenció compartida amb mi, amb la seva germana, amb els seus avis. El joc és essencial per al meu fill en la comunicació no verbal"** (família 4). Unidament, els professionals congenien amb l'aportació de les famílies participants envers la importància del joc didàctic pel que fa a la comunicació no verbal: **"Es pot observar durant el joc didàctic; aspectes comunicatius no verbals com el tema de gestos, expressions facials, aspectes visuals. Són coses que amb l'autisme s'ha de treballar molt i el joc didàctic ajuda molt"** (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire), **"Contacte ocular, atenció conjunta, gestos comunicatius, gestos mímic. Tota la comunicació no verbal en si que pot aparèixer durant el joc didàctic"** (Professional de TotTeràpia).

Ben mirat, les evidències familiars i professionals concorden amb (González-Moreno, 2018) amb relació al benefici del joc didàctic pel que fa a l'augment o millora de la comunicació no verbal.

Subcategoria 12 (SC1): Aspectes negatius i solucions

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Amb relació al joc didàctic una persona amb TEA pot experimentar aspectes negatius, tal com diu la família 2: **"Puc observar que quan intel·lectualment és una mica difícil o ell el considera avorrit, es posa nerviós i es comença a mossegar la mà o et fa el gest de prou. Has de buscar sempre l'equilibri en el joc didàctic i el nen. Utilitzem amb el Javier jocs didàctics senzills i curts" (Família 2)**, com també a conseqüència que un TEA pot mostrar problemes a l'hora d'interaccionar, entendre certes normes, entre altres coses: **"Conflictes que poden sorgir a conseqüència que volen jugar de manera individual i no de manera col·laborativa, no respectar els torns durant el joc, utilitzar els elements del joc didàctic de manera incorrecta, voler sempre el mateix joc didàctic i no acceptar de nous" (Professionals d'Atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí)**. A pesar de tot, professionals comenten que es poden portar a terme diferents solucions per fer front a les adversitats, com per exemple l'anticipació: **"Com a solució principal envers situacions negatives durant el joc didàctic i en general davant situacions negatives amb TEA, és la utilització de l'anticipació, ja que com més anticipis, més expliquis, més entengui ell el perquè de les coses, la frustració es rebaixa considerablement" (Professional d'atenció a la diversitat de l'escola La Farga)**. Al mateix temps, la professional d'Aliats amb l'autisme, remarca que l'observació i la posada en jocs de certs suports pot ser efectiu: **"Observar al nen, i esbrinar quines capacitats i necessitats té durant el joc didàctic i oferir-li tants suports visuals (pictogrames, llenguatge de signes, parlar de manera més pausada, utilitzar llenguatge senzill, disminuir la llum, jugar en un espai sense soroll, etc.)" (Professional d'Aliats amb l'autisme)**.

De manera que, famílies i professionals van en concordança amb la teoria (Hernández et al., 2015); (America Psychiatric Association, 2013) i (Peterson i Barbel, 2014) amb relació als aspectes negatius que pot presentar un infant amb TEA durant el joc didàctic.

Categoria 2 (C2): Activitats

Aquesta categoria està dividida en cinc subcategories que conformen el total de la dimensió Joc, activitats i autisme de la present investigació i que es refereixen a Tipus d'activitats, benefici personal i social, estímuls, aprenentatges i observació activitats de joc.

Subcategoria 1 (SC2): Tipus d'activitats

Relacionat amb els objectius 1 i 2:

S'ha expressat per part de les famílies que amb els seus fills amb autisme porten a terme activitats d'oci com també activitats de la vida diària per treballar aspectes personals i socials: **"Passegem molt, anar en bicicleta, anar a comprar, ja que ens ajuda en el supermercat. També a casa para i despara taula, posa en marxa el rentaplats"** (Família 1).

"Amb el Javier sempre hem estimulat que faci esport i concretament esport col·lectiu i acompanyat, sigui amb la família o altres persones. A conseqüència, que volem que no s'aïlli i aprengui a relacionar-se. Per exemple fa bàsquet els dimarts, muntanyisme els caps de setmana per vincular-se amb la natura i amb grup a l'aire lliure, fa natació amb altres companys. Tanmateix, a casa a través de les tires de pictogrames i els planells plastificats fa tasques de casa amb un principi i un final, com per exemple treure el rentaplats" (Família 2). Així i tot, els i les professionals congenien amb les famílies i a més, destaquen el benefici de treballar aspectes personals i socials a través d'una metodologia concreta pot ser clau per a un correcte desenvolupament. A tall d'exemple, la professional d'Aliats amb l'autisme posa de manifest una metodologia eficient amb TEA, l'anomenada metodologia Teacch **"A part del joc, treballem també molt la metodologia Teacch. A través de tenir totes unes tasques organitzades en un ordre que s'han d'anar realitzant a través de suports d'imatges com de paraules depenent de la capacitat del nen o nena amb TEA. Per tant, a través de Teacch treballem molt l'autonomia personal i social"** (Professional d'Aliats amb l'autisme). Això no obstant, les professionals del SIEI de l'Escola Turó de Guiera remarquen que un dels aspectes essencials que treballen a l'escola amb TEA és el treball dels hàbits: **"El tema dels hàbits. Cada dia es fan uns hàbits arribar a l'escola; treure's la jaqueta, la motxilla, etc. Des de l'etapa infantil i a segon de primària normalment ja estan assolits, gràcies en part al treball d'integració en les aules de les professionals com nosaltres del SIEI, fem un acompanyament i treball de l'autonomia personal i social, d'hàbits, etc."** (Professionals del SIEI de l'Escola Turó de Guiera).

Subcategoria 2 (SC2): Benefici personal i social

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Amb relació al benefici personal i social, se sustenta per part de familiars que certes activitats complementàries al joc didàctic per una persona amb autisme poden tenir un gran benefici personal i social, a escala d'autonomia, socialització, salut: **"Fer activitats complementàries envers el joc didàctic és essencial per a la meva filla, ja que pot**

treballar l'autonomia personal i social de moltes maneres tant a casa com fora d'ella; la socialització, l'esport i altres aspectes que un nen o nena amb autisme pot tenir mancances" (Família 3). Altrament, la família 4 comenta que aquestes activitats poden ajudar a l'adaptació del seu fill en certes situacions, a millorar la seva confiança, les seves capacitats: **"Aquestes activitats complementàries permeten al meu fill adaptar-se millor a l'entorn a la vegada augmentant el seu nivell de confiança en diferents situacions socials i millora la seva conducta. Són activitats que igual que amb el joc didàctic, fomenta diferents vies de desenvolupament del meu fill, milloren les seves capacitats cognitives i socials" (Família 4).** Amb tot això, els i les professionals simpatitzen amb els arguments de les famílies a escala personal i social: **"Totes aquestes activitats comporten que hi hagi una millora personal i social en el nen o nena, pel que fa a l'aprenentatge, de comunicació, d'atenció, de paciència, de comprensió, de seguir instruccions i normes, d'autonomia, i es van treballant acord amb l'evolució del nen o nena" (Professional del Centre educatiu terapèutic TEA),** com també perquè aquestes activitats permeten treballar qualsevol àrea de la persona: **"Aquestes activitats complementàries al joc didàctic poden aportar als nens i nenes amb TEA un benefici personal i social molt positiu, a conseqüència que, es pot treballar qualsevol àrea personal i social de desenvolupament" (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire).**

Subcategoria 3 (SC2): Estímuls activitats

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Segons la perspectiva familiar, un infant amb TEA pot desenvolupar tota classe d'estímuls acord amb activitats del seu interès: **"A través d'aquestes activitats la meva filla pot desenvolupar tot tipus de sentits, el desenvolupament de la motricitat fina i grossa, l'exercici físic, la comunicació, el coneixement de l'entorn, i moltes més"(Família 3).** Els professionals conflueixen amb les famílies tot i que opten més per portar a terme activitats terapèutiques: **"Nosaltres fem Teràpia ocupacional, fem logopèdia, per tant, treballem molt la regulació del cos, el llenguatge bàsic, comprensió de contextos, la integració sensorial, a conseqüència que els sentits han d'estar ben integrats per tal que el cervell faci les funcions que s'espera que facis" (Professional de TotTeràpia),** i a més, posen l'accent en el fet de tenir en compte les necessitats i el perfil d'un TEA en certes activitats: **"Depèn del que tu vulguis treballar amb el nen o nena amb autisme, faràs unes activitats o unes altres, acord amb les necessitats i perfil de l'infant per tal de potenciar les coses que ja té assolides, i proporcionant-li els recursos adients per**

tal que comenci a tenir les coses que encara no té, i un cop hi hagi un equilibri entre les coses que té assumides i les que li falten per assolir, doncs, treballem altres estímuls, acord amb objectius reals, senzills i progressius” (Professionals del SIEI de l'Escola Turó de Guiera).

Subcategoria 4 (SC2): Aprenentatges

Relacionat amb els objectius 2 i 3:

Segons la perspectiva professional, a través de certes activitats, un TEA pot desenvolupar aprenentatges bàsics com bé diuen les professionals de l'Escola Sant Martí: **"Aprenentatges bàsics per un nen o nena amb autisme, com l'autonomia, les relacions socials, gestió de conflictes, gestió de la frustració"** (Professionals d'Atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí), i fins i tot, aprenentatges més concrets, tant funcionals com significatius: **"Es poden aprendre tot tipus d'aprenentatges, concretament aprenentatges funcionals i significatius, ja que volem que siguin aprenentatges que els serveixin per a alguna cosa i que siguin útils per al seu desenvolupament de la vida diària i de la seva autonomia personal i social acord sempre amb les potencialitats i mancances de cada nen o nena de l'escola"** (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire).

Subcategoria 5 (SC2): Observació activitats de joc

Relacionat amb l'objectiu 3:

Les famílies posen de manifest que durant les activitats de joc, poden observar en els seus fills amb TEA una millora d'autoestima, d'aprenentatges personals i socials, d'autonomia, de motricitat entre altres: **"Puc observar molts beneficis, des de la millora de l'estat d'ànim de la meva filla fins al desenvolupament d'aprenentatges personals i socials envers l'autonomia personal i social, de desenvolupament de la motricitat fina amb elements del joc, l'experimentació de formes i colors, els sentits, etc."** (Família 3). Tanmateix, la família 4 expressa altres millores molt significatives pel que fa a la rigidesa, expressió i autoregulació emocional, comprensió, etc.: **"Puc observar que les activitats de joc en l'autisme ajuden a trencar les barreres de rigidesa del nen i l'ofereixen eines per expressar-se o autoregular-se en situacions d'estrès, així com un espai d'aprenentatge i de creixement personal i social augmentant la seva comprensió de**

l'entorn, interès social i altres aspectes vitals amb un nen amb Trastorn de l'espectre autista com el Sasha” (Família 4). Amb tot això, professionals convergeixen amb la perspectiva familiar, ja que expressen que poden observar molts beneficis envers activitats de joc amb nens i nens amb TEA a escala de desenvolupament i millora de relacions socials, d'autonomia i conducta, de vincle emocional, d'aprenentatge significatiu, comprensió de situacions i contextos, creixement personal entre altres coses mencionades pels professionals participants: **"Podem percebre el desenvolupament i millora de les relacions socials amb companys i companyes d'aula, amb els tutors com també una millora rellevant en el seu comportament a classe, a escala d'autonomia i que no necessita tant acompanyament"** (Professionals d'Atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí), **"Les activitats de joc poden aportar a un nen o nena amb autisme molt creixement personal i millora d'habilitats socials i de la seva autonomia personal i social”** (Professional d'atenció a la diversitat de l'escola La Farga). No obstant això, els i les professionals remarquen un aspecte fonamental a tenir en compte, i és el fet que el procés d'un nen amb autisme serà progressiu i s'ha de tenir paciència per observar progressos importants: **"Desenvolupament d'àrees personals i socials, tot i que volem remarcar que el progrés en el nen o nena amb autisme a vegades pot ser molt lent i es veuen els resultats a llarg termini"** (Professionals del SIEI de l'Escola la Sínia).

Categoria 3 (C3): Perspectiva familiar i professional

Aquesta categoria està dividida en quatre subcategories que conformen el total de la dimensió Joc, activitats i autisme de la present investigació i que es refereixen a Metodologies i estratègies, treball amb les famílies, habilitats útils TEA i aspectes importants TEA.

Subcategoria 1 (SC3): Metodologies i estratègies

Relacionat amb els objectius 1 i 2:

És manifesta, que com a metodologia i estratègia amb TEA la rutina és important: **"Utilitzem molt l'aplicació d'una rutina, ja que a ell el tranquil·litza i li treu molt el neguit el fet de continuar fent una cosa rutinària, continuant fent sempre les mateixes coses en el dia a dia, per tant, tenir-ho tot pautat és essencial per al Lucas"** (Família 1), juntament amb la Teràpia ocupacional i els PECS (Sistema de comunicació per intercanvi d'imatges): **"En general, dos cops per setmana el Sasha realitza sessions de teràpia ocupacional i PECS, ja que la metodologia també l'apliquem a casa i ajuda en**

els moments de nerviosisme o estrès, sobretot els PEC és una eina clau perquè ell pugui expressar demandes i comunicar les seves necessitats o estats d'ànim" (Família 4) com també l'estructuració, l'anticipació, el passeig i l'afectivitat: "En primer lloc, utilitzem l'anticipació, en segon lloc, estructurar del dia, i, en tercer lloc, sortir a passejar o fer-li gestos afectius, aquestes dues coses són claus perquè el dia a dia funcioni i ell estigui bé emocionalment" (Família 5). Per un altre costat, els professionals estan d'acord amb les famílies i aporten certs manitssos diferents amb les seves argumentacions, entre altres coses, destaquen que les metodologies i estratègies que més utilitzen amb TEA són minimitzar estímuls a través de l'organització i anticipació, "Minimitzar estímuls, intentar que tot estigui ben organitzat i planificat, tenir el material adaptant i llest per tal que el nen o nena no hagi d'esperar i causar-li frustració o nerviosisme, que sigui tot predictable per als alumnes amb TEA" (Professionals d'Atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí), la Teràpia com expressa la professional de TotTeràpia: "Nosaltres fem servir la Teràpia ocupacional, per tal de treballar la integració sensorial i la prospecció, concretament per treballar moviment i cos, la coordinació. També fem servir altres teràpies, com una Teràpia molt innovadora anomenada neurologia funcional, que ve dels Estats Units, ja que ajuda a estimular el cervell i desenvolupar àrees que estan menys estimulades a través d'exercicis físics o inputs sensorials, amb ulleres de colors, mínimes descàrregues elèctriques en el braç o cames" (Professional de TotTeràpia), la utilització dels PECS (Sistema de Comunicació per l'intercanvi d'imatges o el model SCERTS segons la professional d'Aliats amb l'autisme: "Moltes, tot i que les que apliquem aquí en el centre són a través de la metodologia Teacch, treballem amb PECS per treballar tot el tema de pictogrames i també a través del model SCERTS" (Professional d'Aliats amb l'autisme), i altres metodologies igual de polivalents segons el professional de Bellaire: "N'hi ha algunes que són específiques per l'autisme, per exemple, nosaltres aquí a l'escola fem servir molt la metodologia Teacch, els suports visuals, el suport conductual positiu, i a partir d'aquí, també hi ha metodologies i estratègies per treballar el tema de les habilitats socials a través de programes com el Superflex" (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire).

Subcategoria 2 (SC3): Treball amb les famílies

Relacionat amb els objectius 2 i 3:

Pel que fa al treball amb les famílies, els professionals afirmen que es treballa amb elles per tal de proporcionar pautes, rutines i indicacions per treballar a casa: **"Sí que treballem amb les famílies, els hi donem pautes, rutines i indicacions perquè treballin coses que fem a l'escola a casa amb el seu fill o filla a escala per exemple d'autonomia" (Professionals d'Atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí)**. Tanmateix, aquests expressen que el treball amb els progenitors dels seus alumnes amb TEA, és un aspecte clau, essencial i necessari per a tal a fer bona la seva intervenció a l'escola que a la vegada ha de quedar reforçada a casa: **"Treballem amb les famílies, a conseqüència que l'acompanyament familiar és essencial i necessari de la nostra intervenció, per tant, els hi donem pautes perquè treballin a casa"** (Professional d'Aliats amb l'autisme). Això no obstant, els professionals comenten que a part, de dur a terme reunions amb les famílies també es treballa en paral·lel amb altres professionals, per proporcionar a les famílies perspectives del tutor, però també d'altres professionals (atenció a la diversitat, EAP, etc.): **"Sí, treballem amb les famílies, a través de reunions tutor, família, professionals d'atenció a la diversitat i l'EAP, per tal de donar orientació i assessorament a les famílies a través de pautes, estratègies i protocols amb TEA (Professionals del SIEI de l'Escola la Sínia)"**.

Ara bé, els professionals remarquen que a vegades les famílies no treballen a casa tot el que s'hauria de treballar: **"El treball amb les famílies a vegades pot ser complicat, a conseqüència, que no sempre tenen temps o no segueixen les nostres indicacions o instruccions, per tant, si al final no es treballen les rutines o la forma de treballar igual que a l'escola és complicat que certes coses es consolidin"** (Professional de l'Escola d'Educació Especial CEE Francesc Bellapart) com també que per part de les escoles d'Educació Especial els agradaria poder treballar més amb les famílies, però que a vegades no es pot per falta de temps: **"Treballem amb les famílies, tot i que ens agradaria poder-hi treballar més, ara bé, el contacte amb les famílies és diari a través de via presencial com telemàtica com trimestral, ja que cada trimestre tenim mínim una reunió amb la família de cada nen i nena de Bellaire per tal de parlar de rutines, estratègies, objectius, potencialitats del nen o nena, mancances, formacions"** (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire).

Subcategoria 3 (SC3): Habilitats útils TEA

Relacionat amb els objectius 1 i 2:

Les famílies mencionen que la paciència, l'observació, l'empatia, el coneixement i les habilitats de comunicació, autonomia i alimentació són les més útils amb contacte amb TEA: **"La paciència, l'observació, l'empatia, el coneixement i la formació envers l'autisme, ja que nosaltres com a pares ens hem d'agut de formar molt i les persones del voltant del Javier han d'entendre i saber que és l'autisme i que implica i com actuar"** (Família 2), com també habilitats comunicatives, les habilitats d'autonomia, les habilitats alimentàries: **"Per un costat les habilitats comunicatives relacionades amb el desenvolupament del llenguatge, comprensió i comunicació, per un altre costat, les habilitats d'autonomia que li poden ajudar a generar més confiança en si mateix i en l'entorn i finalment, les habilitats alimentàries, ja que és un tema crític per a nosaltres i considero que també es pot treballar a través del joc didàctic, acostumant al nen a experimentar amb diferents aliments i integrar-los a escala sensorial en el seu dia a dia"** (Família 4). Així doncs, els professionals coincideixen amb les famílies participants amb relació a la posada en joc i del treball de certes habilitats com comenten les professionals d'atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí: **"Molta paciència, autocontrol i gestió emocional en situacions negatives, flexibilitat, empatia, organització, mediació"** (Professionals d'Atenció a la diversitat de l'Escola Sant Martí), el professional de CEE Francesc Bellapart: **"La paciència, l'autoregulació emocional i les habilitats socials"** (Professional de l'Escola d'Educació Especial CEE Francesc Bellapart) o el professional de la Fundació Bellaire: **"Habilitats comunicatives, habilitats socials, habilitats conductuals i de regulació d'emocions, habilitats d'autonomia, habilitats d'oci, habilitats personals, adaptatives, entre moltes altres"** (Professional de la Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic per a TEA - Escola Bellaire).

Subcategoria 4 (SC3): Aspectes importants TEA

Relacionat amb els objectius 1, 2 i 3:

Els i les participants mencionen que la salut, l'esport, la família: **"La salut, l'activitat física i la família"** (Família 3), la comunicació, l'autonomia, el control emocional i cognitiu: **"Comunicació, autonomia, control emocional i cognitiu"** (Família 4), i, finalment, l'espai personal, el reforç i l'autoregulació emocional són aspectes rellevants pels seus fills i filles amb TEA: **"Tenir un espai per parlar dels seus interessos, el reforç positiu, l'autoregulació emocional"** (Família 5). Al mateix temps, els professionals assenteixen amb les famílies pel que fa a aspectes importants per una persona amb autisme com la comunicació, rutines i anticipació: **"Comunicació clara, rutines i anticipació"** (Professional d'Aliats amb l'autisme), l'estructura, comunicació i autonomia: **"Per a**

qualsevol alumne amb TEA és molt important l'estructura, comunicació i autonomia" (Professional CEE Educació Especial Ca n'Oriol) i, finalment, el tema del vincle, les relacions i l'anticipació: "El vincle, les relacions entre els altres i l'anticipació" (Professionals del SIEI de l'Escola la Sínia).

6. Conclusions

En el capítol conclusiu, es posa punt final a aquesta recerca, que el TFG determina que el benefici que aporten els jocs didàctics i altres activitats al Trastorn de l'Espectre Autista (TEA) en el context familiar, educatiu i terapèutic:

- El joc didàctic i altres activitats (esportives, socials, de la vida diària, etc.) ajuden a treballar i desenvolupar en l'infant amb autisme tota mena d'habilitats i competències personals i socials, tota classe d'estímuls, aspectes educatius i emocionals.
- En el context familiar el joc didàctic pot ajudar a millorar el canal d'interacció entre un infant amb TEA i la resta de nucli familiar, a desenvolupar aspectes personals i socials, emocionals i d'aprenentatge en general. Això no obstant, en el context educatiu el joc didàctic i altres activitats permet el treball i desenvolupament d'àrees personals, socials i emocionals.
- El joc didàctic pot ajudar a desenvolupar la comunicació verbal a escala de llenguatge i vocabulari i ple que fa a la comunicació no verbal a un augment del contacte visual, gestos, expressions facials entre altres aspectes mencionats pels i les participants de la recerca.
- El benefici personal i social pel que fa al treball d'autonomia personal i social, desenvolupament d'àrees personals i socials, la socialització, l'adaptació a l'entorn i millora de confiança en situacions socials i de conducta és més que demostrat tenint en compte els arguments de les famílies i professionals.
- Millora d'autoregulació en situacions crítiques i creixement personal i social, millora de relacions socials i habilitats socials en general.

L'observació d'acord amb activitats de joc permet entre moltes altres coses una millora en un TEA per què fa a l'autoestima, desenvolupament d'aprenentatges personals i socials a escala d'autonomia, motricitat, experimentació, etc.

Per concloure, cal expressar que a través de la recerca s'ha aconseguit conèixer els aspectes, metodologies i estratègies que es treballen en el context familiar i professional amb TEA (objectius 1 i 2 de la recerca) com també conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament d'un infant amb TEA (objectiu 3 de la recerca), d'aquesta manera, es considera que els objectius de la recerca s'han culminat, i, a la vegada, la pregunta inicial de l'estudi ha quedat contestada amb èxit.

7. Limitacions de l'estudi

Com tota recerca, fer front als entrebancs en la implementació d'aquesta està en l'ordre del dia, per tant, la investigació presentada no ha estat exempta de contratemps durant el procés.

En el decurs del present estudi, envers el joc didàctic, les activitats i la perspectiva familiar i professional amb relació al Treball final de grau d'Educació Social, tant en la confecció del marc teòric com en el de treball de camp.

En la part metodològica, s'ha obtingut un gran nombre de dades qualitatives. Tot i això, hem procurat elaborar una bona anàlisi a partir de les dades aconseguides. Tanmateix, ens hem trobat dificultats per trobar famílies amb fills amb TEA, fet que, en canvi, per part dels professionals hem hagut de posar un límit de participants a conseqüència que per temps no podíem comprendre tal magnitud d'entrevistes i recollida d'informació. Finalment, hem d'expressar, que no hem pogut portar a terme una observació participant, a conseqüència que la magnitud de les dades qualitatives ens han impedit per temor a no complir amb la planificació prevista d'entrega del TFG executar una observació participant.

8. Recomanacions per properes investigacions

De cara a futurs estudis en el context investigat, es posa a l'abast algunes futures línies de recerca. Tot seguit es menciona una sèrie de propostes que poden ser útils per al futur d'acord amb la recerca actual:

- Aprofundiment en les categories joc didàctic, activitats i perspectiva familiar i professional.

- Desenvolupar amb profunditat un mapa de praxi envers la recerca i les categories d'aquesta.
- Portar a terme un control de les persones implicades en el procés d'investigació.
- Fer una mirada crítica dels processos de recollida de dades de la recerca com del nombre de participants.
- Portar a terme una observació participant.
- Elaborar un qüestionari basant-se en dades quantitatives dirigides a famílies i professionals amb contacte amb autisme.

9. Bibliografia

America Psychiatric Association. (2013). Transtornos del desarrollo neurológico. Dins American Psychiatric Association, *Guía de consulta de los criterios diagnósticos del DSM-5* (p.17-48). American Psychiatric Publishig.

<https://www.eafit.edu.co/ninos/reddelaspreguntas/Documents/dsm-v-guia-consulta-manual-diagnostico-estadistico-trastornos-mentales.pdf>

ASEDES. (2007). *Documents professionalitzadors*.

https://www.ceesc.cat/images/simplefilemanager/556d9518310849.79010543/Doc_prof_cat.pdf

Artigas-Pallarès, J. i Paula, I. (2012). El autismo 70 años después de Leo Kanner y Hans Asperger. *Revista de la Asociación Española de Neuropsiquiatría*. 32(115), 567-587.

<https://dx.doi.org/10.4321/S0211-57352012000300008>

Andrade-Carrión, A. (2020). El jugo y su importancia cultural en el aprendizaje de los niños en educación inicial. *Revista Ciencia e investigación*, 52(2), 132-149.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.3820949>

Castro, M. B. (2015). EL ROL DE LA FAMILIA EN LA CALIDAD DE VIDA Y LA AUTODETERMINACIÓN DE LAS PERSONAS CON TRASTORNO DEL ESPECTRO DEL AUTISMO. *Ciencias Psicológicas*. 9(2), 323-336.

<http://www.scielo.edu.uy/pdf/cp/v9n2/v9n2a09.pdf>

Hernández, O. C., Otero, D. L. i Rodríguez, N. C. (2015). Autismo: un acercamiento hacia el diagnóstico y la genética. *Revista de Ciencias Médicas de Pinar del Río*. 19(1), 157-178.

<https://revcmpinar.sld.cu/index.php/publicaciones/article/view/1938>

Capdepón, A. R., Lencina, Á. P. i Ruiz, M. Á. M. (2021). Análisis de la eficacia del uso de la terapia del juego y la parentalidad positiva en la atención temprana de niños con trastorno del espectro autista (TEA). *South Florida Journal of Development*. 2(5), 6511-6434.

<https://doi.org/10.46932/sfjdv2n5-017>

Crespo-Eguílaz, N., Narbona, J. i Magallón, S. (2012). Disfunción de la coherencia central en niños con trastorno de aprendizaje procedimental. *Revista de neurología* , 55(9), 513-519. <https://doi.org/10.33588/rn.5509.2012334>

Cuesta, J. A., Sanchez, S., Orozco, M. L., Valenti, A. i Cottini, L. (2016). Trastorno del espectro del autismo: intervención educativa y formación a lo largo de la vida. *Psychology, Society, & Education*. 8(2), 157-172. <https://doi.org/10.25115/psye.v8i2.556>

De Villar, B. F. (2021). Relaciones familiares entre padres e hijos/as con trastorno de espectro autista (TEA) a través del juego como actividad principal en la intervención de Terapia Ocupacional: Estudio de casos, en colegios de la comuna de Maipú (RM. Chile). *Revista chilena de terapia ocupacional*. 22(2), 71-84.

<https://doi.org/10.5354/0719-5346.2021.55299>

Del Toro Alonso, V. (2013). El Juego como herramienta educativa del Educador Social en actividades de Animación sociocultural y de Ocio y Tiempo libre con niños con Discapacidad. *RES: Revista de Educación Social*. 1(16), 1-13.

http://www.eduso.net/res/pdf/16/jue_res_16.pdf

De Sanmamed Santos, A. F. i Zaguirre, R. L. (2012). Funciones de las educadoras y los educadores sociales en los servicios sociales municipales. *RES: Revista de Educación Social*. 15, 23. <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5358834>

De Lara, J. G. (2012). El autismo: Historia y clasificaciones. *Salud Mental*. 35(3), 257-261.
<https://www.scielo.org.mx/pdf/sm/v35n3/v35n3a10.pdf>

Gallardo-López, J. A. i Vázquez, P. G. (2018). Teorías sobre el juego y su importancia como recurso educativo para el desarrollo integral infantil. *Hekademos*. 24, 41-51.
[file:///C:/Users/HP/Downloads/Dialnet-TeoriasSobreElJuegoYSuImportanciaComoRecursoEducat-6542602%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/Dialnet-TeoriasSobreElJuegoYSuImportanciaComoRecursoEducat-6542602%20(3).pdf)

González-Moreno, C. X. (2018). El juego como estrategia para el desarrollo del lenguaje en un niño con Trastorno del Espectro Autista desde el ámbito de la educación inclusiva. *IE revista de investigación educativa de la REDIECH*. 9(17), 9-31.
https://doi.org/10.33010/ie_rie_rediech.v9i17.115

González-Moreno, C. X. (2018). Intervención en un niño con autismo mediante el juego. *Revista de la Facultad de Medicina*. 66(3), 365-374.
<https://doi.org/10.15446/revfacmed.v66n3.62355>

Hervás, A., Maristany, M., Salgado, M. i Sánchez Santos, L. (2012). Los trastornos de l'espectro autista. *Pedriatria Integral*. 16(10), 780-794.
<https://atendiver.es/wp-content/uploads/2021/04/Los-trastornos-del-espectro-autista.pdf>

Herrera-Del Aguila, D. D. (2021). Trastorno del Espectro Autista: La Historia. *Diagnóstico*. 60(3), 131-133. <http://142.44.242.51/index.php/diagnostico/article/view/300/303>

Higueras-Rodríguez, L. i Molina-Ruiz, E. (2020). ¿Qué se entiende por juego didáctico? Aportaciones de maestros y estudiantes en prácticas sobre su concepción como elemento fundamental en el desarrollo del proceso Enseñanza-Aprendizaje. *Profesorado*. 24(1), 266-283. <https://doi.org/10.30827/profesorado.v24i1.8677>

Vergara, J., Sosa, A. G. R., Pino, G. B., Ortiz, M. A. S. i Hidalgo, N. P. R. (2018). Autismo y personalidades con trastornos de la conducta autista. *Panorama Cuba y Salud*. 14(1), 53-61. <https://dialnet.unirioja.es/descarga/articulo/7326038.pdf>

Martínez, J. L. (2010). Jugar por jugar. El juego en el desarrollo psicomotor y en el aprendizaje infantil. *Educatio Siglo XXI*. 28(1), 349-351.
<https://revistas.um.es/educatio/article/view/109881>

Martos-Pérez, J. i Paula-Pérez, I. (2011). Una aproximación a la funciones ejecutivas en el trastorno del espectro autista. *Revista de Neurología* 2011. 52(1), 147-153.

<https://www.aspergeraragon.org.es/wordpress/wp-content/uploads/2017/01/Una-aproximacion-a-las-funciones.pdf>

Mebarak, M., Martínez, i Serna, A. (2009). Revisión bibliográfica analítica acerca de las diversas teorías y programas de intervención del autismo infantil. *Psicología desde el Caribe*. 1(24), 120-146. <http://www.scielo.org.co/pdf/psdc/n24/n24a07.pdf>

Peterson, K., i Barbel, P. (2014). Los trastornos del espectro autista. *Nursing (Ed. española)*. 31(1), 24-30. <https://doi.org/10.1016/j.nursi.2014.02.010>

Reynoso, C., Rangel, MJ. i Melgar, V. (2017). El trastorno del espectro autista: aspectos etiológicos, diagnósticos y terapéuticos. *Revista Médica del Instituto Mexicano del Seguro Social*. 55(2), 214-22.

López, L. A. U., Barrios, L., Rosales, B. A., De la Rosa Arredondo, T. i Ortiz, P. (2019). Trastorno del espectro autista: una revisión para el médico de primer nivel de atención. *Atención Familiar*. 26(4), 150-157.

<https://doi.org/10.22201/facmed.14058871p.2019.4.70790>

Ripoll, O. (2006). El joc com a eina educativa. *Educació Social. Revista d'intervenció socioeducativa*. 33(1), 11-27. <https://raco.cat/index.php/EducacioSocial/article/view/165533>

Ortiz, D. G., Botero, M. i Tobón, O. E. A. (2010). Teoría de la mente: una revisión acerca del desarrollo del concepto. *Revista Colombiana de Ciencias Sociales*. 1(1), 28-37.

[file:///C:/Users/HP/Downloads/Dialnet-TeoriaDeLaMente-5123758%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/HP/Downloads/Dialnet-TeoriaDeLaMente-5123758%20(3).pdf)

10. Annexes

Annex 1: Model document Informació per als participants.

S'adjunta la imatge amb relació al model del Document d'informació per als participants que s'ha utilitzat per a complir amb els principis ètics de la recerca.

Comitè d'Ètica de la Recerca

INFORMACIÓ PER ALS PARTICIPANTS

Els membres de l'equip de recerca TFG, dirigit pel Marc Montero, està duent a terme el projecte de recerca del Treball final de grau d'Educació Social (TFG) en el context de l'assignatura a la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés (Universitat Ramon Llull).

El projecte té com a objectiu conèixer quins beneficis aporten els jocs didàctics i altres activitats al Trastorn de l'espectre autista (TEA) en el context familiar i educatiu. En primer lloc, cal expressar que la recerca actual serà a través d'un mètode qualitatiu i, en segon lloc, comentar que en una primera fase es realitzaran entrevistes qualitatives semiestructurades en el context familiar i educatiu i, en segon lloc, s'extraurà, s'analitzarà, es conclourà i s'elaborarà un informe final envers les dades obtingudes. En el projecte participen famílies i professionals amb contacte envers el Trastorn de l'espectre autista (TEA). En el context d'aquesta recerca demano la seva col·laboració per a aprofundir envers el propòsit de la recerca actual i a la vegada mencionat en aquest document, ja que vostè compleix els criteris d'inclusió per a contribuir a parlar sobre el benefici que pot aportar el joc didàctic com altres activitats a un infant amb TEA d'acord amb la temàtica d'estudi que vostè forma part o té relació.

Aquesta col·laboració implica participar en processos de recollida d'informació qualitativa a través d'una entrevista semiestructurada.

Tots els participants tindran assignats un codi que evitarà la identificació directa del participant amb les respostes donades, garantint totalment la confidencialitat. Les dades que s'obtinguin de la seva participació no s'utilitzaran per cap altra finalitat distinta de l'explicitada en aquesta recerca, essent tractades de manera confidencial sota la responsabilitat directa de l'investigador principal. Aquestes dades quedarien protegides mitjançant una clau d'accés a través d'un codi d'identificació, i únicament en tindran accés l'investigador principal (Marc Montero) i la persona que supervisa la recerca (Montserrat Garcia).

Es podrà adreçar en qualsevol moment a l'IP o la institució a la qual pertany, per exercir els drets que reconeix el Reglament General de Protecció de Dades i la Llei Orgànica 3/2018, de 5 desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals. A la pàgina web de la institució a la qual pertany l'IP trobarà més informació sobre la seva política de protecció de dades i la forma d'exercir els drets.

Ens posem a la seva disposició per a resoldre qualsevol dubte. Pot contactar amb el titular de la recerca a través del correu electrònic: m.monterocasals@gmail.com.

Imatge 2: Document informació per als participants. **Font:** Elaboració pròpia

Annex 2: Model Document Consentiment Informat.

S'adjunta la imatge amb relació al model del Document Consentiment Informat per als participants que s'ha utilitzat per a complir amb els principis ètics de la recerca.

Comitè d'Ètica de la Recerca

Consentiment informat

Jo, _____, major d'edat, amb DNI _____, actuant en nom i interès propi.

DECLARO QUE:

He rebut informació sobre el projecte de recerca del Treball final de grau d'Educació Social (TFG) del que se m'ha entregat el full informatiu annex a aquest consentiment i per al que es sol·licita la meva participació. He entès el seu significat, m'han sigut aclarits els dubtes i m'han sigut exposades les accions que es deriven d'aquest. He estat informat/da de tots els aspectes relacionats amb la confidencialitat i protecció de dades pel que fa al tractament de les dades personals que comporta el projecte i les garanties preses en compliment del Reglament General de Protecció de Dades i la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals.

La meva col·laboració al projecte és totalment voluntària i tinc dret a retirar-me'n en qualsevol moment, revocant el present consentiment, sense que aquesta retirada pugui influir negativament en la meva persona en cap sentit. En cas de retirada, tinc dret al fet que les meves dades identificatives siguin suprimides, acceptant que es podrien conservar si s'anonymitzen de manera que no es puguin vincular a la meva persona.

Em consta que la institució que portarà a terme el projecte tindrà la consideració de Responsable del tractament de les meves dades, que els destinarà únicament a aquesta finalitat i que podré exercir els meus drets en matèria de protecció de dades en qualsevol moment davant d'aquesta institució. Així mateix, em consta que puc consultar informació detallada de la política de protecció de dades de la institució a la seva pàgina web.

Així mateix, renuncio a qualsevol benefici econòmic, acadèmic o de qualsevol altra naturalesa que pogués derivar-se del projecte o dels seus resultats.

Per tot això,

DONO EL MEU CONSENTIMENT A:

1. Participar en el projecte de recerca del Treball final de grau d'Educació Social (TFG) portat a terme en el context de l'assignatura a la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés (Universitat Ramon Llull).
2. Que l'equip de recerca TFG i al Marc Montero com investigador principal, puguin gestionar les meves dades personals i difondre la informació que el projecte generi entenent que es preservarà en tot moment la meua identitat i intimitat, amb les garanties establertes al Reglament General de Protecció de Dades i la Llei Orgànica 3/2018, de 5 de desembre, de protecció de dades personals i garantia dels drets digitals i normativa complementària.
3. Que l'equip TFG conservi tots els registres efectuats sobre la meua persona en suport electrònic, amb les garanties i els terminis legalment previstos, i a falta de previsió legal, pels temps que fos necessari per a complir les funcions del projecte per a les que les dades van ser recollides.

A Barcelona, el _____ de _____ de 2023

[FIRMA PARTICIPANT]

[FIRMA DE L'IP]

Annex 3: Taula famílies.

S'annexa la taula que s'ha utilitzat amb les famílies per relacionar les preguntes de les entrevistes, amb l'argument del perquè faig cada pregunta i a la vegada per mostrar a l'objectiu que pertany acord amb els objectius del present Treball final de grau.

Pregunta	Argument	Objectiu al qual pertany
Pregunta 1: Quina importància com a mare o pare li dones al joc didàctic per al teu fill/a?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de saber la importància li donen els pares al joc didàctic en el context familiar.	<ul style="list-style-type: none">→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 2: Com juga el teu fill/a durant el joc didàctic?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" com	<ul style="list-style-type: none">→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a

	també amb relació al punt 3 "Joc didàctic i TEA" per tal de recollir en el context familiar les observacions dels pares com també les possibles maneres de jugar d'un TEA amb un joc didàctic.	través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 3: Com respon el teu fill envers els estímuls d'un joc didàctic?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal d'extreure les observacions que poden fer els pares envers el seu fill o filla amb TEA i com respon a estímuls dels jocs didàctics.	→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 4: Quines funcions penses que pot tenir el joc didàctic per al teu fill/a?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat	→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es

	"Funcions del joc didàctic" per tal d'extreure l'opinió i perspectives de les famílies amb fills amb TEA en el fet de quines funcions pensen que poden tenir els jocs didàctics per als seus fills.	treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 5: A través del joc didàctic quins aspectes educatius i emocionals treballes amb el teu fill/a?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" com en el punt 3 "Joc didàctic i TEA" per tal de saber per part de les famílies les àrees personals i socials que poden treballar els seus fills amb TEA a través el joc didàctic en el context familiar.	→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 6: Amb quin tipus de jocs didàctics	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt	→ 1. Conèixer quins aspectes,

<p>treballeu amb el vostre fill/a?</p>	<p>2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" concretament en l'apartat de tipus de joc didàctic, per tal de saber quin tipus de jocs didàctic utilitza la família amb el seu fill amb TEA en el context familiar.</p>	<p>metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p>
<p>Pregunta 7: Segons quins aspectes pot escollir el teu fill/a jugar amb un joc didàctic o un altre?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal d'extreure l'opinió i perspectives de les famílies amb fills amb TEA en el fet de quins aspectes pot escollir el seu fill un joc didàctic o un altre com també amb relació al punt 3 del marc teòric "Joc didàctic i TEA".</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p>
<p>Pregunta 8: Quina importància li dones al joc didàctic en el context familiar? Quins aspectes es poden treballar?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de saber quins aspectes es poden treballar en el context familiar entre pares i TEA a</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p>

	través del joc didàctic.	
Pregunta 9: Quins tipus d'estímul penses que es poden treballar amb el joc didàctic?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de recollir la perspectiva i opinió de les famílies amb TEA envers els aprenentatges que es poden treballar a través del joc didàctic en el context familiar.	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
Pregunta 10: Amb relació a la comunicació verbal quins aspectes pots observar durant el joc didàctic en el teu fill?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" com també el punt 3 "Joc didàctic i TEA" per tal de recollir observacions de les famílies amb fills amb TEA amb relació a la comunicació verbal, el joc didàctic i un TEA.	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis</p>

		del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 11: Amb relació a la comunicació no verbal quins aspectes pots observar durant el joc didàctic amb el teu fill/a?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" com també el punt 3 "Joc didàctic i TEA" per tal de recollir observacions de les famílies amb fills amb TEA amb relació a la comunicació no verbal, el joc didàctic i un TEA.	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
Pregunta 12: Quins aspectes negatius pots observar en el teu fill a durant el joc didàctic?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de recollir observacions de famílies amb fills amb TEA envers aspectes negatius entre infant i Joc didàctic.	<p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>

<p>Pregunta 13: A part del joc didàctic, quines altres activitats porteu a terme la família amb el vostre fill per tal que treballi l'autonomia personal i social?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de recollir la perspectiva i opinió de les famílies amb TEA envers quines activitats porten a terme amb els seus fills a part del joc didàctic.</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p>
<p>Pregunta 14: Quin benefici personal i social penses que pot aportar aquestes activitats complementàries envers el joc didàctic per al teu fill/a?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de saber els beneficis personals i socials poden aportar altres activitats independents al joc didàctic al TEA.</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 15: A través d'aquestes activitats</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes,</p>

<p>complementàries quins estímuls pot desenvolupar el teu fill/a?</p>	<p>2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de saber per part de les famílies les àrees personals i socials que poden treballar els seus fills amb TEA a través d'altres activitats.</p>	<p>metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 16: Quins beneficis observes que hi ha portant a terme activitats de joc?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal de saber per part de les famílies les observacions que poden expressar amb relació a quins beneficis pot contribuir el joc en els seus fills/es.</p>	<p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 17: Quines metodologies o estratègies d'intervenció porteu a terme amb el vostre fill/a en els dies o moments que pot</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, família i TEA" per tal</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a</p>

<p>estar més neguitós?</p>	<p>de saber per part de les famílies les estratègies o metodologies que fan servir amb el seu fill/a durant el joc didàctic o altres activitats en cas que el seu fill/a estigui més neguitós, menys col·laborador, més alterat, etc.</p>	<p>través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p>
<p>Pregunta 18: Quines habilitats són útils per treballar amb el teu fill/a?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació a l'objectiu 2 del marc teòric per tal de conèixer i aprofundir envers quines habilitats pensen que són útils les famílies amb fills/es amb TEA per treballar amb ells.</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p>
<p>Pregunta 19: Diga'm tres aspectes clau per al teu fill/a.</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació a l'objectiu 2 del marc teòric per tal de conèixer i aprofundir envers quines habilitats pensen que són útils les famílies amb fills/es amb TEA per treballar amb ells.</p>	<p>→ 1. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.</p>

Taula 2: Taula famílies. **Font:** elaboració pròpia

Annex 4: Taula professionals.

S'annexa la taula que s'ha utilitzat amb els i les professionals per relacionar les preguntes de les entrevistes, amb l'argument del perquè faig cada pregunta i a la vegada per mostrar a l'objectiu que pertany acord amb els objectius del present Treball final de grau.

Pregunta	Argument	Objectiu al qual pertany
<p>Pregunta 1: Quina importància com a professional li dones al joc didàctic per a un nen/a amb Trastorn de l'espectre autista (TEA)?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA " per tal de saber la importància li donen els professionals al joc didàctic en el context educatiu.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 2: Com juga un nen/a amb autisme a través del joc didàctic?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA " com també amb relació al punt 3 "Joc</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a</p>

	didàctic i TEA" per tal de recollir en el context educatiu les observacions dels professionals com també les possibles maneres de jugar d'un TEA amb un joc didàctic.	través del joc didàctic i altres activitats en el context professional. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 3: Com respon un TEA envers els estímuls d'un joc didàctic?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal d'extreure les observacions que poden fer els professionals en contacte amb TEA envers un TEA i com respon a estímuls dels jocs didàctics.	→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
Pregunta 4: Quines funcions penses que pot tenir el joc didàctic per a un TEA?	Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat	→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es

	<p>"Funcions del joc didàctic" per tal d'extreure l'opinió i perspectives de professionals en contacte amb TEA en el fet de quines funcions pensen que poden tenir els jocs didàctics.</p>	<p>treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 5: A través del joc didàctic quins aspectes educatius i emocionals es poden treballar?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" com en el punt 3 "Joc didàctic i TEA" per tal de saber per part de professionals les àrees personals i socials que poden treballar en el context educatiu o terapèutic amb TEA a través el joc didàctic.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>

<p>Pregunta 6: Amb quin tipus de jocs didàctics és convenient treballar amb un infant amb Trastorn de l'espectre autista (TEA)?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" concretament en l'apartat de tipus de joc didàctic, per tal de saber quin tipus de jocs didàctic utilitza un professional amb un infant TEA en el context educatiu especial.</p>	<ul style="list-style-type: none"> → 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.
<p>Pregunta 7: Quina importància li dones al joc didàctic en el context educatiu? Quins aspectes es poden treballar?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal d'extreure l'opinió i perspectives de professionals amb contacte amb TEA en el fet de la importància i de quins aspectes es poden treballar com també amb relació al punt 3 del marc teòric "Joc didàctic i TEA".</p>	<ul style="list-style-type: none"> → 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional. → 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.

<p>Pregunta 8: Quins tipus d'estímul penses que es poden treballar amb el joc didàctic?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de saber quins aspectes es poden treballar en el context educatiu entre professionals i TEA a través del joc didàctic.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 9: Amb relació a la comunicació verbal quins aspectes pots mencionar durant el joc didàctic?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de recollir la perspectiva i opinió de professionals amb TEA envers aspectes de la comunicació verbal entre el joc didàctic i el TEA en el context educatiu/professional.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>

<p>Pregunta 10: Amb relació a la comunicació no verbal quins aspectes pots mencionar durant el joc didàctic?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" com també el punt 3 "Joc didàctic i TEA" per tal de recollir observacions de professionals amb relació a la comunicació verbal, el joc didàctic i un TEA.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 11: Quins aspectes negatius pots comentar que poden sorgir en un nen/a amb TEA durant el joc didàctic?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" com també el punt 3 "Joc didàctic i TEA" per tal de recollir observacions de professionals amb relació a la comunicació no verbal, el joc didàctic i un TEA.</p>	<p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>

<p>Pregunta 12: A part del joc didàctic, quines altres activitats porteu a terme a l'escola o en el centre per tal que treballin l'autonomia personal i social?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de recollir observacions de professionals envers altres activitats que es porten a terme a l'escola o centre.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p>
<p>Pregunta 13: Quin benefici personal i social penses que poden aportar aquestes activitats complementàries envers el joc didàctic?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de saber els beneficis personals i socials que poden aportar altres activitats independents al joc didàctic al TEA.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 15: A través d'aquestes activitats complementàries quins estímuls es poden</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es</p>

desenvolupar?	"Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de saber per part de professionals les àrees personals i socials que poden treballar amb TEA a través d'altres activitats en el context educatiu.	<p>treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 16: Quins tipus d'aprenentatges penses que es poden treballar amb aquestes activitats?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de saber per part de professionals els tipus d'aprenentatges que poden treballar amb TEA a través d'altres activitats en el context educatiu.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p> <p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>

<p>Pregunta 17: Quins beneficis observes que hi ha portant a terme activitats de joc?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de saber per part de professionals quins beneficis pot expressar el professional envers la contribució del joc en un nen/a amb autisme.</p>	<p>→ 3. Conèixer els beneficis i perjudicis del joc didàctic i altres activitats en el desenvolupament personal i social en TEA.</p>
<p>Pregunta 18: Quines metodologies i estratègies d'intervenció es poden fer servir amb Trastorn de l'espectre autista (TEA)?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i TEA" per tal de recollir informació amb relació a metodologies i estratègies que es porten a terme en centres d'educació especial amb TEA.</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.</p>
<p>Pregunta 19: Treballeu amb les famílies? Els hi doneu pautes perquè treballin a casa?</p>	<p>Aquesta pregunta la faig amb relació al punt 2 del marc teòric, concretament en l'apartat "Joc didàctic, activitats, escola, centres i</p>	<p>→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a</p>

	TEA” per tal de saber per part de professionals de quina manera treballen amb les famílies i si els hi donen algun tipus de pautes per treballar a casa.	través del joc didàctic i altres activitats en el context professional. → 3. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context familiar.
Pregunta 20: Quines habilitats penses que són necessàries a treballar amb un nen o nena amb TEA?	Aquesta pregunta la faig amb relació a l'objectiu 2 del marc teòric per tal de conèixer i aprofundir envers quines habilitats penses que són útils professionals amb coneixement amb TEA per treballar amb ells.	→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.
Pregunta 21: Menciona tres aspectes clau per a un nen/a amb Trastorn de l'espectre autista	Aquesta pregunta la faig amb relació a l'objectiu 2 del marc teòric per tal de conèixer i aprofundir envers quins aspectes per part	→ 2. Conèixer quins aspectes, metodologies i estratègies es treballen amb un infant amb TEA a

	dels professionals amb contacte amb TEA són útils per a un nen/a amb Trastorn de l'espectre autista.	través del joc didàctic i altres activitats en el context professional.
--	--	---

Taula 3: Taula professionals. **Font:** elaboració pròpia

Annex 5: Taula recollida de dades famílies.

S'inclou la taula de recollida de dades amb cada una de les cinc famílies a la vegada fent referència a les categories i subcategories de la present recerca.

Categories i subcategories	Entrevista famílies
Joc didàctic (C1)	
Importància (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "El joc didàctic per al meu fill trobo que és molt important per aprendre a concentrar-se, ja que és l'únic tipus de joc que aconseguim que pugui treballar aquest aspecte en una sola cosa. A més, aconseguim que segueixi un procediment, comenci una cosa, continuar-la i acabar-la i, per tant, a través del joc didàctic ho podem treballar" que ha dit en relació a la subcategoria importància. - Família 2: "Per a nosaltres és molt important el joc didàctic, ja que el nostre fill necessita aprendre a través de coses experimentals. El joc didàctic és una de les formes o estratègies

	<p>que fem servir" que ha dit en relació a la subcategoria importància.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 3: "El joc didàctic per a la meva filla és essencial, és una manera de fer aprenentatge d'una manera divertida, i segons quins aspectes vulguis treballar, pots optar per un joc o un altre. És un recurs bàsic i molt polivalent" que ha dit en relació a la subcategoria importància. - Família 4: "El joc didàctic és un pilar fonamental per al meu fill, ja que és un dels canals essencials per treballar tota mena d'habilitats i emocions" que ha dit en relació a la subcategoria importància. - Família 5: "És molt important i necessari, totes les habilitats socials que ha desenvolupat el meu fill, han sigut a través del joc didàctic i, a més, és un element divertit per a ell on es poden treballar molts aspectes personals i socials" que ha dit en relació a la subcategoria d'importància.
Maneres de jugar (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Per al nostre fill, el joc didàctic més que jugar és una obligació. Des de petit l'hem utilitzat per treballar diferents aspectes. Per tant, hem intentat que la manera de jugar sempre fos acord amb aspectes que volíem treballar amb ell, una manera de jugar pautaada" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar. - Família 2: "Hi ha jocs didàctics que juga de manera espontània i altres jocs que li pautem la manera de jugar perquè segueixi la finalitat del joc" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.

	<ul style="list-style-type: none"> - Família 3: "La meua filla juga de diferents maneres; de manera restringida i repetitiva, seguint la finalitat del joc i, a vegades de manera pautaada" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar. - Família 4: "El primer pas per al meu fill, és entendre les instruccions o les regles del joc, això li proporciona seguretat, tranquil·litat i confiança i l'ajuda a jugar amb èxit i gaudint del joc" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar. - Família 5: "El meu fill si no l'ajudo, no segueix les pautes del joc didàctic, juga de manera objectiva" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
Resposta al joc didàctic (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "El meu fill a través del joc didàctic, treballa molt la motricitat fina com també el tema de l'experimentació amb colors" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic. - Família 2: "El meu fill li agrada molt treballar amb jocs didàctics de textures, moviments, llums i colors" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic. - Família 3: "La meua filla respon de vegades de manera positiva envers els estímuls d'un joc didàctic, però, també de manera negativa, depenent del joc" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.

	<ul style="list-style-type: none"> - Família 4: "Generalment, la seva resposta al joc didàctic és molt positiva. Mostra interès, curiositat, pot i vol jugar diferents vegades (puzle de lletres, associar colors, etc.)" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic. - Família 5: "Respon positivament amb relació als estímuls de creativitat, motricitat i, menys bé, amb temes de textures i sons" que ha dit en relació a la subcategoria al joc didàctic.
Funcions (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Sobretot funcions de desenvolupament del llenguatge i les emocions. A través de puzles, jocs de memòria i jocs de posar cares contentes o enfadades" que ha dit en relació a la subcategoria funcions. - Família 2: "El joc didàctic per al meu fill, ha tingut funcions amb relació, al treball de les emocions, desenvolupament de raonament, motricitat i de planificació i organització" que ha dit en relació a la subcategoria funcions. - Família 3: "El joc didàctic per a la meva filla pot tenir funcions de tota classe, motricitat fina i grossa, emocions, llenguatge, expressió entre altres" que ha dit en relació a la subcategoria funcions. - Família 4: "La funció principal, és facilitar l'aprenentatge i desenvolupament de tot tipus d'habilitats que, suposin un repte per a un nen amb autisme" que ha dit en relació a la subcategoria funcions.

	<ul style="list-style-type: none"> - Família 5: "Funcions de llenguatge, interacció social, regulació emocional i autogestió personal" que ha dit en relació a la subcategoria funcions.
<p>Aspectes educatius i emocionals (SC1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Treballem el fet que sàpiga reconèixer les emocions. Que sàpiga interpretar si una persona està contenta o trista, com també aspectes de com fer les coses en el dia a dia. Que entengui que tota cosa o acció té un inici i un final i s'ha de seguir un procés" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals. - Família 2: "Treballem el respecte, la solidaritat, els torns d'espera, l'autoregulació emocional, l'expressió d'emocions entre molts altres aspectes. En general, es poden treballar molts aspectes educatius i emocionals a través del joc didàctic, ja que són aspectes on un infant amb TEA presenta moltes mancances" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals. - Família 3: "Aspectes numèrics, motrius, torns d'espera i emocionals" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals. - Família 4: "Molts; col·laboració, interacció social, concentració, atenció, equilibri emocional, confiança i seguretat, motricitat, creativitat i altres" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals. - Família 5: "Motricitat, torns, números, emocions, entre molts altres aspectes" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.

Tipus de joc didàctic (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Puzles, jocs de memòria i jocs de categories" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Família 2: "Jocs de cartes, jocs de memòria, el bingo, domino i jocs de construcció" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Família 3: "Jocs d'organització de colors, de formes i animals, jocs numèrics, puzles, jocs de memòria i jocs d'associació" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Família 4: "Puzles de fusta de lletres, de nombres, d'animals, blocs de construcció, jocs d'associació, jocs sensorials i jocs de treballs manuals" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Família 5: "Tot tipus de jocs didàctics, sobretot jocs de taula, per treballar; torns, emocions, aspectes numèrics i l'anticipació" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic.
Aspectes motivacionals (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "El meu fill escull o li agraden els jocs didàctics que apareixen els seus dibuixos preferits, com els Teletubbies o el Pocoyó" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes motivacionals. - Família 2: "Li motiven i li agraden jocs sensorials, que siguin de llums, colors i textures" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes motivacionals.

	<ul style="list-style-type: none"> - Família 3: "A la meva filla li motiven jocs de classificació, organització i associació" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes motivacionals. - Família 4: "Escull jocs de colors, textures, personatges coneguts o de sons" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes motivacionals. - Família 5: "Li ha de cridar l'atenció la tapa del joc, els personatges que surten en ella, o si el joc ha sortit a la televisió" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes motivacionals.
Context familiar i professional (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "El joc didàctic ens ajuda a crear més vincle en el context familiar. És una de les poques maneres, de jugar amb el Lucas" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar. - Família 2: "El joc didàctic és una de les poques coses que podem fer entre Javier, els pares i els germans, per tant, és un recurs per treballar vincle familiar" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar. - Família 3: "El joc didàctic és important per la Nicole, per treballar vincle amb els pares i els seus germans" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar. - Família 4: "En el context familiar, el joc didàctic és molt important, ja que ajuda al nen a millorar el seu canal d'interacció amb diferents membres de la família com també als seus membres a poder acostar-se més al nen i a entendre'l. Es poden treballar molts aspectes

	<p>socials, emocionals i d'aprenentatge general" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 5: "El joc didàctic en el context familiar és essencial, sobretot per treballar l'aspecte d'interacció, a conseqüència, que per a un nen amb autisme, és un dels aspectes que s'ha de treballar més i, a través del joc, ho podem fer" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar.
Estímuls (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "A través del joc didàctic, amb el Lucas, es pot treballar molt la comunicació i l'aspecte col·laboratiu. Que vegi que estem tota la família junta jugant, que no està sol i hem de col·laborar tots per avançar en el joc" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Família 2: "El moviment, l'experimentació de formes, colors, textures, la motricitat fina i grossa, aprenentatges acumulatius, creativitat, tot i que aquesta última, sempre li ha costat més" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Família 3: "Amb el joc didàctic la Nicole pot treballar diferents estímuls; la motricitat fina, les habilitats manuals, aspectes sensorials, textures, espai en el temps entre altres" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Família 4: "El joc didàctic és una forma essencial d'estimular al meu fill amb TEA en diferents aspectes. Es tracta d'una forma de jugar molt polifacètica, que en realitat, permet treballar qualsevol estimul, és un recurs molt polivalent" que ha dit en relació a la subcategoria

	<p>estímuls.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 5: "Amb el joc didàctic el meu fill pot treballar tota classe d'estímuls; motricitat, formes i colors" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.
<p>Comunicació verbal (SC1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "He pogut observar que el Lucas, a través del joc didàctic, ha incrementat i incrementa el llenguatge, i ha après paraules noves. També considero, que el joc didàctic, li aporta un aspecte funcional, ja que les paraules que aprèn a través del joc, després ho aplica en la vida diària" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal. - Família 2: "Bé, el Javier de comunicació verbal no en té i fa servir pictogrames, tot i que vinculant el joc didàctic amb els pictogrames fem el tàndem de comunicació i aprenentatge" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal. - Família 3: "Als nens i nenes amb autisme els hi costa molt dir les paraules. A través del joc didàctic en estar motivats, poden ser una bona eina per desenvolupar la comunicació verbal, ja que hi ha molts tipus de jocs didàctics que ajuden a treballar la comunicació, com per exemple el Lince" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal. - Família 4: "El Sasha té poca comunicació verbal, tot i que és cert, que he pogut observar que el joc didàctic ha ajudat al meu fill a desenvolupar el llenguatge, a conseqüència que sempre he tractat durant la utilització dels jocs didàctics a acompanyar-los de verbalitzacions amb el fi d'anar augmentat la comprensió i la millora de canals receptius del llenguatge abans

	<p>d'esperar que el meu fill comences a fer sons o paraules. Per tant, de les selectives paraules que fa servir el meu fill durant el dia, han sigut gràcies al treball del joc didàctic" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 5: "Des de petit he treballat durant les estones de joc didàctic el llenguatge, que a mesura que anava jugant anés dient paraules i seguint un model comunicatiu. Per tant, he pogut observar un desenvolupament positiu en termes de comunicació, ja que un nen amb autisme imita molt, com a resultat, anava repetint les paraules que sortien en el joc, fet que l'ha ajudat molt" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.
Comunicació no verbal (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "A través del joc didàctic he pogut observar un augment del contacte visual amb la família. En moltes estones del joc requereix concentració i atenció i hem pogut treballar molt aquest aspecte, que ens miri més als ulls quan li diem les coses" que ha dit en relació a la comunicació no verbal. - Família 2: "A través del joc didàctic, sempre pretenem deixar al Javier escollir, per tant, amb els pictogrames li posem una sèrie de jocs i ell fa el gest d'escollir un joc o un altre, com també, a través dels pictogrames ell respon amb relació al joc didàctic; diu paraules, compta números, etc." que ha dit en relació a la comunicació no verbal. - Família 3: "Puc observar que el joc didàctic ajuda a la meva filla ha desenvolupat el contacte visual, la utilització de gestos per comunicar-se, imita gestos dels germans o pares durant el joc, presta més atenció en general" que ha dit en relació a la comunicació no verbal.

	<ul style="list-style-type: none"> - Família 4: "He notat que a través del joc didàctic el meu fill ha millorat la seva atenció, autonomia, contacte visual, iniciativa, millora del vincle emocional i afectiu, regula molt millor les seves emocions, redueix els nivells de rigidesa i nerviosisme com també fa atenció compartida amb mi, amb la seva germana, amb els seus avis. El joc és essencial per al meu fill en la comunicació no verbal" que ha dit en relació a la comunicació no verbal. - Família 5: "Puc observar moltes coses en el meu fill durant el joc didàctic amb relació a la comunicació no verbal. Per exemple, el tema de les expressions facials, si li agrada el joc, si no l'està entenent" que ha dit en relació a la comunicació no verbal.
Aspectes negatius (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Com he comentat abans, per al meu fill el joc didàctic és més una obligació que un plaer, i llavors, a vegades es posa nerviós, si per exemple li costa fer alguna cosa durant el joc" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius. - Família 2: "Puc observar que quan intel·lectualment és una mica difícil o ell el considera avorrit, es posa nerviós i es comença a mossegar la mà o et fa el gest de prou. Has de buscar sempre l'equilibri en el joc didàctic i el nen. Utilitzem amb el Javier jocs didàctics senzills i curts" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius. - Família 3: "La meva filla sempre a casa pretén jugar amb els mateixos jocs didàctics que li agraden o motiven, i llavors li he d'amagar aquests perquè intenti escollir uns altres, ja que entra en bucle i no vol jugar amb altres. Així doncs, intento fer que esculli jocs on pugui

	<p>treballar la imaginació, a conseqüència que la Nicole li agraden jocs més pràctics que imaginatius" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 4: "En el cas del meu fill si li agrada molt un joc, pot arribar a obsessionar-se i arribar a una frustració o irritació greu. Tanmateix, per falta de comprensió del joc pot mostrar rebuig cap al joc didàctic o falta d'interès" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius. - Família 5: "El meu fill no sap perdre, li costen els temps d'espera, l'autoregulació emocional, a vegades es frustra" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius.
Activitats (C2)	
Tipus d'activitats (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Passegem molt, anar en bicicleta, anar a comprar, ja que ens ajuda en el supermercat. També a casa para i despara taula, posa en marxa el rentaplats" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats. - Família 2: "Amb el Javier sempre hem estimulat que faci esport i concretament esport col·lectiu i acompanyat, sigui amb la família o altres persones. A conseqüència, que volem que no s'aïlli i aprengui a relacionar-se. Per exemple fa bàsquet els dimarts, muntanyisme els caps de setmana per vincular-se amb la natura i amb grup a l'aire lliure, fa natació amb altres companys. Tanmateix, a casa a través de les tires de pictogrames i els planells plastificats fa tasques de casa amb un principi i un final, com per exemple treure el rentaplats" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

	<ul style="list-style-type: none"> - Família 3: "Amb la Nicole sempre hem tingut objectius cada mes, fem amb ella activitats fora de casa, per exemple pujar a cavall i teràpia amb gossos. Tanmateix, a casa participa en les tasques domèstiques" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats. - Família 4: "Moltes activitats en la natura. Sobretot a l'estiu anar a la platja i a la piscina, ja que són dos contextos que presenten oportunitats de plaer per al meu fill com també donen la possibilitat de treballar habilitats; autonomia, de caràcter social, motricitat, etc. Ara bé, també a casa porta a terme activitats de la vida diària que combinen rutina i joc per treballar contínuament el tema de l'autonomia" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats. - Família 5: "Amb el meu fill treballem molt l'estructura del dia perquè ho tingui clar. Així doncs, passem molt com també a casa fa tasques domèstiques, com per exemple llençar la brossa" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.
Benefici personal i social (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Totes aquestes activitats tenen un procediment. Per exemple si anem a comprar, és agafar el carret del supermercat, ficar les coses dintre, després deixar-les a la caixa perquè les cobrin i finalment, posar de nou les coses al carro per portar-ho al cotxe. Per tant, és un procediment, que ho pot aplicar posteriorment en el joc didàctic; el fet d'aplicar i seguir un procediment; començar, continuar, seguir uns passos i finalitzar el que s'ha començat" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social. - Família 2: "Moltes coses, normalment amb el joc didàctic l'actuació es porta terme en un

	<p>espai tancat. En canvi, amb les activitats que hem comentat, l'espai es fora de casa, a l'aire lliure. El benefici és molt positiu, entre altres coses amb la natura i amb la socialització amb altres persones" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 3: "Fer activitats complementàries envers el joc didàctic és essencial per a la meua filla, ja que pot treballar l'autonomia personal i social de moltes maneres tant a casa com fora d'ella; la socialització, l'esport i altres aspectes que un nen o nena amb autisme pot tenir mancances" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social. - Família 4: "Aquestes activitats complementàries permeten al meu fill adaptar-se millor a l'entorn a la vegada augmentant el seu nivell de confiança en diferents situacions socials i millora la seva conducta. Són activitats que igual que amb el joc didàctic, fomenta diferents vies de desenvolupament del meu fill, milloren les seves capacitats cognitives i socials" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social. - Família 5: "Aquestes activitats complementàries aporten experiències de tota mena per al meu fill. Per a un nen o nena amb autisme el que no viu, no existeix, pel fet que ells poden pensar en alguna cosa, però la realitat és un altre. A través d'aquestes activitats personals i socials poden treballar moltes coses; exercici físic a través d'excursions, socialització amb altres persones, autonomia personal i social" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social.
Estímuls activitats (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Per exemple si passeja desenvolupa tot el tema de l'exercici físic com també

	<p>quan anem amb bicicleta i amb relació a les feines de casa jo penso que desenvolupa tot el joc col·laboratiu, ja que entre tots fem feines, igual que en el joc didàctic, es treballa la col·laboració" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 2: "Pot treballar multitud d'estímuls, concretament el de la motricitat grossa amb l'esport" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Família 3: "A través d'aquestes activitats la meva filla pot desenvolupar tot tipus de sentits, el desenvolupament de la motricitat fina i grossa, l'exercici físic, la comunicació, el coneixement de l'entorn, i moltes més" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Família 4: "El meu fill pot treballar a través de les activitats complementàries al joc didàctic tots els estímuls que he anat comentat; afectivitat, experimentació de textures, expressió artística" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Família 5: "Tots els estímuls que vols que treballi el teu fill, els nens amb autisme tenen grans mancances a l'aspecte sensorials i aquestes activitats el poden ajudar a treballar aquest aspecte fora de casa, però també dintre de casa, per tant, l'aprenentatge en general" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.
Observació activitats de joc (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Puc observar una millora de l'autoestima, per exemple quan ell acaba un puzle tots els membres de la família aplaudim i ell sent que ha aconseguit alguna cosa ben feta i es posa content com també puc observar reforçament de vincles familiars, que per a ell és molt

important" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.

- Família 2: "Són molt importants aquest tipus d'activitats, sobretot amb els nens amb autisme, perquè si tu no l'estimules amb jocs, es quedaria assegut amb una cadira, obsessionat amb qualsevol cosa, a conseqüència, que l'autisme, el problema està amb el tema de tocs o factors obsessius, per tant, si tu no el treus d'aquell moment, pot entrar en una rutina de bucle que té com a resultat que el nen no aprèn, no creix, no desenvolupa cap capacitat intel·lectual, doncs, les activitats de jocs són bàsiques basques per al meu fill" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.
- Família 3: "Puc observar molts beneficis, des de la millora de l'estat d'ànim de la meva filla fins al desenvolupament d'aprenentatges personals i socials envers l'autonomia personal i social, de desenvolupament de la motricitat fina amb elements del joc, l'experimentació de formes i colors, els sentits, etc." que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.
- Família 4: "Puc observar que les activitats de joc en l'autisme ajuden a trencar les barreres de rigidesa del nen i l'ofereixen eines per expressar-se o autoregular-se en situacions d'estrès, així com un espai d'aprenentatge i de creixement personal i social augmentant la seva comprensió de l'entorn, interès social i altres aspectes vitals amb un nen amb Trastorn de l'espectre autista com el Sasha" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.

	<ul style="list-style-type: none"> - Família 5: "Tota classe de beneficis, pel que fa a desenvolupament és bàsic, jocs per desenvolupar l'expressió artística o jocs de taula per treballar la col·laboració, l'autoregulació emocional, són bàsics, perquè el meu fill desenvolupi aspectes neurològics immensos, tot i que sempre tenint en compte els interessos del nen" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.
<p>Perspectiva familiar i professional (C3)</p>	
<p>Metodologies i estratègies (SC3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "Utilitzem molt l'aplicació d'una rutina, ja que a ell el tranquil·litza i li treu molt el neguit el fet de continuar fent una cosa rutinària, continuant fent sempre les mateixes coses en el dia a dia, per tant, tenir-ho tot pautat és essencial per al Lucas" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Família 2: "El Javier és difícil saber el perquè està nerviós o neguitós, així que la primera estratègia és intentar identificar que ha passat o que li està passant, això és el més important, com també utilitzar molta observació, molt sentit comú i molta comunicació amb totes les persones que estem al voltant del Javier, ja que potser li ha passat alguna cosa a l'escola, però no podrà explicar-ho, llavors has de preguntar, o potser li ha passat alguna cosa en el transport, i has de preguntar, per tant, comunicació i observació és bàsic com també al javier el tranquil·litza molt tenir utilitzar i tenir-ho tot pautat amb pictogrames, ja que si ell pot preveure, es relaxa molt com també una dutxa d'aigua calenta, ja que l'aigua per als nens amb autisme és molt relaxant" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i

	<p>estratègies.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Família 3: "En moments crítics és essencial utilitzar amb la Nicole l'anticipació com també pautar cada acció, tasca o moment del dia tot i que també penso que alterar la rutina els hi va bé en certs moments perquè s'adaptin a noves situacions, però sempre intentant explica-li tot i també una cosa molt important és transmetre al nen o nena, tranquil·litat, ja que per exemple la meva filla si no tinc un mal dia ella o nota molt o si jo perdo el control emocional en algun moment també l'afecta molt, per tant, tranquil·litat i gestos afectius li va molt bé, com per exemple una abraçada" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Família 4: "En general, dos cops per setmana el Sasha realitza sessions de teràpia ocupacional i PECS, ja que la metodologia també l'apliquem a casa i ajuda en els moments de nerviosisme o estrès, sobretot els PEC és una eina clau perquè ell pugui expressar demandes i comunicar les seves necessitats o estats d'ànim" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Família 5: "En primer lloc, utilitzem l'anticipació, en segon lloc, estructurar del dia, i, en tercer lloc, sortir a passejar o fer-li gestos afectius, aquestes dues coses són claus perquè el dia a dia funcioni i ell estigui bé emocionalment" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.
<p>Habilitats útils TEA (SC3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "La paciència, perquè el meu fill es posa molt nerviós i vol fer les coses molt ràpid" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.

- Família 2: "La paciència, l'observació, l'empatia, el coneixement i la formació envers l'autisme, ja que nosaltres com a pares ens hem d'agut de formar molt i les persones del voltant del Javier han d'entendre i saber que és l'autisme i que implica i com actuar" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
- Família 3: "Sobretot la flexibilitat, ja que els nens i nenes amb autisme la majoria de cops són inflexibles als canvis i l'adaptació i paciència, perquè en molts moments el nen pot mostrar actituds negatives acord a petits canvis" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
- Família 4: "Per un costat les habilitats comunicatives relacionades amb el desenvolupament del llenguatge, comprensió i comunicació, per un altre costat, les habilitats d'autonomia que li poden ajudar a generar més confiança en si mateix i en l'entorn i finalment, les habilitats alimentàries, ja que és un tema crític per a nosaltres i considero que també es pot treballar a través del joc didàctic, acostumant al nen a experimentar amb diferents aliments i integrar-los a escala sensorial en el seu dia a dia" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
- Família 5: "Molta paciència, has de tenir en compte que els nens i nens amb autisme a vegades poden tenir actituds negatives cap a tu, però no és una cosa personal, sinó que és a conseqüència d'estímuls, de l'entorn, etc., i amb ell s'han de fer les coses a poc a poc i també habilitats d'autocura personal amb relació a l'alimentació, higiene, salut" que ha dit en relació

	a la subcategoria habilitats útils TEA.
Aspectes importants TEA (SC3)	<ul style="list-style-type: none"> - Família 1: "La rutina, estar envoltat de persones que estima i l'esport" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA. - Família 2: "Sentir-se estimat, els nens autistes són molt sensibles encara que no ho semblin, estructura i planificació i el treball en el temps" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA. - Família 3: "La salut, l'activitat física i la família" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA. - Família 4: "Comunicació, autonomia, control emocional i cognitiu" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA. - Família 5: "Tenir un espai per parlar dels seus interessos, el reforç positiu, l'autoregulació emocional" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.

Taula 4: Tècnica de recollida d'informació - entrevista famílies. **Font:** elaboració pròpia

Annex 6: Taula recollida de dades professionals.

S'inclou la taula de recollida de dades amb cada un dels quinze professionals a la vegada fent referència a les categories i subcategories de la present recerca.

Categories i subcategories	Entrevista professionals
Joc didàctic (C1)	
Importància (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="763 424 2029 608">- Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Molta importància, el joc sempre és important. Un nen amb TEA, a través d'ell, pot aprendre els torns d'espera i altres aspectes envers el joc didàctic; habilitats personals, gestió d'emocions, etc." que ha dit en relació a la subcategoria importància. <li data-bbox="763 679 2029 863">- Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "El joc didàctic motiva molt, tot i ser nens amb TEA i que a vegades no tingui llenguatge o es comuniquen poc, és important que aprenguin a partir del joc o que puguin gaudir amb el joc simplement. És un recurs molt positiu en molts sentits" que ha dit en relació a la subcategoria importància. <li data-bbox="763 935 2029 1062">- Professional 2 (TotTeràpia): "Professional 2 (TotTeràpia): "El joc didàctic té l'objectiu que el nen aprengui el tema de les lletres, els números, hi ha molts jocs didàctics d'aquests tipus" que ha dit en relació a la subcategoria importància. <li data-bbox="763 1134 2029 1262">- Professional 2 (TotTeràpia): "Professional 2 (TotTeràpia): "Molta importància, sempre és positiu, ja que qualsevol eina que ens ajudi al fet que els nens entenguin les coses i aprenguin, és important" que ha dit en relació a la subcategoria importància.

- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Considero que el joc és una de les millors maneres d'aprendre tant si tens autisme com no, però amb les persones amb autisme, doncs pot ser una oportunitat també per treballar altres aspectes, com per exemple la socialització" que ha dit en relació a la subcategoria importància".
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "La base de l'educació ha de ser el joc. Per a un nen amb autisme, pot ser molt més fàcil que pugui captar i faci aquesta connexió del que és el seu món intern al món exterior que és el que li estem oferint nosaltres. El joc no deixa de ser atractiu, amb jocs diferents, amb una manera de fer i de treballar molt més lúdica, tot és molt més visual" que han dit en relació a la subcategoria importància.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Un nen amb autisme, si ens parem a pensar que cada nen/a es un món i que poden haver-hi diferents graus, el joc permet la connexió del món intern amb el qual no estàs volent que connecti" que han dit en relació a la subcategoria importància.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Jo li dono molta importància, sobretot per poder treballar amb un TEA aspectes de llenguatge, de comunicació, d'autonomia personal i social i d'estimulació sensorial, sobretot per a nens amb un grau dos o tres, ja que un nen amb autisme, es basa molt en el que veu, sent i escolta. El joc didàctic aporta oci i motivació" que ha dit en relació a la subcategoria importància.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "És molt important el joc didàctic. Tota

la part de l'oci és una cosa que queda molt descuidat en el tractament i l'educació amb nens amb autisme. Sabem que a les escoles hi ha tota la part curricular i tenen suport a les aules, però a l'hora del pati el que sabem i podem veure en el pati és que els nens amb autisme estan molt sols, els hi costa participar amb altres persones" que ha dit en relació a la subcategoria importància.

- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "El joc didàctic és una àrea superimportant, per poder gestionar el temps lliure, i perquè un TEA pugui gaudir del joc, ja que si no els hi ensenyes, no saben com fer-ho, per tant, és molt important" que ha dit en relació a la subcategoria importància.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "El joc didàctic amb autisme, ha de ser a través d'unes condicions; saber que vols ensenyar amb el joc didàctic i com ho vols ensenyar al nen/a, que sigui tot molt pautat i estructurat, que es comenci amb objectius molt concrets a més generals, i saber quin és l'interès de l'infant, al final el joc didàctic és una eina que permet desenvolupar la socialització per a un nen amb Trastorn de l'espectre Autista" que ha dit en relació a la subcategoria importància.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Hauria de ser un recurs més utilitzat, perquè és complementar la formació i l'educació de l'alumne amb TEA. Jo penso que no s'acaba de fer del tot dins de l'aula, però és un aspecte que es podria treballar per implementar-lo més dins de l'aula i estar més present" que ha dit en relació a la subcategoria importància.

- Professional 8 (ABC Centro educatiu terapèutic TEA): "És fonamental. Els nens sempre aprenen per motivació, ja sigui perquè en el joc surt un dels seus personatges preferits, com per exemple el Pocoyó, Mickey Mouse o Mario bros. Es poden introduir diferents jocs didàctics (puzles, jocs de memòria, jocs visuals, jocs d'associació, jocs d'imitació), per treballar altres aspectes i interessos. Penso que el joc didàctic és essencial sempre que es porti a terme d'una manera funcional i on es pugui treballar correctament l'atenció, la motivació i el vincle" que ha dit en relació a la subcategoria importància.
- Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "A través del joc pots observar molt tipus de conductes i aspectes personals de l'alumne amb TEA. T'ajuda a fer un reconeixement de situacions que pot estar vivint a escala emocional, o també per tema de llenguatge, ja que molt alumne amb autisme no parla i, en conseqüència, és una manera on el nen o nena pot expressar-se a través del joc didàctic, com també treballar autonomia i habilitats socials" que ha dit en relació a la subcategoria importància.
- Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Nosaltres li donem molta importància al joc didàctic. És una eina que ajuda i complementa molt amb altres activitats que puguem portar a terme amb els nens. Per exemple a qui a l'escola, portem a terme jocs didàctics a través d'espais; un espai de jocs didàctics de construcció, un altre espai de jocs didàctics creatius, un altre de joc didàctics d'estimulació i molts més" que han dit en relació a la subcategoria importància.

	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "El joc didàctic és una necessitat per l'infant, cada cop se li dona més importància en el context educatiu tot i que encara queda feina per fer, sobretot va haver-hi un canvi a partir de l'aparició de l'Escola Nova, on va haver-hi una nova mirada en el procés d'aprenentatge de l'infant, on el joc no només era una font de diversió, sinó que era una necessitat bàsica, sobretot en les primeres etapes de l'infant que han dit en relació a la subcategoria importància".
Maneres de jugar (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Amb jocs que no coneixen i que no hem treballat no segueixen la finalitat del joc, sinó que utilitzen les peces el joc didàctic sense sentit" que han dit en relació a la subcategoria maneres de jugar. - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Principalment, sempre has de començar amb el nen i l'adult, i ja quan ho tenen assolit, intentes afegir un company/a o un altre alumne perquè puguin jugar entre ells i treballar el joc col·laboratiu, però de manera pausada i perquè a vegades costa molt, ja que a vegades accepten juga amb algú però a vegades no" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar. - Professional 2 (TotTeràpia): "A través de diferents maneres de jugar, el nen/a amb TEA, permet desenvolupar el fet d'entendre com funciona el món. Per a un infant o jove amb TEA el món és molt més complex que per a qualsevol altra persona, ja que no hi ha aquests filtres en els estímuls, tenen molta dificultat per categoritzar, pel fet que no tenen pensament abstracte, per tant, a través del joc didàctic ells poden concretar la realitat, perquè de manera natural no saben veure o entendre segons quines coses, però amb el joc didàctic sí. Per

exemple, dos i dos són quatre, de manera abstracta no ho sap veure, però a través del joc didàctic amb objectes per comptar sí. Per tant, a través del joc poden jugar de manera més planificada, pautaada i organitzada" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.

- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Depèn de les seves capacitats i de les seves necessitats. Hi ha tres graus de suport en l'autisme, per tant, hi haurà nens amb autisme que necessitaran més suports per poder jugar i altres nens amb TEA que necessitaran menys suports" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Els nens amb autisme depenent de l'edat i del seu grau, han de connectar amb la situació, per tant, és bàsic que el nen descobreix el joc per si sol/a, i és veure si el nen experimenta amb el joc i els seus elements o simplement com passa en alguns casos, el nen només mira el joc didàctic sense fer res, i és on aquí, has de proporcionar-li suport" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Un cop has observat si el nen/a capta l'atenció o no, si té interès o no té interès, després li pots proporcionar opcions de joc" que han dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Juguen molt a través dels sentits i de l'estimulació sensorial. Molts nens amb autisme els crida l'atenció jocs didàctics de tacte. Per exemple si estan fent un puzle, les peces d'aquest, si són de fusta, el soroll que poden fer" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.

- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Si un nen amb autisme no sap el que ha de fer, pot ser que utilitzi el joc didàctic de manera inadequada i fent servir els elements del joc de manera sensorial. Per exemple un TEA amb grau 3, on li costa més jugar amb la finalitat del joc i, per tant, optarà més per olorar les peces, fent-les girar sense sentit, tocant-les, llençar-les a terra. Després hi hauria altres nens que no els interessaria al joc i no farien res i, finalment, altres nens que si coneixen el joc i els motiva doncs podrien seguir la finalitat d'aquest" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Molts alumnes amb TEA poden no arribar a entendre el joc o, poden donar-li un sentit diferent de l'objectiu del joc didàctic i fer-lo servir de manera inadequada" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Has d'anticipar-te al nen i explicar-li el sentit, la manera de jugar i els elements que el conformen, per tal que el nen/a amb autisme pugui acabar d'entendre bé el joc i seguir la finalitat del joc didàctic" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Un nen amb autisme pot jugar de diferents maneres amb el joc didàctic. Depenent del grau, de l'interès, i molts més aspectes, ja que un nen amb TEA, moltes vegades juga pel tema dels sentits, de l'autoregulació, etc., i no segueixen la finalitat del joc o no li agrada portar a terme joc col·laboratiu i fer-ho de manera individual. És molt important utilitzar reforçadors durant el joc didàctic, quan

	<p>segueixin la finalitat del joc" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Va en funció de les capacitats de l'alumne. Tenim alumnes amb TEA que té prou capacitat de joc per jugar de manera individual o col·laborativa, i tenim altres nens, que necessiten acompanyament i modelatge durant el joc didàctic per tal de seguir el joc de manera adequada" que ha dit en relació a la subcategoria maneres de jugar. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Depenent si juga de manera individual, col·laborativa, del grau d'autisme, del tipus de joc i de l'acompanyament que si li pot donar durant el joc didàctic. Podran jugar de manera més lliure o més pautada, segons quins aspectes es vulguin desenvolupar en l'infant" que han dit en relació a la subcategoria maneres de jugar. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "A conseqüència que un TEA pot ser molt rígid i inflexible en certs moments, durant el joc didàctic també en jugar amb companys de classe es puguin donar situacions de conflicte, per tema de tornos d'espera, de gestió de temps, de percebre la realitat, etc., per tant, l'anticipació i la pautada és important en l'aspecte de maneres de jugar del nen/a autista" que han dit en relació a la subcategoria maneres de jugar.
Resposta al joc didàctic (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Depèn de moltes coses; si és un joc que es fa a l'aula i del soroll que hi hagi, depèn si ha de jugar conjuntament i esperar que

altres companys/es de classe portin a terme el seu torn. Amb moments d'espera, pot causar-li nerviosisme, frustració, ganes de marxar de l'aula. Els estímuls, en general, els nens amb autisme ho porten malament" que han dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.

- Professional 2 (TotTeràpia): "Si no entenen bé el joc didàctic pot ser que es frustrin molt, ja que poden percebre que és una cosa massa complexa i, per tant, es desregulen, perden l'interès en aquell moment, doncs, és molt important buscar i jugar acord amb els seus interessos, pel fet que per exemple un nen amb autisme pot aprendre a comptar si li agraden molt els trens, en conseqüència, amb un joc didàctic amb trens aprendrà per motivació més que si li poses un altre joc amb estímuls que no li interessin" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.
- Professional 2 (TotTeràpia): "Has de proporcionar a un nen amb autisme un joc didàctic acord amb el seu grau d'autisme. Si els hi dones un nivell de joc superior al seu grau, les possibilitats del fet que ell senti motivació, aprengui i pugui treballar els aspectes que vulguis treballar amb ell, seran molt baixes" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.
- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Les persones amb autisme, en general, necessiten suport amb l'aspecte dels estímuls. Un nen amb autisme pot reaccionar molt malament, per què no se li han donat els suports necessaris perquè poder seguir un determinat joc, tenint en compte que no vol dir que el nen/a no ha volgut jugar, o que no ha entès el joc, sinó que li han faltat suports per seguir el joc didàctic" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al

	<p>joc didàctic.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Hi ha nens amb autisme que pel seu grau podran accedir al joc didàctic amb més facilitats i sense necessitar els suports d'un TEA amb grau dos o tres" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic. - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Depèn del grau d'autisme que tingui aquell nen o nena. Hi ha molts infants amb autisme, que no suporten el tema dels estímuls. Per tant, amb els estímuls s'ha de vigilar, ja que van molt bé per captar l'atenció d'un TEA, però també segons quin tipus de joc didàctic, pot causar-li rebuig per tema de llum, soroll, etc., depèn sempre del nen" que han dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic. - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Molts nens amb autisme, són hipersensibles al soroll, a les llums i a les textures i als aspectes sensorials, són uns dels aspectes que amb el joc didàctic poden tenir dificultats i respondre de manera negativa, ja que són estímuls que no capten el seu interès sinó que provoca que el nen rebutgi aquell tipus de joc didàctic" que han dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic. - Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "La manera d'un nen amb autisme amb relació al joc didàctic pot ser molt diversa. Si alguna cosa del joc els hi causa rebuig, en alguns casos, poden haver-hi conductes disruptives o agressives fins i tot, però si el joc didàctic és del seu agradat, pot ser molt satisfactori per a ell i també per al professional. El joc didàctic és molt útil per treballar el vincle entre l'infant i l'educador/a especial" que ha dit en relació a la
--	--

subcategoria resposta al joc didàctic.

- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Si no entén el joc didàctic, pot respondre d'una manera molt sensorial. Per exemple amb el Jungle Speed, o el dominó, si no sap quina funcionalitat té aquell joc didàctic, li pot trobar alguna altra motivació sensorial; tocant, donant cops. Per tant, poden donar respostes inadequades" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Considero que és un aspecte que depèn del grau d'autisme; de la funcionalitat que tingui l'alumne amb TEA i de la manera que el professional expliqui o plantegi el joc didàctic" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.
- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Pot respondre de diferent manera. Sempre has de tenir en compte els interessos i motivacions del nen o nena amb autisme; si és hipersensible a segons quins estímuls, si li agraden més aspectes visuals, etc. És clau treballar el vincle amb l'infant, per tal d'introduir jocs didàctics nous i controlar aquelles situacions que poden sorgir durant el joc didàctic amb resposta més negativa com per exemple, l'autolesió" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.
- Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "En funció de la capacitat de cada alumne, pot donar una resposta diferent amb relació al joc didàctic i als estímuls d'aquests. Aquí al centre ens costa molt jugar amb el nostre alumnat a conseqüència que les escoles

	<p>d'Educació Especial han canviat molt amb el Decret d'Inclusió. Els alumnes amb més capacitats han marxat a les escoles ordinàries i l'alumnat que arriba ara a les escoles d'Educació especial és un tipus d'alumnat molt afectat. La majoria de jocs didàctics han de ser molt dirigits i modelats perquè pugui respondre de manera positiva" que ha dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Poden respondre de manera positiva o negativa. Depenent del nen/a, del seu grau, dels estímuls que pugui acceptar o rebutjar. És molt important utilitzar jocs didàctics adients i fer servir l'anticipació, la pauta, l'adaptació i flexibilització per tal de moments més rígids poder reconduir la situació i que el nen redueixi aquelles respostes més negatives" que han dit en relació a la subcategoria resposta al joc didàctic.
Funcions (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Funcions de comunicació, de rols, de relacions socials i altres aprenentatges útils per al seu dia a dia, en si, el joc didàctic és un recurs molt polivalent que el pots adaptar a moltes situacions" que han dit en relació a la subcategoria funcions. - Professional 2 (TotTeràpia): "Funcions de tot tipus; d'aprenentatges, d'adaptació i comprensió envers diferents moments i contextos de la vida. També penso, que el joc didàctic pot ajudar a altres funcions més complexes com pot ser l'abstracció. El joc didàctic, en primer lloc, és una cosa concreta, però després ho pots convertir en abstracte i adaptar-lo a altres ambients i situacions de la vida diària" que ha dit en relació a la subcategoria funcions.

- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Funcions d'aprenentatge, de cooperació, de socialització, de comunicació i llenguatge" que ha dit en relació a la subcategoria funcions.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Moltes funcions. El joc didàctic penso que és la base de qualsevol aprenentatge. Per tant, funcions de comunicació, motricitat, llenguatge, etc. Sempre tenint en compte, que el joc didàctic per un nen amb TEA ha d'estar per sota de la seva edat. Un nen amb autisme perquè pugui acabar jugant a un joc acord amb la seva edat ha d'anar tancant etapes i jugant primers amb jocs per sota de la seva edat i que pugui connectar amb els jocs didàctics" que han dit en relació a la subcategoria funcions.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "La motricitat fina, la comunicació i el llenguatge, l'estimulació sensorial. Aquesta última amb els alumnes del nostre centre, és un aspecte molt necessari a treballar, a conseqüència, que pel seu grau que tenen és un aspecte bàsic a treballar, per tal que puguin expressar sentiments, establir vincle" que ha dit en relació a la subcategoria funcions.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Funcions per desenvolupar tot l'apartat d'oci, de gaudir del seu temps lliure, de participar socialment amb diferents entorns, d'aprenentatge, etc. El joc didàctic pot ser un recurs molt útil per ensenyar altres coses que no siguin el mateix joc didàctic. Per exemple el treball del contacte visual, la interacció social, autogestió de les emocions, autoregulació de la conducta, el llenguatge. Considero que pot ser una eina molt útil no només pel temps d'oci de la persona sinó pel seu desenvolupament

	<p>personal i social" que ha dit en relació a la subcategoria funcions.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Funcions de desenvolupament lingüístic i verbal, de raonament com també funcions emocionals. A través del joc didàctic és molt necessari potenciar l'aspecte emocional amb un nen amb autisme, ja que en general presenta grans mancances en aspectes personals i socials" que ha dit en relació a la subcategoria funcions. - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Funcions de tota classe; d'aprenentatge, d'autonomia personal i social, d'atenció, de concentració, de vocabulari, de comunicació, etc. El joc didàctic és molt ampli i permet treballar i implementar tot el que es vulgui treballar amb un nen o nena amb autisme" que ha dit en relació a la subcategoria funcions. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Funció comunicativa, d'expressió d'emocions, d'aprenentatge curricular" que ha dit en relació a la subcategoria funcions. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Funcions de desenvolupament de la persuasió, intel·ligència, la memòria, socialització, habilitats socials, iniciativa, autoregulació, acceptació de joc col·laboratiu, etc. Pensem que el joc didàctic pot ser una gran font d'aprenentatge per a un nen o nena amb TEA" que han dit en relació a la subcategoria funcions.
Aspectes educatius i emocionals	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Respectar als altres, aspectes

(SC1)

emocionals, aprenentatges del seu currículum escolar, aprenentatges de relacions socials" que han dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.

- Professional 2 (TotTeràpia): "Aspectes educatius tots, ja que pots adaptar el joc didàctic per tal que el nen treballi aspectes educatius. Aquí en el centre creem o ens inventem jocs didàctics acord amb el qual vulguem que treballi el nen/a. Amb relació als aspectes emocionals també moltíssims, com per exemple; autoregulació envers els tornos d'espera, els vincles socials, les emocions negatives" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.
- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Molts aspectes, tant el llenguatge, la comunicació verbal i no verbal, la regulació, la comprensió de les emocions pròpies i alienes com també altres aspectes educatius i emocionals acord amb la finalitat del joc didàctic" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Torns de paraula, el fet de saber esperar, autoregulació emocional, frustració, normes del joc, flexibilitat i rigidesa. Tots els aspectes educatius i emocionals que necessiti treballa l'infant amb TEA" que han dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Sobretot el llenguatge no verbal, a través de pictogrames i estimulació sensorial, com també aspectes de raonament i emocions" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.

- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Aspectes educatius podria comentar des d'àrees més curriculars com per exemple, la llengua, les matemàtiques, ja que pots fer jocs didàctics de números i de paraules per tal d'utilitzar el joc didàctic com la motivació per aprendre i amb relació als aspectes emocionals, com la gestió d'emocions, autoanàlisi, habilitats socials" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Educatius; aspectes lingüístics i de raonament i emocional; es pot treballar l'empatia, el fet de saber identificar les emocions dels altres, relacionant-lo amb la teoria de la ment, per tal de ficar-se amb el cap dels altres, per tal de saber que pensen, o com poden reaccionar, per tant, li dono molta importància al joc didàctic en el context educatiu per treballar els aspectes mencionats" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.
- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Per exemple educatius, moltes àrees en si; la imitació, l'atenció, la comunicació i el llenguatge i a escala emocional; els torns d'espera, l'autocontrol, el vincle amb altres persones" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.
- Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Amb relació als aspectes educatius es poden treballar tot tipus d'aspectes curriculars i emocionals, per exemple l'expressió d'emocions, sempre tenint en compte el grau i capacitat de l'alumne i del joc didàctic que s'utilitza amb ell" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.

	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Amb relació als aspectes educatius de manera molt àmplia i transversal, com per exemple la col·laboració i l'aprenentatge i envers els emocionals podríem dir; l'autocontrol, la frustració, el control de la ira, col·laboració" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes educatius i emocionals.
Tipus de joc didàctic (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "És relatiu al nen/a amb TEA, és a dir, depèn del seu grau d'autisme i de si és una persona conductual o no, si és social o no. Principalment, jocs d'atenció, jocs d'agilitat mental, jocs de memòria" que han dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Professional 2 (TotTeràpia): "Qualsevol joc didàctic que sigui adient pel nivell d'aquell nen o nena amb autisme i dintre dels seus interessos per tal que es pugui vincular al joc. Aquí al centre, utilitzem molt la creació pròpia de jocs didàctics per a treballar coses més específiques amb cada infant. Per exemple, tenim una capsa de pizza, amb una rodona a dintre feta per nosaltres com si fos una pizza i llavors, vam fer les porcions i a cada porció hi ha un nombre i un cotxe amb el número, llavors els nens han de fer un matching, el número del cotxe on està el tros de pizza. Treballar de manera didàctica amb els nens és essencial per treballar diferents aspectes personals i socials" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Dependrà de les seves necessitats i capacitats, a conseqüència que un nen amb autisme amb grau 1, tindrà un nivell comunicatiu igual o per

sobre del seu grup d'edat i, per tant, aquest nen no li afavorirà tant com a un altre que no tingui aquell nivell de comunicació un joc on s'estimuli el llenguatge. Depèn de les necessitats de cada nen. Qualsevol joc didàctic pot ajudar que aprengui, gestioni millor les seves emocions o capacitats" que han dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic.

- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Amb els jocs que el nen amb Trastorn de l'espectre autista mostri interès. A partir del seu interès començarà a introduir una nova realitat, li faràs veure temes d'espai, d'entorns i contextos, de vincles, etc. A mesura que observes que ell va acceptant treballar més aspectes, pots anar augmentat els tipus de jocs didàctics" que han dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Treballem amb jocs didàctics basats en la metodologia Teacch. Jocs didàctics de buscar iguals, lingüístics, matemàtics, etc. Sempre intentant que el nen compregui el món que l'envolta a través del suport amb els pictogrames" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Tota mena de jocs didàctics. Sempre tenint en compte les característiques de cada noi o noia amb TEA i segons que pot entendre, sempre començant amb jocs didàctics bàsics i anar pujant la dificultat i explicant les normes i les maneres de jugar. És clau que tot això ho tinguin clar; normes i manera de jugar" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Depèn del grau i de l'interès del

	<p>nen o nena amb autisme. Sempre va bé introduir a vegades jocs didàctics que no els agrada tant per trencar la seva rutina i treballar altres aspectes com la flexibilització i l'adaptació" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Pot ser molt ampli els tipus de jocs didàctics. Jocs que tinguin una manera de seqüència de pictogrames, imatges, dibuixos, etc. Que ajudin al nen ha de dir l'acció i moviment que ha de fer, sigui a través de paraules o gestos, depenent si el nen té comunicació verbal o no verbal. Jocs didàctics del seu interès i molt funcionals" que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): A conseqüència que el nen o nena amb TEA té interessos molts restringits, conductes molt obsessives, i com en el nostre centre greus afectacions cognitives. Per tant, jocs didàctics molt limitats com jocs didàctics visuals, de construcció, etc." que ha dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Sempre s'ha de tenir en compte el perfil del nen o nena, que el joc didàctic sigui adequat per ell per tal que pugui treballar els objectius o la finalitat del joc donant una resposta positiva i vagi acord amb el seu interès i motivació, com per exemple jocs didàctics de taula, de cartes" que han dit en relació a la subcategoria tipus de joc didàctic.
Context familiar i professional (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "És molt important el joc didàctic en el context educatiu per tal que aprenguin a jugar de manera col·lectiva, que coneguin

	<p>diferents jocs didàctics, que treballin aspectes com; l'atenció, l'agilitat, la socialització, les relacions. Es poden treballar moltes coses amb el joc didàctic perquè els hi serveixin posteriorment per a la seva vida diària" que han dit en relació a la subcategoria context familiar i professional.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 2 (TotTeràpia): "Molta importància. La base d'aprenentatge d'un nen és el joc, per tant, es poden treballar tota mena d'aspectes sempre que tinguis el joc adequat acord amb el nivell del nen" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar i professional. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Importància molta, ja que ajuda molt a treballar qualsevol aprenentatge a partir de la motivació, un joc no és el mateix que seure en una cadira i fer una feina automatitzada, aleshores un joc sempre es veu com una cosa més motivant, per tant, afavoreix l'aprenentatge" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar i professional. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Es poden treballar aspectes de comunicació i llenguatge de relació social, de regulació emocional, o qualsevol classe d'aprenentatge que tu vulguis treballar de contingut acadèmic" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar i professional. - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "El joc és la base de l'educació, i la base de qualsevol aprenentatge, a través d'aquest s'aprèn tot, tot i que en algun moment s'ha de convertir en alguna cosa més convencional" que han dit en relació a la subcategoria context
--	---

familiar i professional.

- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Es poden treballar molts aspectes, tot i que un dels més importants per treballar amb autisme a través del joc didàctic és el tema de les relacions socials, perquè és una de les coses que més costa als TEA i, a través del joc didàctic és un moment i una eina ideal per poder treballar relacions, vincles amb altres persones" que han dit en relació a la subcategoria context familiar i professional.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Li donem molta importància. Per tal de treballar a través del joc didàctic el llenguatge, l'autonomia personal i social i l'estimulació sensorial. Posant especial èmfasi en aquest últim aspecte, per tal d'atraure l'atenció i motivació dels nostres alumnes als diferents tipus de jocs didàctics que els oferim" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar i professional.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Moltíssima importància, tot i que s'hauria de treballar molt més a les escoles ordinàries aquests aspectes. Nosaltres hem fet visites a diferents centres i podem observar que és un aspecte on encara queda molta feina per fer. És necessari, per treballar objectius, aprenentatges i estones d'oci" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar i professional.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Li dono molta importància, tot i que s'hauria de donar més importància de la qual se li dona actualment en les aules, ja que és una eina molt positiva per treballar aspectes emocionals, lingüístics, raonament, etc." que ha

	<p>dit en relació a la subcategoria context familiar i professional.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "És clau. Començar a jugar amb ells, establint relacions amb el nen amb autisme, treballa el modelatge, la guia amb ells i l'experimentació entre altres coses. Penso que és clau el joc didàctic en intervencions amb alumnes amb TEA" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar i professional. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Molta importància, sobretot en l'etapa infantil i primària, ja que es pot treballar tota classe de coses. És una manera molt engrescadora per als alumnes, per a poder introduir continguts curriculars i no curriculars" que ha dit en relació a la subcategoria context familiar i professional. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Molta importància. Forma part de l'aprenentatge integral del nen o nena, tant a escala de contingut i no contingut. Els jocs didàctics acostumen a englobar els diferents àmbits i coneixements, com per exemple la llengua, les matemàtiques, l'atenció Amb el joc didàctic es pot treballar tota mena d'aspectes" que han dit en relació a la subcategoria context familiar i professional.
Estímul joc didàctic (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Hi ha jocs didàctics sensorials, per tant, tot el tema sensorial a una persona amb autisme en general li agrada molt, el fet de tocar, d'experimentar, de textures. Tanmateix, hi ha persones que senten rebuig cap aquests estímuls, com sempre diem, depèn de cada nen o nena" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.

- Professional 2 (TotTeràpia): "Molts tipus d'estímuls. Aquí al centre treballem molt la motricitat fina i grossa" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Es poden treballar tot tipus de sentits, per tant, tota classe d'estímuls. A partir del joc didàctic es pot treballar qualsevol aspecte sensorial" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Estímuls auditius, visuals, associatius, etc. Tanmateix, s'ha de tenir en compte que els nens amb autisme són hipersensibles i depenent del grau de la hipersensibilitat que mostri aquests estímuls poden causar rebuig" que han dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Sobretot els sentits i l'experimentació. Per exemple, l'experimentació a través del joc didàctic per tal de focalitzar tot el que fem en els seus sentits i que ells puguin prestar la màxima d'atenció en aquest joc que li estem oferint" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Tots, estímuls bàsics sensorials per treballar tota la integració sensorial, tota l'estructura lligada al mateix cos, treballar sensibilitzacions, interoceptius, etc." que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "En primer lloc, el tema de

	<p>l'expressió, pot ser una manera o via a través de la qual els alumnes amb TEA puguin arribar a expressar-se verbal o no verbalment alguna cosa. En segon lloc, el tema de la comunicació i el treball de sentits" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Sobretot tota classe d'estímuls sensorials. És un aspecte a treballar amb nens amb autisme, i el joc didàctic per la seva polivalència ho permet" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Estímuls sensorials, emocionals, comunicatius i expressius. El joc didàctic és molt ampli, útil i polivalent" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Tota classe d'estímuls; visuals, auditius, manipulatius, etc. El joc didàctic és un recurs molt útil en línies generals" que han dit en relació a la subcategoria estímuls.
Comunicació verbal (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Puc mencionar sobretot l'aspecte de desenvolupament del llenguatge, a conseqüència que els TEA tenen grans mancances en aquest aspecte i al mateix temps, durant el joc didàctic es pot lligar-ho amb el tema de l'empatia a través de l'augment de mirades o gestos cap als seus companys o companyes d'aula" que han dit en relació a la subcategoria comunicació verbal. - Professional 2 (TotTeràpia): "Segons el grau i les característiques d'un infant amb autisme, la

comunicació verbal pot ser un aspecte complicat, a conseqüència, que tenen mancança amb el tema de l'abstracció i el simbolisme. Per tant, el llenguatge és molt limitat tot i que gràcies al joc didàctic es pot treballar molt bé el tema de desenvolupament de la comunicació i el llenguatge" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.

- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Depenent del grau de suport que necessita la persona amb TEA, es necessitarà un tipus de llenguatge o un altre perquè aquesta persona pugui participar durant el joc didàctic. Per exemple, pel que fa a llenguatge oral, potser en alguns casos s'haurà d'adaptar amb frases més curtes amb un missatge més senzill, amb frases que es converteixin en una única paraula per tal que la comprensió sigui més accessible per al TEA" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Molts alumnes amb TEA van arribar a l'escola sense llenguatge verbal, i el van anar desenvolupament, a mesura que van anar connectant a l'aula a través d'activitats i jocs didàctics amb el suport extern de logopedes, psicòlegs, vetlladors, etc." que han dit en relació a la comunicació verbal.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "El que més observem i treballem durant el joc didàctic, és el fet de les demandes, ja que tenen una comunicació limitada. Durant el joc didàctic es pot treballar el desenvolupament del llenguatge i vocabulari" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Durant el joc didàctic treballem amb

sistemes alternatius i augmentatius. Es poden comunicar d'una altra manera, a conseqüència que alguns d'ells no tenen desenvolupat l'aspecte de comunicació verbal o el tenen molt limitat. Així doncs, el joc didàctic és una eina positiva per poder observar i treballar aspectes d'interacció, socialització, joc col·laboratiu entre altres coses" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.

- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Depèn del grau d'autisme i del tipus de joc didàctic. Es poden observar expressió i llenguatge verbal en general molt limitat i rígid" que ha dit en relació a la comunicació verbal.
- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "A través del joc didàctic es pot treballar i observar un augment en el desenvolupament del llenguatge i vocabulari, com per exemple a través de la repetició de paraules o vocals" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.
- Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "A l'escola utilitzem molt la metodologia PECS per tal que el nen o nena amb autisme efectuï demandes durant el joc didàctic. Això no obstant, amb alumnat que no té comunicació verbal es força complicat en línies generals treballar segons quins aspectes verbals si no és amb suports alternatius" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació no verbal.
- Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "A través del joc didàctic pots observar i aprofitar per treballar amb un TEA la intenció comunicativa, el desenvolupament del llenguatge i de la

	<p>comunicació envers el vocabulari, l'estructuració, entre altres aspectes" que han dit en relació a la subcategoria comunicació verbal.</p>
<p>Comunicació no verbal (SC1)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Amb relació a la comunicació no verbal podem observar durant el joc didàctic el tema dels gestos per efectuar alguna demanda i utilització de pictogrames durant el joc didàctic" que han dit en relació a la subcategoria comunicació no verbal. - Professional 2 (TotTeràpia): "Contacte ocular, atenció conjunta, gestos comunicatius, gestos mímic. Tota la comunicació no verbal en si que pot aparèixer durant el joc didàctic" que ha dit en relació a la comunicació no verbal. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Per a les persones amb autisme la comunicació no verbal és un dels aspectes més complex de poder comprendre. Aleshores, si la persona amb autisme no té les capacitats o habilitats desenvolupades per comprendre els contextos de comunicació no verbal durant el joc didàctic, li serà més difícil. Ara bé, hi ha suports alternatius a la comunicació que afavoreixen tots aquests aspectes; pictogrames, llenguatge de signes, poder parlar més a poc a poc, poder cridar l'atenció de la persona amb sons per tal que en miri durant el joc didàctic" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació no verbal. - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Hi ha molts moments de comunicació no verbal durant el joc. Principalment, el que podem observar és el fet que el nen toqui o miri el

	<p>joc, ja que això mostra interès cap al joc didàctic" que han dit en relació a la comunicació no verbal.</p> <ul style="list-style-type: none">- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "El que més observem és el contacte visual durant la comunicació no verbal. Molts TEA tenen mancança en aquest aspecte com també el fet dels gestos durant el joc didàctic" que ha dit en relació a la comunicació no verbal.- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Es pot observar durant el joc didàctic; aspectes comunicatius no verbals com el tema de gestos, expressions facials, aspectes visuals. Són coses que amb l'autisme s'ha de treballar molt i el joc didàctic ajuda molt" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació no verbal.- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Puc mencionar sobretot l'aspecte del contacte visual, a conseqüència que els TEA tenen grans mancances en aquest aspecte i al mateix temps, durant el joc didàctic es pot lligar-ho amb el tema de l'empatia a través de l'augment de mirades o gestos cap als seus companys o companyes d'aula" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació no verbal.- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Puc mencionar aspectes com el tema dels gestos, de les emocions amb expressions facials, d'accions com saltar i fer gestos. A través de l'aparell motor es pot millorar la comunicació verbal a condició que tot això vagi acompanyat d'interpretacions per tal d'ajudar al nen amb autisme a comprendre millor la situació, el gest, l'acció, les emocions" que ha dit en relació a la subcategoria comunicació no
--	---

	<p>verbal.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "L'expressió facial, el plor, el crit, el riure, l'establiment de vincles" que ha dit en relació a la comunicació no verbal. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "La mirada, els gestos, l'acompanyament de gestos amb paraules, les expressions facials. Tanmateix, sempre posant especial importància en el fet d'explicar el perquè es fan aquells gestos o expressions facials per tal que el nen amb autisme compregui també el tema de les emocions positives i negatives" que han dit en relació a la subcategoria comunicació no verbal.
Aspectes negatius i solucions (SC1)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Conflictes que poden sorgir a conseqüència que volen jugar de manera individual i no de manera col·laborativa, no respectar els torns durant el joc, utilitzar els elements del joc didàctic de manera incorrecta, voler sempre el mateix joc didàctic i no acceptar de nous" que han dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions. - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Amb relació a possibles solucions, si un TEA no vol jugar a cap joc didàctic, utilitzem molt el pacte. Per exemple, jugar una mica a un joc que no li agrada tant i després jugar amb un altre que sí que li agrada, parlaríem d'una mena de reforçador" que han dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.

- Professional 2 (TotTeràpia): "Amb relació als aspectes negatius, principalment la frustració. Amb el tema de les solucions, el primer és conèixer a l'infant per saber el tema dels interessos, nivell i quin joc didàctic és més adequat i, en segon lloc, el fet d'utilitzar l'anticipació i explicar-li a l'infant que farem abans d'iniciar cada acció" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.
- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "L'aspecte negatiu que més puc observar durant el joc didàctic amb autisme és el fet que no hi hagi els suports suficients perquè aquella persona amb autisme compregui el joc, ja que aquell nen o nena no podrà gaudir de l'aprenentatge i del desenvolupament del joc a conseqüència els suports que ha obtingut no són els suficients. Un segon aspecte negatiu és el fet de la comprensió, pel fet que si un joc està per sobre de les capacitats intel·lectuals de l'infant, el pot frustrar" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.
- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Observar al nen, i esbrinar quines capacitats i necessitats té durant el joc didàctic i oferir-li tants suports visuals (pictogrames, llenguatge de signes, parlar de manera més pausada, utilitzar llenguatge senzill, disminuir la llum, jugar en un espai sense soroll, etc.)" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Com aspectes negatius, el fet de no saber seguir unes normes, alta frustració, no saber perdre, no acceptar jugar d'una determinada manera a conseqüència entre altres coses per la seva rigidesa i inflexibilitat personal i social"

que han dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.

- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Com a solucions sempre diem que en aquests casos, no s'ha de deixar de jugar. Introduir cada dia o setmana una norma nova, premiar tots els avenços que fa amb relació al joc didàctic, treballar les relacions socials, retirar el joc en el moment negatiu i tornar a començar poden ser solucions útils amb TEA" que han dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "En alguns casos poder sorgir conductes disruptives, a conseqüència que el joc didàctic no sigui del seu agradat i fins i tot conductes agressives, com a resultat del fet que no volen mostrar interès envers el joc, no sàpiguen jugar i, per tant, es frustrin" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Com a solucions davant situacions negatives fem servir l'anticipació, ja que en infants amb autisme, si no se'ls anticipa tot el que es farà, en aquest cas durant el joc didàctic, es desorienten i és quan poden aparèixer conductes negatives" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Durant el joc didàctic poden tolerar malament la frustració, el fet de perdre, el joc col·laboratiu, els torns d'espera. Aquest tipus de situacions les viuen molts malament, tot i que les intentem transformar en oportunitats d'aprenentatge. Els aspectes negatius principalment venen a conseqüència de la interacció

	<p>amb altres companys i companyes de classe" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "El primer aspecte que se'm ve al cap és la frustració, a conseqüència que un TEA en el moment que no arriba a entendre l'objectiu del joc o no entenen el perquè o com es fa pot arribar a generar una gran frustració, que depèn del grau d'autisme, poden sorgir conductes de crisi" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions. - Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Com a solució principal envers situacions negatives durant el joc didàctic i en general davant situacions negatives amb TEA, és la utilització de l'anticipació, ja que com més anticipis, més expliquis, més entengui ell el perquè de les coses, la frustració es rebaixa considerablement" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions. - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Moltes vegades es poden enfadar amb companys o companyes perquè volen passar al següent joc, perquè han perdut, per tema d'interacció social o contacte físic. Aquests moments són clau el fet de poder reconduir la situació a través de pictogrames, anticipació, paraules per tal d'ajudar al fet que el nen pugui expressar el que li està passant. Per part del professional utilitzar el reforç és molt útil (frase textual de l'entrevista amb la professional del Centre educatiu terapèutic TEA)". - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Intolerància a la frustració, utilitzar els
--	--

	<p>elements del joc de manera espontània, incapacitat per entendre i seguir les normes i la finalitat del joc, dificultats per compartir el joc amb altres persones" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Nosaltres funcionem molt amb instruccions visuals amb pictogrames, treballem amb la metodologia Teacch a l'escola. Intentar solucionar situacions negatives juntament amb estructura i anticipació en tot moment és clau amb TEA" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "El fet de perdre, jocs de col·laboració, d'interacció, d'adaptar-se a canvis en les situacions del joc, etc. Tanmateix, pensem que no són aspectes negatius, sinó al contrari, són aspectes positius, ja que és una forma natural de treballar de manera conjunta entre adult i nen unes coses que li poden passar en el seu dia a dia i a més en un context com l'escola, on se sent protegit, amb els seus referents, amb el seu grup d'iguals. No deixen de ser situacions enriquidores per al nen o nena amb TEA" que han dit en relació a la subcategoria aspectes negatius i solucions.
Activitats (C2)	
Tipus d'activitats (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Aquí a l'escola per treballar el tema de l'autonomia personal i social hem introduït l'anomenat racó Teacch. És un racó per tal de treballar l'autonomia amb material que ja coneix el nen amb TEA per tal d'evitar que

sorgeixin aspectes negatius com per exemple, la frustració. Això no obstant, el nen o nena agafa l'activitat, la fa i la guarda de manera autònoma, sempre amb un treball al darrere a través d'una aula SIEI i d'espèrs posar-ho en joc a l'aula ordinària. Per tant, s'ha d'anar treballant perquè no és fàcil en certs moments, a conseqüència que no sempre el tutor de l'aula ordinària ho sap aplicar de manera adequada quan no estem els professionals d'atenció a la diversitat. Ara bé també portem a terme el treball de rutines en diferents moments a través del pati i estem amb coordinació amb el menjador per tal que els nens TEA treballin moltes coses de les quals fem durant el matí" que han dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professional 2 (TotTeràpia): "Moltes, per exemple tenim una agenda i seguim unes determinades rutines. Tanmateix, aquí en el centre tenim un espai, que és com una petita escola, que l'anomenem "teràpia intensiva per a nens amb TEA", on quan arriben es treuen les sabates, donen el bon dia, es renten les mans, parant taula per esmorzar i la desparen, es renten les dents. En aquest espai estructuram i decidim el que farem durant el dia i treballem tota classe d'aspectes relacionats amb l'autonomia personal i social juntament amb altres professionals, com terapeutes ocupacionals" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.
- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "A part del joc, treballem també molt la metodologia Teacch. A través de tenir totes unes tasques organitzades en un ordre que s'han d'anar realitzant a través de suports d'imatges com de paraules depenent de la capacitat del nen o nena amb TEA. Per tant, a través de Teacch treballem molt l'autonomia personal i social" que

ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "El tema dels hàbits. Cada dia es fan uns hàbits arribar a l'escola; treure's la jaqueta, la motxilla, etc. Des de l'etapa infantil i a segon de primària normalment ja estan assolits, gràcies en part al treball d'integració en les aules de les professionals com nosaltres del SIEI, fem un acompanyament i treball de l'autonomia personal i social, d'hàbits, etc." que han dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Fem excursions a zones properes de l'escola, acostumem a anar a parcs infantils i en diferents moments del curs celebrem diferents festivitats, com per exemple en el Nadal o el Carnaval; fer cagar el tió, que els hi agrada molt o ens disfressem al Carnestoltes i a l'estiu, fem guerres d'aigua al pati" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "El tema de l'autonomia personal i social és transversal, és a dir, no hi ha activitats concretes per treballar aquest aspecte de manera específica, algunes sí, però en general, és un aspecte que ho treballem amb totes les activitats i les rutines que portem a terme aquí al centre. Volem que siguin el màxim d'autònoms possible a l'escola i a casa; amb relació al cuidat personal, ser responsables de les seves coses, etc. Tanmateix, fem activitats concretes fora de l'escola com; anar al supermercat, anar amb transport públic, sortir al carrer per tal que treballin l'autonomia i siguin autònoms a la vida adulta" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Una de les activitats que tractem més a l'aula perquè treballin l'autonomia personal i social amb alumnes amb TEA, és el fet d'utilitzar l'agenda. És un recurs que amb el pas dels cursos d'alumne en general i específicament l'alumnat amb TEA ha de fer-ho personal. Un alumne amb TEA se'l pot acompanyar al fet que faci servir l'agenda dintre i fora de l'escola per tal d'aconseguir que en algun moment ho faci de manera autonomia. Així doncs, en el centre tenim alumnes d'ESO amb diagnòstic TEA que no fan servir correctament l'agenda, que depenen del company, del tutor, dels pares, etc., per tal d'organitzar-se i planificar-se" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "A part del joc didàctic, en el centre, fem servir moltes activitats davant el mirall. Intentem fer sempre activitats que ajudin als nens a ser el màxim d'autònoms possibles, com per exemple a través de l'agenda del joc o l'agenda d'autonomia. Són agendas que es fan a través de pictogrames amb l'acompanyament si és necessari del tutor portant a terme activitats com; posar-se les sabates, posar-se la jaqueta. També fem activitats fora del centre, com anar d'excursió" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "A l'escola treballem d'acord amb la metodologia Teacch. És una metodologia en gran part, que treballa el tema de l'autonomia. Cada aula té un racó de treball autònom, a través d'una metodologia d'esquerra a dreta i treballem el fet de l'autonomia amb l'alumnat. Per un altre costat, també treballem l'autonomia personal a través d'anar a la piscina; vestir-se i desvestir-se en els vestuaris, en el lavabo

canvis d'higiene, per tal que mostrin la màxima col·laboració possible. En l'etapa de secundària portem a terme activitats de bugaderia, de restaurant, de cafeteria; preparen esmorzars, preparant les aules de l'escola, van a comprar al supermercat" que ha dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

- Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Hi ha un projecte a l'escola anomenat "padrins i fillols". Aquest projecte consisteix en el fet que els nens més grans tenen assignat un alumne més petit i han de fer activitats diverses compartides. A través d'aquest projecte, treballen per parelles, per trios, accions de compartir, iniciativa, responsabilitat. Aquest projecte per alumnes amb TEA és una activitat molt enriquidora perquè treballen coses on presenten mancances i que amb l'ajuda de la seva parella o dels professionals a través de l'acompanyament ho acaben aconseguint" que han dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.
- Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "A cada classe hi ha uns càrrecs assignats, per tant, fan activitats de realitzar càrrecs on es treballa l'autonomia personal i social" que han dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.
- Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "A cicle mitjà també fan teatre, i els nens amb TEA ho saben fer molts bé a conseqüència que com són rígids i pautats, deien la seva part de l'obra molt bé i també desenvolupàvem el tema de l'expressió verbal, gestual, etc." que han dit en relació a la subcategoria tipus d'activitats.

<p>Benefici personal i social (SC2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Treballar autonomia personal i social, relacions socials, aprenentatges, per tant, és benefici per al nen o nena amb TEA com també per als seus companys i companyes de classe i del seu entorn" que han dit en relació a la subcategoria benefici personal i social. - Professional 2 (TotTeràpia): "Tot és important, com més coses es facin amb un nen o nena amb TEA millor, el benefici personal i social de les activitats del centre per treballar diferents aspectes personals i socials pot ser molt gran, ja que els hi aporta molta riquesa, tant la teràpia que per a un TEA és molt important com el joc que és una part essencial d'aprenentatge, per tant, és cercar un equilibri entre aquest conjunt de coses per tal que el nen o nena és benefici a escala personal i social" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Per exemple el benefici personal i social que pot aportar treballar a través d'una metodologia Teacch a un TEA és a conseqüència que les persones amb autisme tenen dificultats amb les funcions executives entre elles, l'organització i la planificació, aleshores, aquest tipus de metodologia, dona suport en aquest aspecte, que és l'organització i planificació de les tasques, per tant, afavorim i treballem en el centre l'autonomia" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social. - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "El fet de saber acceptar que hi ha unes normes tant a l'escola de funcionament i de rutina, com per jugar, per tant, a tots els llocs que hi ha normes i s'han de complir i que estan posades socialment" que han dit en relació a la
---	--

subcategoria benefici personal i social.

- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Sobretot que gaudeixin de moments lúdics i treballin la socialització sense sortir-se molt de la seva rutina, tot i que pensem que és important també canviar algunes vegades algunes activitats que ocupin el mateix temps de les establertes, per tal que ells experimentin i treballin estímuls nous" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Aquestes activitats complementàries al joc didàctic poden aportar als nens i nenes amb TEA un benefici personal i social molt positiu, a conseqüència que, es pot treballar qualsevol àrea personal i social de desenvolupament" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Benefici personal i social amb relació al desenvolupament de l'autonomia i en el cas del joc didàctic el tema de connectar més amb altres persones a escala social i d'empatia" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social.
- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Totes aquestes activitats comporten que hi hagi una millora personal i social en el nen o nena, pel que fa a l'aprenentatge, de comunicació, d'atenció, de paciència, de comprensió, de seguir instruccions i normes, d'autonomia, i es van treballant acord amb l'evolució del nen o nena" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social.

	<ul style="list-style-type: none"> - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Jo penso que un bon treball a través del joc didàctic pot beneficiar a escala personal i social posteriorment al fet que el nen tingui més èxit amb activitats complementàries" que ha dit en relació a la subcategoria benefici personal i social. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Tota mena de benefici personal i social, des de la socialització a tolerar la frustració en moments del seu dia a dia" que han dit en relació a la subcategoria benefici personal i social.
Estímuls activitats (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Estímuls sobretot d'autonomia i de relació social" que han dit en relació a la subcategoria estímuls. - Professional 2 (TotTeràpia): "Nosaltres fem Teràpia ocupacional, fem logopèdia, per tant, treballem molt la regulació del cos, el llenguatge bàsic, comprensió de contextos, la integració sensorial, a conseqüència que els sentits han d'estar ben integrats per tal que el cervell faci les funcions que s'espera que facis" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Amb la metodologia Teacch el nen o nena pot treballar diferents estímuls, però no és tan favorable com el joc didàctic, ja que el joc didàctic té aspectes més aspectes favorables que la metodologia Teacch en el sentit de treballar moviment, motivació" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.

- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Depèn del que tu vulguis treballar amb el nen o nena amb autisme, faràs unes activitats o unes altres, acord amb les necessitats i perfil de l'infant per tal de potenciar les coses que ja té assolides, i proporcionant-li els recursos adients per tal que comenci a tenir les coses que encara no té, i un cop hi hagi un equilibri entres les coses que té assumides i les que li falten per assolir, doncs, treballem altres estímuls, acord amb objectius reals, senzills i progressius" que han dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Es poden desenvolupar molts estímuls a través d'aquestes activitats, com per exemple, tot el tema dels sentits, de l'experimentació a través de bombolles de sabó, a desenvolupar l'expressió i la creativitat, a conèixer l'entorn. Tot aquest tipus d'activitats i estímuls són molt positius per a ells si es treballen de manera adequada" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Es poden desenvolupar tota classe d'estímuls, a conseqüència que totes les activitats i tots els jocs que portem a terme amb els nens i nens de l'escola estan pensades perquè es treballin tota mena d'àrees personal i social i, per tant, tota mena d'estímuls cognitius, emocionals, personals, socials, físics." que han dit en relació a la subcategoria estímuls.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Desenvolupament de l'expressió, el creixement personal, en si tots els estímuls, depenent de l'activitat que es porti a terme amb l'infant" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls.

	<ul style="list-style-type: none"> - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Molts estímuls, per exemple la creativitat, l'experimentació, l'expressió, les olors" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Autonomia personal i social, autodeterminació, capacitat de reacció, tot tipus d'estímuls en si" que ha dit en relació a la subcategoria estímuls. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Desenvolupament de l'autonomia personal i social, joc col·laboratiu, coneixement, expressió, els sentis" que han dit en relació a la subcategoria estímuls.
<p>Aprenentatges (SC2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Aprenentatges bàsics per un nen o nena amb autisme, com l'autonomia, les relacions socials, gestió de conflictes, gestió de la frustració" que han dit en relació a la subcategoria aprenentatges. - Professional 2 (TotTeràpia): "Es poden aprendre tot tipus d'aprenentatges, des de conèixer el mateix cos, saber com camines, saber les parts del cos, a escala sensorial integrar bé les coses, etc.," que ha dit en relació a la subcategoria aprenentatges. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Per exemple amb la metodologia Teacch el nen o nena pot aprendre i adquirir aprenentatges d'organització i planificació, ja que això pot afavorir

	<p>l'autonomia tant de contingut acadèmic com tasques de la vida diària" que ha dit en relació a la subcategoria aprenentatges.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "El nen o nena amb TEA pot desenvolupar i treballar tota classe d'aprenentatges; de llengua, de números, d'habilitats socials, de comprensió, etc.," que han dit en relació a la subcategoria aprenentatges. - Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Des de l'escola nosaltres intentem que aprenguin que les rutines per a nens com ells és fonamental i essencial tant a escala personal com social" que ha dit en relació a la subcategoria aprenentatges. - Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Es poden aprendre tot tipus d'aprenentatges, concretament aprenentatges funcionals i significatius. Volem que siguin aprenentatges que els serveixin per a alguna cosa i que siguin útils per al seu desenvolupament de la vida diària i de la seva autonomia personal i social acord sempre amb les potencialitats i mancances de cada nen o nena de l'escola" que ha dit en relació a la subcategoria aprenentatges. - Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Autonomia, creixement personal, empatia, habilitats socials" que ha dit en relació a la subcategoria aprenentatges. - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "De tota mena d'aprenentatges, números, lletres, comunicació, emocions, socialització, interacció, torns d'espera, comprensió
--	--

	<p>d'instruccions verbals i gestuals" que ha dit en relació a la subcategoria aprenentatges.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Tot tipus d'aprenentatges, nosaltres ho basem tot en el tema de l'autonomia personal i social" que ha dit en relació a la subcategoria aprenentatges. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Molts aprenentatges, emocionals, socials, acadèmics" que han dit en relació a la subcategoria aprenentatges.
Observació activitats de joc (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Podem percebre el desenvolupament i millora de les relacions socials amb companys i companyes d'aula, amb els tutors com també una millora rellevant en el seu comportament a classe, a escala d'autonomia i que no necessita tant acompanyament" que han dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc. - Professional 2 (TotTeràpia): "Gràcies a les activitats de joc el nen o nena es vincula millor, més motivat/a, més concentrat/a, i es pot treballar de manera molt positiva el vincle emocional, ja que és una manera de gaudir i passar-ho bé, per tant, les observacions que puc fer envers activitats de joc és que és essencial per al nen o nena amb autisme" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Desenvolupament i millora de l'aprenentatge significatiu a conseqüència que hi ha més motivació" que ha dit en relació a la subcategoria

observació activitats de joc.

- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Molts beneficis, podem veure que les activitats de joc aporten al nen aprenentatge i a la vegada felicitat, a conseqüència que si el nen o nena està content i motivat de segur que aprendrà més fàcilment del fet que si està desmotivats i sense interès. Amb nens amb autisme moltes vegades ens trobem en el fet que és difícil captar l'atenció d'un nen amb TEA, llavors a través del joc ho podem aconseguir i també podem percebre els gustos i motivacions d'aquell nen o nena amb relació a les diferents matèries o aspectes personals i socials" que han dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Els TEA els hi costa molt admetre l'error, per tant, si veuen que una activitat de classe no la podran completar ja no s'esforcen i es neguen, en conseqüència, a través del joc i d'activitats complementàries ajuden al fet que puguis treballar alguna cosa amb ell de manera diferent i entretinguda del currículum" que han dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Es poden notar molts beneficis, sobretot, amb el tema de saber esperar i la tolerància com també en el desenvolupament de la creativitat, d'expressió d'emocions i de relacions socials" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Puc observar moltes coses positives,

	<p>a conseqüència que són activitats on es respira un ambient més distes. El joc pot portar que certes accions que s'han de fer en un ambient més obert en el sentit del fet que poden sorgir coses diferents de les tasques acadèmiques, que hi hagi més motivació, creativitat, diversió, més desenvolupament social i de comprensió" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Les activitats de joc poden aportar a un nen o nena amb autisme molt creixement personal, millora d'habilitats socials i de la seva autonomia personal i social" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc. - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Puc observar múltiples beneficis, a través d'activitats de joc pots captar més fàcilment l'atenció d'un TEA, per tant, l'aprenentatge serà molt més efectiu i fàcil, a més de treballar i desenvolupar millor el vincle, com a resultat, el joc és essencial i es pot utilitzar per aprendre moltes coses" que ha dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Principalment, el fet de gaudir i el desenvolupament d'expressió d'emocions, l'intercanvi comunicatiu, la relació entre iguals" que ha dit en relació a l'observació activitats de joc. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Desenvolupament d'àrees personals i socials, tot i que volem remarcar que el progrés en el nen o nena amb autisme a vegades pot ser molt lent
--	---

	<p>i es veuen els resultats a llarg termini" que han dit en relació a la subcategoria observació activitats de joc.</p>
<p>Perspectiva familiar i professional (C3)</p>	
<p>Metodologies i estratègies (SC3)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "L'estructuració de les tasques és molt important acompanyat per exemple d'una tira de velcro amb pictogrames, que és el que posteriorment serveix de guia i permet portar a terme pactes amb el nen o nena, els hi dona seguretat tant a les aules SIEI com a les aules ordinàries" que han dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Utilitzar la metodologia Teacch i fer servir material específic per treballar aspectes com la comunicació i el llenguatge en una intervenció socioeducativa és essencial per a un infant amb autisme" que han dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Minimitzar estímuls, intentar que tot estigui ben organitzat i planificat, tenir el material adaptant i llest per tal que el nen o nena no hagi d'esperar i causar-li frustració o nerviosisme, que sigui tot previsible per als alumnes amb TEA" que han dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Professional 2 (TotTeràpia): "Nosaltres fem servir la Teràpia ocupacional, per tal de treballar la

integració sensorial i la prospecció, concretament per treballar moviment i cos, la coordinació. També fem servir altres teràpies, com una Teràpia molt innovadora anomenada neurologia funcional, que ve dels Estats Units, ja que ajuda a estimular el cervell i desenvolupar àrees que estan menys estimulades a través d'exercicis físics o inputs sensorials, amb ulleres de colors, mínimes descàrregues elèctriques en el braç o cames" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.

- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Moltes, tot i que les que apliquem aquí en el centre són a través de la metodologia Teacch, treballem amb PECS per treballar tot el tema de pictogrames i també a través del model SCERTS" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Les metodologies i estratègies que hauries de tenir dintre de qualsevol infant, perquè hi ha les mesures universals, les mesures addicionals i les mesures intensives, nosaltres som les que oferim les mesures intensives a conseqüència que donem aquest suport més intensiu a l'infant des del d'apartament de SIEI de l'escola, però s'ha de tenir en compte que aquest infant forma part d'una classe, per tant, aquest infant ha d'estar inclòs en tot el que s'hagi de fer a classe, ha de poder donar resposta a l'aprenentatge cada infant de classe, tingui o no algun tipus de diagnòstic" que han dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "La metodologia i estratègies s'ha d'adaptar al teu grup d'aula, per tant, amb alumnes TEA en aules SIEI, s'ha de posar o fer coses més

visuals, has de portar a terme molta més anticipació, has de portar a terme accions amb recompenses positives, en moments negatius has de canviar contextos i espais, doncs, metodologies molt més obertes i a través de projectes variats i grups en certes ocasions canviant, ja que per a un TEA no li va bé, però en el fons li pot ajudar a desenvolupar adaptació a diferents situacions personals i socials" que han dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.

- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Utilitzem molt la metodologia Teacch com també els PECS, per tant, per treballar activitats i jocs a l'aula i fora d'ella ens basem principalment en aquestes dues metodologies, com per exemple per portar a terme activitats i jocs d'associació, matemàtics, de classificació de formes i colors, de motricitat" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "N'hi ha algunes que són específiques per l'autisme, per exemple, nosaltres aquí a l'escola fem servir molt la metodologia Teacch, els suports visuals, el suport conductual positiu, i a partir d'aquí, també hi ha metodologies i estratègies per treballar el tema de les habilitats socials a través de programes com el Superflex" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "L'anticipació és clau, ja que és una de les metodologies o estratègies que és més eficient per als alumnes amb TEA a conseqüència que per la seva rigidesa i esquematització, ja que si tenen tot de manera anticipada, els hi aporta una pau mental més gran i poder estar millor preparats" que ha dit en

	<p>relació a la subcategoria metodologies i estratègies.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Es pot utilitzar Teacch, pictogrames, la metodologia ABA i conducta verbal" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Nosaltres treballem molt amb la metodologia Teacch, per la seva estructura que necessiten els nens i nenes amb autisme, pels seus racons de relaxació i d'estimulació d'autonomia, per organitzar horaris i instruccions individuals, per treballar aspectes visuals com també a través dels PECS per treballar la comunicació i l'estimulació sensorial i la hipersensibilitat" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Anticipar les coses, observar molt les conductes i estímuls, fer servir pictogrames i altres suports visuals diferents en el dia a dia, molta organització i planificació, instruccions senzilles, abaixar el to de veu, autocontrol emocional, posar-se en la pell del nen o nena amb TEA, estar en contacte amb el tutor referent i que hi hagi una comunicació fluida" que ha dit en relació a la subcategoria metodologies i estratègies.
Treball amb les famílies (SC2)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Sí que treballem amb les famílies, els hi donem pautes, rutines i indicacions perquè treballin coses que fem a l'escola a

	<p>casa amb el seu fill o filla a escala per exemple d'autonomia" que han dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 2 (TotTeràpia): "Treballem molts amb les famílies, ja que tots som un equip, i les coses que treballem aquí al centre també els nens i nenes les puguin treballar en el context familiar" que ha dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Treballem amb les famílies, a conseqüència que l'acompanyament familiar és essencial i necessari de la nostra intervenció, per tant, els hi donem pautes perquè treballin a casa" que ha dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies. - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Nosaltres ens coordinem amb les famílies mínim quatre vegades al curs, al principi del curs abans de començar, i una vegada cada trimestre, per tant, si la família ho necessita ens reunim les vegades que faci falta" que han dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies. - Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Amb relació a les pautes i instruccions els hi fem arribar a les famílies com funcionem aquí a l'escola des del SIEI, a través d'aspectes de pictogrames, d'alimentació, d'estratègies" que han dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies. - Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "El treball amb les famílies a vegades pot ser
--	---

complicat, a conseqüència, que no sempre tenen temps o no segueixen les nostres indicacions o instruccions, per tant, si al final no es treballen les rutines o la forma de treballar igual que a l'escola és complicat que certes coses es consolidin" que ha dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies.

- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Treballem amb les famílies, tot i que ens agradaria poder-hi treballar més, ara bé, el contacte amb les famílies és diari a través de via presencial com telemàtica com trimestral, ja que cada trimestre tenim mínim una reunió amb la família de cada nen i nena de Bellaire per tal de parlar de rutines, estratègies, objectius, potencialitats del nen o nena, mancances, formacions" que ha dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Treballem amb les famílies a conseqüència que el context familiar i l'educatiu han d'anar plegats, ja que és una coordinació molt important, tant a escala de pautes i estratègies d'autonomia i d'habilitats socials sí que donem, per tal de fomentar certes activitats i accions que puguin fer tant a casa com a l'escola" que ha dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies.
- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Treballem amb les famílies i amb les escoles de manera conjunta, per tal que treballin les coses que fem aquí al centre pel que fa a autonomia, socialització, pictogrames a través de pautes i estratègies de tota classe, alimentàries, de comunicació, de conductes, de gestió emocional, etc." que ha dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies.

	<ul style="list-style-type: none"> - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "És molt necessari treballar amb les famílies, tot i no tenir contacte diari amb les famílies, a conseqüència que els alumnes de l'escola arriben i tornen de casa a l'escola amb transport, sí que tenim una plataforma anomenada Dinantia, que és una plataforma de comunicació escola - família. Tanmateix, fem acompanyament emocional, i proporcionem pautes, estratègies per tal de poder seguir treballant els aspectes de l'escola en el context familiar" que ha dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Sí, treballem amb les famílies, a través de reunions tutor, família, professionals d'atenció a la diversitat i l'EAP, per tal de donar orientació i assessorament a les famílies a través de pautes, estratègies i protocols amb TEA" que han dit en relació a la subcategoria treball amb les famílies.
Habilitats útils TEA (SC3)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Molta paciència, autocontrol i gestió emocional en situacions negatives, flexibilitat, empatia, organització, mediació" que han dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA. - Professional 2 (TotTeràpia): "Ganes de treballar, els nens amb TEA són persones molt interessants, especials, peculiars i tenen molta capacitat per segons quines coses i d'altres tenen mancances tot i que s'ha d'anar cercant el seu equilibri com un puzzle" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.

- Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Dependrà de les necessitats i capacitats d'un nen o nena amb TEA, tot i que totes les persones amb autisme necessiten suport tant amb el tema de les relacions socials com de comunicació, per tal d'entendre tots els contextos, també necessiten suport amb aspectes de regulació emocional, com per exemple tota la part d'integració sensorial, reconeixement de les emocions autoregulació i finalment també necessiten suport amb tema de transicions, és a dir, totes les coses que un nen amb autisme ha de pensar abans d'arribar a una meta o objectiu" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "El treball de totes les habilitats és important amb el TEA, tot i que un bon treball i desenvolupament d'habilitats socials és molt útil per aquests nens i nenes" que han dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "La paciència, l'autoregulació emocional i les habilitats socials" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "Habilitats comunicatives, habilitats socials, habilitats conductuals i de regulació d'emocions, habilitats d'autonomia, habilitats d'oci, habilitats personals, adaptatives, entre moltes altres" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Sobretot empatia, per la seva peculiar mentalitat dels TEA, ja que ells a vegades senten coses que poden patir coses que

	<p>per a qualsevol altra persona no són importants, conèixer el seu nivell d'angoixa i estrès per analitzar i ajudar al nen o nena amb autisme" que ha dit en relació a habilitats útils TEA.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Habilitats d'imitació, de comprensió, autocontrol, habilitats executives, d'habilitats d'autonomia, habilitats socials, etc." que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA. - Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Sobretot habilitats socials, habilitats comunicatives, ja que són dos aspectes on l'alumnat TEA presenta més mancances" que ha dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA. - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "Habilitats socials, autonomia personal i social i expressió de les emocions" que han dit en relació a la subcategoria habilitats útils TEA.
Aspectes importants TEA (SC3)	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 1 (Atenció a la diversitat) - Escola Sant Martí: "Rutina, organització i comunicació" que han dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA. - Professional 2 (TotTeràpia): "Anticipació, pautes i treballar el cos humà amb relació al moviment, coordinació, integració sensorial" que ha dit en relació a aspectes importants TEA. - Professional 3 (Aliats amb l'autisme): "Comunicació clara, rutines i anticipació" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.

- Professionals 4 (SIEI) - Escola Turó de Guiera: "Anticipació, estructura clara i reforç positiu" que han dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.
- Professional 5 (CEE Francesc Bellapart): "Les rutines, el vincle afectiu amb el seu entorn familiar i educatiu i la comunicació i el llenguatge" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.
- Professional 6 (Escola i Centre Terapèutic per a TEA): "La comunicació, l'autoregulació i la interacció" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.
- Professional 7 (Atenció a la diversitat) - Escola La Farga: "Per a un TEA és molt important l'aspecte de l'anticipació, les rutines a casa i a l'escola, ja que són alumnes molt rígids, organitzats i esquematitzats com també les habilitats socials" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.
- Professional 8 (ABC Centre educatiu terapèutic TEA): "Rutines, anticipació als canvis i comunicació augmentativa i adaptativa" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.
- Professional 9 (CEE Educació Especial Ca n'Oriol): "Per a qualsevol alumne amb TEA és molt important l'estructura, comunicació i autonomia" que ha dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.

	<ul style="list-style-type: none"> - Professionals 10 (SIEI) - Escola la Sínia: "El vincle, les relacions entre els altres i l'anticipació" que han dit en relació a la subcategoria aspectes importants TEA.
--	--

Taula 5: Tècnica de recollida d'informació - entrevista professionals. **Font:** elaboració pròpia

A continuació, es detalla un resum fet del total de les cinc famílies participants en la recerca aplicada.

Annex 7 (Família 1):

La família 1 manifesta que el joc didàctic és molt important a escala personal, social i emocional pel que fa a l'aprenentatge. Ara bé, remarquen que sempre han utilitzat amb el seu fill amb autisme el joc didàctic més que com una obligació que no com un aspecte d'oci. El seu fill respon positivament pel que fa al treball de la motricitat i experimentació de colors. Tanmateix, una de les funcions positives del joc és el fet que ajuda a desenvolupar el llenguatge i les emocions, dos aspectes on una persona amb autisme presenta grans mancances. Al seu fill li agraden jocs didàctics on surtin els seus personatges animats preferits i juguen a través de puzles, jocs de memòria i jocs de categoria. Això no obstant, destaquen que el joc didàctic en el context familiar i comptant amb una persona amb TEA ajuda a millorar el vincle entre la unitat familiar, a incrementar el llenguatge entre la persona amb autisme i la resta de membres com també el contacte visual. Finalment, expressen que el seu fill presenta frustració durant el joc en casos de dificultat a l'hora de resoldre el joc o en veure aquest com una obligació.

Per un altre costat, amb relació a activitats complementàries al joc didàctic destaquen que fer esport i activitats de la vida diària ajuden al seu fill a seguir un procediment amb un principi i un final. Tanmateix, aquestes activitats permet al seu fill amb autisme desenvolupar estímuls com l'exercici físic i la col·laboració entre molts més aspectes. En línies generals, la família 1 expressa que poden observar una millora d'autoestima i vincle en portar a terme activitats de joc amb el seu fill.

Per acabar, la família 1 utilitza molt la rutina amb el seu fill, la paciència i remarquen que per a ell la rutina, l'entorn i l'esport són essencials per al seu benestar personal, social i emocional.

Annex 8 (Família 2):

La família 2 li dona molta importància al joc didàctic, a conseqüència que una persona amb autisme aprengui a través de l'experimentació. Així i tot, el seu fill juga de diferents maneres, segons el joc han de modelar en més o menys mesura la seva conducta per treballar segons quins aspectes. El seu fill respon positivament a aspectes sensorials i és un dels aspectes que quan escull un joc ho té molt en compte. La família 2 considera que el joc didàctic permet a un infant amb autisme desenvolupar aspectes emocionals, personals i socials i mencionen que utilitzen jocs de cartes, jocs de memòria, jocs numèrics i jocs de construcció entre molts altres. Tot amb tot, el joc didàctic permet millorar el joc col·laboratiu en la unitat familiar com també el vincle en el cas del seu fill, sempre amb el suport de pictogrames per treballar comunicació, aprenentatges i gestos com el desenvolupament d'estímuls a escala de moviment, experimentació, motricitat i aprenentatges diversos. Per acabar, la família remarca que si un joc és massa difícil, el seu fill es pot autolesionar i, per tant, han de ser jocs didàctics curts i senzills.

Per un altre costat, amb relació a activitats complementàries al joc didàctic posen de manifest que són activitats basades en l'esport col·laboratiu com activitats de la vida diària, encara més, expressen que el benefici personal i social a escala d'autonomia i socialització pot ser molt positiu. Nogensmenys, aquestes activitats permeten treballar estímuls pel que fa a l'exercici físic, motricitat, autocura personal entre altres aspectes. La família 2 destaca que l'observació que poden fer envers activitats de joc amb el seu fill amb autisme va en direcció al fet que permeten estimular a escala personal, social i emocional, aspectes clau per a l'autisme.

Per posar punt final, l'observació, el sentit comú i la comunicació i formació entre totes les persones properes al seu fill, juntament amb la utilització de pictogrames, estructura, anticipació i la paciència amb el seu fill amb autisme són aspectes clau com també per a ell el fet de sentir-se estimat i tenir estructurat i planificat tot en el temps és vital pel seu benestar.

Annex 9 (Família 3):

La família 3 expressa que el joc didàctic és essencial, ja que és una manera divertida d'aprendre objectius i aspectes personals i socials. Tot amb tot, la seva filla pot jugar de diferents maneres; seguint la finalitat del joc, de manera esporàdica o de manera pautada. Tanmateix, respon de manera positiva al joc didàctic tot i que també en certes ocasions respon de manera negativa. Això no obstant, a escala de funcions la família 3 manifesta que el joc didàctic pot tenir moltes funcions positives a escala educativa, emocional, motivacional i d'estimulació ja sigui jocs organitzatius, numèrics, de puzles, etc. Tot amb tot, el joc didàctic en el context familiar segons la família 3 ajuda a millorar el vincle entre els membres de la unitat familiar tot i que en el cas de la seva filla es pot arribar a obsessionar amb certs jocs.

Pel que fa a les activitats complementàries al joc didàctic, anar en cavall i la Teràpia amb gossos segons la família 3 per a la seva filla és molt positiu. Malgrat això, aquestes activitats permeten desenvolupar autonomia, socialització i esport entre altres aspectes com també sentits, motricitat i coneixement de l'entorn. La família 3 remarca que l'observació que poden fer envers activitats de jocs és molt positiva, ja que millora l'autoestima de la seva filla amb autisme com també desenvolupa aprenentatges personals i socials.

Per acabar, la família 3, utilitza l'anticipació, les pautes i la flexibilitat amb la seva filla amb autisme en situacions crítiques. Tanmateix, expressen que per a la seva filla la salut, l'esport i la família són tres pilars essencials.

Annex 10 (Família 4):

La família 4 destaca que el joc didàctic per al seu fill amb autisme és un pilar essencial, ja que és un canal ideal per treballar aspectes personals, educatius i emocionals. Així doncs, en general juga de manera positiva i respon positivament als estímuls del joc didàctic. Tanmateix, el seu fill escull jocs didàctics de colors, textures, personatges coneguts o sons i juga amb puzles, jocs de lletres, números, blocs de construcció entre altres. Això no obstant, la família 4 destaca que el joc didàctic en el context familiar ajuda a una persona amb autisme a millorar el seu canal d'interacció amb la resta de membres de la família. Amb relació a la comunicació verbal, la família remarca que el nivell

del seu fill a escala verbal ha sigut gràcies al joc didàctic i, per un altre costat, per la qual cosa pel que fa a la comunicació no verbal l'augment de contacte visual, vincle emocional i reducció de la rigidesa ha sigut en part també al joc. Ara bé, segons quin joc didàctic pot mostrar obsessió, frustració o rebuig en certes ocasions.

Amb relació a activitats paral·leles al joc didàctic, les activitats a l'aire lliure com també quotidianes són essencials per al seu fill amb autisme, ja que ajuden a millorar la seva adaptació a l'entorn, confiança, desenvolupament de relacions socials, millora de la conducta la seva capacitat cognitiva entre molts més altres aspectes a la vegada que pot desenvolupar tota classe d'estímuls segons la mare. Això no obstant, la família expressa que l'observació que poden fer envers activitats de joc amb el seu fill amb autisme són més que positives perquè ajuden entre altres coses a l'autoregulació, a millorar la comprensió de l'entorn, ha augmentat el seu interès social.

Per acabar, la família 4 posa de manifest que utilitzen la Teràpia ocupacional i els PECS amb el seu fill amb TEA. Que les habilitats comunicatives i les habilitats socials són essencials i, en tercer lloc, la comunicació, autonomia i control emocional i cognitiu per al seu fill és vital.

Annex 11 (Família 5):

La família 5 ostenta que el joc didàctic ha sigut i és molt important per al seu fill amb autisme, ja que ha permès que pugui desenvolupar aspectes personals i socials a conseqüència que pot tenir moltes funcions positives i l'infant pot treballar tota classe d'aspectes educatius i emocionals com també estímuls d'una manera divertida. Tanmateix, el seu fill si no se li acompanya durant el joc didàctic, juga de manera esporàdica, és a dir sense seguir la finalitat del joc. Així i tot, respon positivament amb relació als estímuls de creativitat, motricitat i, menys bé, amb temes de textures i sons. La família 5 revela que el seu fill li agraden molt els jocs de taula i que escull un joc o un altre segons diversos aspectes com per exemple la tapa o els dibuixos que apareixen. Li donen molta importància en el context familiar per treballar la interacció com també en la comunicació verbal per desenvolupar llenguatge i en la comunicació no verbal per augmentar l'expressió facial. Ara bé, el seu fill durant el joc didàctic pot mostrar en certes ocasions frustració i falta d'autoregulació.

A part del joc didàctic fan activitats fora i dintre de casa per treballar aspectes personals i social i que a la vegada el seu fill pugui desenvolupar diferents estímuls envers les experiències de les activitats. Nogensmenys, la família 5 remarca que les observacions que poden fer envers activitats de joc són molt positives en tots els sentits.

Finalment, la família 5 utilitza molt l'anticipació, l'estructuració del dia, el passeig i l'afectivitat amb el seu fill amb autisme, tot i que remarquen que s'ha de tenir molta paciència i reforçar aspectes d'autocura personal, ja que els nens amb autisme presenten grans mancances en tasques de la vida diària. Tenir un espai per parlar dels seus interessos, el reforç positiu i l'autoregulació emocional són aspectes essencials per al seu fill.

Tot seguit, es posa a l'abast el resum de les quinze entrevistes realitzades als diferents/es professionals col·laboradors de la investigació.

Annex 12 (Entrevista professionals Escola Sant Martí):

Les professionals de l'escola Sant Martí manifesten que el joc didàctic és molt important per treballar aspectes educatius i emocionals a conseqüència que el joc té funcions molt positives per a una persona amb Trastorn de l'espectre autista. Tanmateix, les professionals remarquen que a l'escola si juguen amb jocs didàctics no habituals els infants amb TEA, no segueixen les finalitats del joc sinó que utilitzen els elements d'aquests d'una manera lliure i sense sentit com també pel que fa al desenvolupament dels estímuls, un aspecte on els nens amb autisme moltes vegades poden tenir força complicacions. Les professionals expressen que el joc didàctic en el context educatiu i professional és essencial per treballar tota classe d'aprenentatges i aspectes personals, socials i emocionals tant de manera individual com de manera col·lectiva, ara bé amb prudència, ja que també poden presentar aspectes negatius com per exemple, rebuig cap a un joc didàctic. Al mateix temps, les professionals expressen que el joc didàctic pot ajudar a una persona amb autisme a desenvolupar el llenguatge i, per un altre costat, amb relació a la comunicació no verbal al fet de desenvolupar la gesticulació. Ara bé, sempre tenint en compte que durant el joc

didàctic poden sorgir aspectes negatius a conseqüència que les persones amb autisme presenten grans mancances a l'hora d'interactuar i de jugar de manera col·lectiva i restringida.

A més, a l'escola porten a terme activitats per treballar l'autonomia personal i social, ja que poden tenir un benefici molt gran a escala d'autonomia, desenvolupament d'estímuls, aprenentatges, aspectes socials entre altres per un TEA. Això no obstant, durant les activitats de joc les professionals poden percebre una millora de les relacions socials amb companys i companyes d'aula, amb els tutors com també una millora rellevant de conducta.

La perspectiva professional de les professionals de l'escola Sant Martí es basa a utilitzar l'estructuració i els pictogrames amb nens amb autisme per garantir-los seguretat a la vegada posant en joc la paciència, autocontrol, flexibilitat, empatia i la gestió emocional en situacions adverses. Tot amb tot per una persona amb autisme segons les professionals entrevistades és molt important la rutina, l'organització i la comunicació.

Finalment, les professionals de l'Escola Sant Martí treballen amb les famílies i els proporcionen pautes, rutines i indicacions per treballar les coses que porten a terme a l'escola.

Annex 13 (Entrevista professional TotTeràpia):

La professional de Tot Teràpia expressa que el joc didàctic és positiu a conseqüència que té l'objectiu del fet que un infant aprengui tota mena d'aprenentatges, per tant, és essencial. Tanmateix, el joc en si pot tenir multitud de funcions beneficioses per un infant amb autisme, ja que la professional remarca que la base de qualsevol infant a escala d'aprenentatge és a través del joc i a més ajuda a persones amb necessitats educatives especials a comprendre millor la realitat que els envolta. Això no obstant, amb un TEA s'ha de jugar acord amb els seus interessos, tenint en compte que compregui la manera de jugar i no menys important, tenint present el seu grau d'autisme i les seves capacitats per evitar aspectes negatius. El joc didàctic permet que un infant treballi i desenvolupi tota classe d'aspectes educatius i emocionals com també a

escala d'estimulació, per tant, en el context educatiu/professional és molt rellevant. Finalment, amb relació al joc la professional manifesta que en l'aspecte de comunicació verbal i no verbal s'haurà de tenir present el grau de l'infant tot i que en la comunicació no verbal remarca que el joc pot ajudar a desenvolupar el contacte ocular, gestos mímic, atenció conjunta entre altres aspectes.

Per altre costat, la professional de TotTeràpia comenta que a part del joc didàctic fan activitats per treballar aspectes personals, socials i emocionals, fet que els hi pot aportar un gran benefici personal i social a escala d'aprenentatges, desenvolupament d'estímuls, millora de vincle, augment de l'observació, etc.

Per concloure, la professional de TotTeràpia assegura que en el centre utilitzen tota classe de teràpies a la vegada que posen en joc l'anticipació, les pautes i el treball de cos humà a escala de moviment, coordinació i integració social, aspectes importants per un infant amb autisme. Tanmateix, treballen amb les famílies, perquè puguin aplicar coses que es fan en el centre a les seves llars.

Annex 14 (Entrevista professional Aliats amb l'autisme):

La professional d'Aliats amb l'autisme remarca que el joc didàctic és una de les millors maneres d'aprendre i desenvolupar aspectes educatius, emocionals i d'estimulació. Així doncs, la manera de jugar d'una persona amb autisme dependrà en gran part de les seves capacitats, grau d'autisme, per tant, s'utilitzaran uns jocs o un altre acord amb el perfil de l'infant. La resposta envers el joc didàctic amb un TEA en general hauria d'anar acompanyada de suports, ja que a escala d'estímuls una persona amb autisme pot tenir dificultats. Això no obstant, el joc didàctic té funcions d'aprenentatge, cooperació, socialització, comunicació i llenguatge, etc., per tant, en qualsevol context es poden treballar aspectes personals, socials i emocionals. Amb relació a la comunicació verbal i no verbal s'haurà de tenir compte les necessitats i grau de l'infant amb TEA, ja que sempre s'haurà de pensar en la necessitat o no de suports alternatius per evitar l'aparició d'aspectes negatius durant el joc.

Pel que fa a les activitats que porten a terme el centre Aliats amb l'Autisme, es basen molt en la metodologia Teacch per treballar l'autonomia personal i social, els estímuls, aprenentatges, etc. Així doncs, la professional expressa que l'observació que pot fer envers activitats de joc és més que positiva, a conseqüència que permet a l'infant desenvolupar i millorar el seu aprenentatge significatiu.

El centre utilitza molt els PECS, el model SCERTS com també el treball amb les famílies per proporcionar pautes i acompanyament juntament amb suports personals, socials i emocionals per als infants que s'atenen a escala de comunicació, rutina i anticipació.

Annex 15 (Professionals SIEI Escola Turó de Guiera):

Les professionals del SIEI de l'Escola Turó de Guiera comenten que la base de l'educació i l'aprenentatge és el joc, ja que aquest té funcions molt positives. Així doncs, la manera de jugar i respondre d'un infant amb autisme dependrà del seu interès, grau i capacitat i, per tant, es farà servir un joc didàctic o un altre. Això no obstant, a través del joc es pot treballar tots els aprenentatges personals, socials i emocionals que l'infant necessiti treballar. Durant el joc didàctic pot haver-hi moments de comunicació verbal i no verbal, depenent del perfil de l'infant tot i que també poden sorgir aspectes negatius a conseqüència que un TEA li costa seguir normes, no saber perdre, entre altres aspectes.

Les activitats que porten a terme el SIEI són activitats per treballar aspectes personals i socials (hàbits, autonomia, estímuls). Així doncs, el benefici personal i social d'aquestes activitats és positiu per exemple perquè un TEA sàpiga acceptar normes, augmentar la seva motivació, etc.

Per acabar, a l'escola fan servir mesures universals, addicionals i intensives, es coordinen amb les famílies de manera trimestral per proporcionar pautes i acompanyament com finalment utilitzen amb infants amb autisme el desenvolupament d'habilitats socials fent servir l'anticipació, l'estructura i el reforç positiu en situacions adverses.

Annex 16 (Professional CEE Francesc Bellapart):

El professional de CEE Francesc Bellapart li dona molta importància al joc didàctic en el context educatiu, ja que té moltes funcions a escala de llenguatge, comunicació, autonomia, estimulació, etc., en si és un recurs molt útil per treballar tota mena d'aspectes personals, socials i emocionals amb un infant amb autisme. El professional remarca que un nen amb TEA juga sobretot a través dels sentits i de l'estimulació sensorial, per tant, el joc didàctic ajuda a treballar aquests aspectes, ara bé, la seva resposta pot ser diversa, depenent de diferents aspectes. Tanmateix, segons el professional el joc didàctic ofereix una varietat de tipus com també ajuda a desenvolupar estímuls a escala de sentits i experimentació, comunicació no verbal (demandes), comunicació no verbal (contacte visual), tot i que tenint en compte que poden sorgir conductes disruptives.

A part del joc didàctic, el professional de la CEE Francesc Bellapart expressa que porten a terme excursions i altres activitats de celebracions trimestrals a conseqüència que pot aportar a una persona amb autisme un benefici pel qual a l'oci i socialització molt gran. Així i tot, aquestes activitats permeten treballar tota classe d'estímuls igual que el joc didàctic, aprenentatges (sobretot que vegin la importància de les rutines) com finalment el professional manifesta que l'observació que pot fer envers activitats de joc és molt bona, ja que els infants amb autisme milloren molt a escala personal i social.

Per acabar, el professional de CEE Francesc Bellapart comenta que a l'escola es basen molt en la metodologia Teacch com en sistemes de comunicació per a l'intercanvi d'imatges (PECS). Nogensmenys, la paciència, autoregulació i habilitats socials són importants per treballar i posar en joc amb el Trastorn de l'espectre autista igual que les rutines, el vincle i la comunicació, ara bé, remarca que les famílies no sempre treballen a casa de manera adequada tot el que es porta a terme a l'escola o s'explica en les reunions.

Annex 17 (Professional Fundació Bellaire - Escola i Centre Terapèutic TEA):

El professional de Bellaire posa en relleu la importància del joc didàctic per una persona amb autisme, ja que permet desenvolupar aspectes personals i socials, a conseqüència que el joc és una eina molt polivalent. Així doncs, el joc didàctic pot ajudar a una persona amb autisme a treballar àrees més curriculars, però també aspectes emocionals, pel fet que el joc té multitud de funcions, tipus de jocs, etc., tot i que sempre s'haurà de tenir en compte el perfil de l'infant remarca el professional. Nogensmenys, el professional li dona molta importància al joc per treballar aspectes personals, socials i emocionals en el context educatiu tot i que remarca que s'hauria de portar a terme més a terme a les aules. El joc didàctic ajuda a desenvolupar a un TEA; interacció, socialització, joc col·laboratiu, gestos, expressions facials, entre altres aspectes.

A part del joc didàctic, Bellaire porta a terme activitats per treballar l'autonomia personal i social, els estímuls, aprenentatges funcionals i significatius a conseqüència que aquestes activitats tant a l'escola com fora d'ella permeten treballar qualsevol àrea personal i social. Així doncs, en general l'observació que expressa el professional envers activitats de joc és molt benefici pel que fa a l'augment de motivació, creativitat, desenvolupament social en si.

Finalment, el professional de Bellaire expressa que en el centre fan servir amb autisme molt la metodologia Teacch, suports visuals, suports conductuals positius entre altres. Tanmateix, aquestes metodologies sempre van acompanyades del treball i posada en joc d'habilitats comunicatives, socials, conductuals, emocionals, adaptatives entre altres a conseqüència que l'autisme presenta grans mancances en totes elles.

Bellaire treballa amb les famílies de manera presencial i telemàtica a través de reunions trimestrals.

Annex 18 (Professional atenció a la diversitat - Escola La Farga):

El professional d'atenció a la diversitat de l'escola La Farga posa de manifest que el joc didàctic s'hauria d'implementar més, a conseqüència que ajuda a complementar la formació i l'educació. Tanmateix, molts alumnes amb autisme poden no arribar a entendre el joc i, per tant, no segueix la finalitat d'aquest, ara bé, la resposta al joc didàctic dependrà del grau i les capacitats del nen, per tenir en compte a la vegada amb quin joc jugar. Això no obstant, el joc didàctic ajuda a una persona amb autisme a desenvolupar aspectes educatius i emocionals, comunicatius i no comunicatius.

L'escola La Farga utilitza amb autisme molt el treball de l'agenda, un element que aporta a una persona amb autisme autonomia personal i social. Tot i això, el professional expressa que les activitats de joc poden aportar a un TEA molt creixement personal, millora d'habilitats socials i autonomia.

Les metodologies més útils segons el professional d'atenció a la diversitat són l'anticipació, les rutines, les habilitats socials juntament amb la posada en joc de pautes i estratègies a les famílies, tot aquest conjunt de coses s'ha de posar en joc a través d'una coordinació conjunta entre escola i famílies.

Annex 19 (Professional ABC Centre educatiu terapèutic TEA):

La professional d'ABC explica que el joc didàctic és fonamental, ja que els nens aprenen per motivació, tot i que s'ha de tenir en compte que el joc es porti a terme de manera funcional. Al mateix temps, la professional menciona que és important utilitzar durant el joc didàctic el reforçador, i a la vegada proporcionar jocs, acord amb el grau, capacitats, sensibilitat, interessos i motivacions del nen, ja que d'aquesta manera es podrà treballar aspectes personals, socials i emocionals amb èxit. El joc didàctic té funcions molt positives, concretament pel que fa al desenvolupament d'aspectes educatius, comunicatius, no comunicatius, d'estímul, etc. La professional destaca el joc didàctic com una

eina útil i variada, adaptada a tots els infants i contextos, concretament en el context educatiu per treballar relacions, modelatge, experimentació, etc., ara bé tenint en compte que un TEA pot mostrar rebuig al contacte físic i a la interacció.

El centre ABC porta a terme activitats per treballar l'autonomia amb infants amb autisme. Així doncs, la professional remarca que porta a terme activitats de jocs ajuda a desenvolupar aprenentatges, comunicació, atenció, paciència, comprensió, entre altres, per tant, millora personal i social en si.

ABC utilitza la metodologia Teacch, ABA i la conducta verbal majoritàriament a la vegada que posa èmfasi en el treball i posada en joc amb autisme les habilitats personals, socials i emocionals. Finalment, el centre treballa amb les famílies de manera coordinada a través de pautes i estratègies per poder portar a terme a casa i destaca que per un nen o nena amb autisme la rutina, l'anticipació i la comunicació augmentativa i adaptativa sempre és important.

Annex 20 (Professional CEE Educació Especial Ca n'Oriol):

La professional de CEE Ca n'Oriol diu que el joc didàctic és important i molt positiu a escala de desenvolupament i aprenentatge social, educatiu, personal i emocional. Així doncs, expressa que la manera de jugar i la resposta d'un infant amb autisme dependrà de les seves capacitats. Nogensmenys, la professional remarca que el joc didàctic en el context educatiu és valuós per treballar aspectes curriculars com també no curriculars, entre aquesta, la comunicació verbal (demandes) com la no verbal (expressió facial i vincle). Així i tot, s'ha de tenir en compte que un TEA durant el joc didàctic pot presentar frustració, no seguir normes, dificultats per compartir entre molts més altres aspectes.

L'escola Ca n'Oriol porta a terme amb infants amb autisme activitats per treballar l'autonomia personal i social, el desenvolupament d'estímul i aprenentatges, a conseqüència que la professional comenta que són activitats molt beneficioses a escala personal i social. Així doncs, amb relació a l'observació que pot expressar la professional envers activitats de joc d'un infant amb autisme diu que aporta oci com també a la vegada desenvolupament personal, social i emocional.

L'escola utilitza molt la metodologia Teacch per treballar (autonomia i la relaxació) com també els PECS (per treballar la comunicació, estimulació sensorial i la hipersensibilitat). Així doncs, comenta que amb un infant amb TEA és essencial treballar les habilitats socials o comunicatives juntament amb aspectes com l'estructura, la comunicació i l'autonomia, ja que són aspectes on presenten grans mancances.

L'escola treballa amb les famílies, pel fet que és una acció de vital importància per proporcionar pautes, estratègies i acompanyament emocional a les famílies amb els alumnes de l'escola.

Annex 21 (Professionals SIEI Escola la Sínia):

Les professionals del SIEI de l'Escola La Sínia comenten que el joc didàctic és important, ja que és una eina que ajuda i complementa aspectes que es treballen a l'escola. Així doncs, les professionals posen de manifest que la manera de jugar i respondre d'un nen amb Trastorn de l'espectre autista envers el joc didàctic pot variar a escala positiva o negativa depenent de molts aspectes (entorn, estímuls, etc.), per tant, sempre s'han d'utilitzar jocs didàctics adients al perfil de l'infant. El joc didàctic té funcions molt positives en tots els sentits, és una gran font d'aprenentatge per desenvolupar-se educativament, emocionalment i personalment, comenten les professionals. El joc permet treballar de manera conjunta entre infants i entre infant i adult com també el desenvolupament de la comunicació verbal (intenció comunicativa, vocabulari) i comunicació no verbals mirades, gestos, expressions facials.

Pel que fa a les activitats, l'Escola La Sínia treballa molt per projectes i activitats d'autonomia personal i social per tal que alumnes amb autisme puguin desenvolupar la responsabilitat, tolerar la frustració, desenvolupar estímuls, aprenentatges personals, socials, emocionals i acadèmics. Així doncs, les professionals del SIEI remarquen que l'observació envers activitats de joc amb alumnes amb TEA és molt positiva, ja que són activitats que permeten que aquests desenvolupin àrees personals i socials tot i que posant èmfasi que el progrés d'aquest perfil d'alumne és lent i els resultats es veuen a llarg termini.

Les professionals del SIEI utilitzen amb alumnes TEA molt l'anticipació, suports, l'organització i planificació, l'autocontrol emocional juntament amb el treball d'habilitats socials, habilitats d'autonomia i expressió d'emocions.

Les professionals es reuneixen amb les famílies, juntament amb professionals d'atenció a la diversitat i l'EAP (equips d'assessorament i orientació psicopedagògica) per tal d'orientar i assessorar a les famílies i proporcionar pautes, estratègies i protocols TEA per treballar a casa.